

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

5 ■ 2001

TERVETULOA
opiskelijat

VASTAAVA TOIMITTAJA

Hannu Ronimus
(09) 150 2466
hannu.ronimus@pappisliitto.fi

TOIMITUSSEITE

Tuula Anttonen
(09) 150 2453
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

OSOITE

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Fax (09) 148 5875
Sähköposti:
tuula.anttonen@pappisliitto.fi
Postisiirtotili
800016-67632

ULKOASU

Timo Saarinen
timo.saarinen@pelagus.fi

TOIMITUSKUNTA

Hannu Ronimus, past. (pj.)
Leena Huovinen,
korkeakoulupastori
Seppo Laakso, diakoni
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Heikki Mäntylä, kirkkoherra
Sannamari Rusi, diakonissa
Risto Valtasaari, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

OSOITTEENMUUTOKSET

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@pappisliitto.fi
Diakoniaityöntekijöiden Liitto:
Minna Lignell
(09) 150 2487
seija.ruotsalainen@dtl.inet.fi
Kanttori-urkuriliitto:
Hely Hietikko (09) 150 2446
hely.hietikko@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	9 900 mk
	1/1	5 500 mk
	1/2	2 900 mk
	1/4	1 600 mk
	1/8	900 mk

ISSN 0783-0122

PAINOPIIKKA

Auran oy, Forssa

Sinä päätät ketkä päättävät!

Pappien ja lehtoreiden ammatillinen järjestäytymisaste on korkea. Yhdeksän kymmenestä työelämässä olevasta on Pappisliiton jäsen. Korkea järjestäytymisprosentti antaa liiton toiminnalle vahvan perustan. Kun joukkoon lisätään vielä maisteri- ja kandidaattijäsenet sekä lähes tuhat opiskelijajäsentä, voidaan perustellusti sanoa valtaosan maamme teologeista olevan liiton vaikutuspiirissä.

Pappisliiton, yhtä lailla kuin Diakoniaityöntekijöiden Liiton ja Kanttori-urkuriliiton, keskeisiin tehtäviin kuuluvat virka- ja työehtosopimuksin sovittavat asiat ja muut edunvalvontaan liittyvät kysymykset. Toinen tärkeä toiminta-alue on moninaiset ammatilliset kysymykset, joista esimerkkeinä ovat tässä lehdessä käsiteltävät opiskelijoiden kysymykset ja uunituoreet papiston ammattieettiset ohjeet. Liitot siis tekevät työtä jäsenistönsä aineellisen ja henkisen hyvinvoinnin turvaamiseksi ja parantamiseksi. Yksinkertainen perusasia on, että mitä useampi ammattikuntaan kuuluva on liitossa jäsenenä, sitä paremmat ovat sen toimintaedellytykset. Jäsenyydessä on kyse myös ammatti-identiteetin rakentamisesta, kollegiaalisuudesta, yhteisestä vastuun kantamisesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa.

Alkanut syksy tuo mukanaan ehdokkaiden asettamisen Pappisliiton valtuuston vaaliin, joka pidetään helmikuussa 2002. Nyt syys-lokakuussa on ehdokkaiden asettamisen ja valitsijayhdistysten perustamisen aika. Yksityiskohtaiset ohjeet ovat tässä lehdessä. Liiton jäsenmäärän kasvun myötä valtuustoon valitaan kuusi jäsentä nykyistä enemmän eli 37 edustajaa. Valtuusto on liiton ylin päättävä elin. Se vaikuttaa sekä suoraan että välillisesti niihin linjauksiin ja toimenpiteisiin, joita liitto tekee. Kahdesti vuodessa pidettävä valtuuston kokous on tärkeä kohtaamisen, keskustelun ja päätöksenteon foorumi.



Liiton toiminnan kannalta on keskeisen tärkeää, että valtuustossa jäsenistöä edustaa motivoitunut, osaava ja yhteistyökykyinen joukko. Nyt on hiippakunnittain ja paikallisesti aika käydä keskustelua ehdokkaista ja niistä asioista, mitä halutaan vievän eteenpäin. Aina tarvitaan myös tekijät sille, että valitsijayhdistys ehdokaslistoineen saadaan aikaiseksi. Asiamiehiä löytynee ainakin liiton alaosastoista, vai kuinka. Joten ei muuta kuin homma käyntiin. Sinä päätät ketkä päättävät!

Hannu Ronimus



Laadulla voi houkutella

Miltei aina, kun puhutaan kirkollisen alan opiskelijoista, muistetaan mainita pari aihepiiriin liittyvää kysymystä tai ongelmaa. Joka syksy muistellaan taakse jääneitä kokemuksia seurakunnan kesätoista ja todetaan, että monessa kohtaa jäi toivomisen varaa. Ulkonaiset työolot olivat jotain aivan muuta kuin mitä opiskelija etukäteen odotti. Samalla tavoin johtaminen, työkuultuuri ja työilmapiiiri eivät tunnu jatkoa ajatellen houkuttelevilta. Tämä aihepiiri heijastetaan usein myös laajempaan yhteyteen kuin yksittäisten opiskelijoiden kokemuksiin. Kirkolla alkaa pian olla vaikeuksia työntekijöiden rekrytoinnissa, ellei tilanne oleellisesti muutu.

Virallisellakin taholla ongelma toki on tiedostettu ennen ja jälkeen muistutusten. Kirkon projektin strategian luomiseksi mainitsee yhtenä keskeisenä kysymyksenä juuri työntekijätilanteen lähivuosina. Suuri eläkkeelle siirtyvien joukko uhkaa jäädä vaille seuraajia, ainakin riittävän osaavia ja laadukkaita.

Kyse ei tietenkään ole pelkästään kirkosta ja sen henkilöstöstä. Samanlainen problematiikka heiluttelee kaikkea työelämää. Varsinkin julkisella sektorilla joudutaan kysymään, millä keinoilla väkeä houkutellaan työhön ja riittävätkö valtion ja kunnan rahat palkkakilpailussa pärjäämiseen.

Kesällä Kauppalehti julkaisi tuloksia kyselytutkimuksesta, jossa oli selvitelty yksityissektorin nuor-

ten kesätyöntekijöiden ajatuksia ja odotuksia. Tulokset olivat toisaalta yllättäviä, toisaalta nykyajan henkeen hyvinkin istuvia.

Hyvää palkkaa tietysti arvostettiin ja siitä haaveiltiin, kun tulevaa työalaa haarukoitiin. Samoin varma ja pysyvä työpaikka koettiin myönteisenä seikkana alaa valittaessa. Mutta näiden tekijöiden ohitse meni kaksi aivan muuta. Suurimpina odotuksina mainittiin, että tulevassa työssä saisi hoitaa mahdollisimman laajaa tehtäväkenttää ja että uralla olisi todellisia etenemis- ja kehittymismahdollisuuksia. Jos näistä tuloksista voi jotain päätellä tuleviin työelämän kysymyksiin, niin ainakin sen, että aineettomillakin hyödykkeillä on tässä jaossa oma sanansa sanottavana. Onneksi kukaan nuorista työntekijöistä ei vielä ilmoittanut uupuneensa koko työelämään.

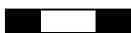
Vaikka kyse oli yksityissektorin kysymyksistä ja vastauksista, kirkonkin piiriin voidaan tehdä muutamia varovaisia päätelmiä. Ainakin kirkon tehtävät tuntuvat riittävän laaja-alaisilta, mikä useimmille kokeneille työntekijöille tuntuu suorastaan kuormitustekijänä. Uralla etenemisen mahdollisuuksista puhuttaessa kirkko joutuu jo ahtaammalle. Rakenteissamme istuu vielä liiaksi sisään rakennettuna se ajatus, että kerran valittu koulutus ja työala jatkuu eläkkeeseen asti. Paikallisilla ratkaisuilla tässä voidaan tehdä paljon, kun vain asenteellisesti väljennytään. Välttämätöntä ei ole perustaa koko kirkkoa varten uusia virkoja ja koulutuksia.

Työpaikan varmuudessa kirkko on tähän asti pitänyt hyvin pintansa. Lama-aikanakaan ei jouduttu mittaviin leikkauksiin. Tulevaisuus tuskin on yhtä valoisa eikä sen ehkä tarvitsekaan olla. Silti kirkko voinee ainakin hengellisen työn avaintehtäviin rekrytoidessaan mainita senkin, että työpaikka on tarkoitettu pysyväksi ja osaaville löytyy työtä ja palkkaa riippumatta siitä, miten jotkut kirkon taloudelliset ja oikeudelliset asiat ratkaistaan.

Palkkatasoon liittyvät kysymykset ovat juuri nyt ajankohtaisia, kun kirkon maksamia palkkoja tutkimuksellisesti verrataan muiden sektoreiden vastaaviin tasoihin. Mihinkään ei päästä siitä, että kun liikutaan matalilla lähtötasoilla, niin kuin kirkon sektorilla tehdään, palkka saa suhteellisesti suuremman merkityksen kuin jossakin modernin teknologian yrityksessä. Tämä olisi paikallaan tunnustaa myös kirkon tulevassa strategiassa ja puhua palkasta aivan palkan ja rahan nimellä.

Henkilöstöstä puhuminen ei ole vain ammatti-liittojen omaa erikoisliturgiaa. Kyse on koko kirkon ongelmasta. Kyse ei siis ole myöskään vain palkoista ja muista eduista. Pelissä on kirkon yhteinen asia ja tulevaisuus. Siksi strategiaa luotaessa on syytä heittää pöytään kaikki keinot, joilla väkeä voidaan houkutella. Rekrytoinnin mahdollinen onnistuminen ei ole vain työnantajan onni, vaan myös liittojen ja työntekijöiden etu.

Uusien pappien työhön perehdyttämisohjeet



Hiippakuntien pääsihteerit ovat hyväksyneet uusien pappien Työhön perehdyttämisen yleisohjeet, jotka on laatinut Kirkon koulutuskeskuksen asettama työryhmä. Ne ovat hyvä perusta, minkä varaan työuraansa aloittava pappi ja hänen esimiehensä, tai perehdyttämisestä vastaavaksi nimetty henkilö, yhdessä rakentavat varsinaisen uuden papin perehdyttämissuunnitelman. Ohjeet sisältävät keskeisimmät asiat, joihin papin työhön perehdyttämisessä on välttämätöntä paneutua. Perehdyttämisohjeita voi tiedustella oman hiippakunnan tuomiokapitulista.

Huomionarvoista on myös se, että työhön perehdyttämisohjelman suorittaminen on piispainkokouksen 13.9.2000 tekemän päätöksen mukaisesti edellytyksenä pastoraalitutkinnon opintosuunnitelman laadinnalle. Ne papit, jotka ovat aloittaneet pastoraalitutkinnon suorittamisen ennen piispainkokouksen päätöksen voimaantuloa, voivat suorittaa tutkinnon aikaisemmin voimassa olleiden (1.1.1985) tutkintovaatimusten mukaisesti vuoden 2002 loppuun mennessä. Pastoraalitutkinnon uudistumisesta 1.1.2002 lukien löydät tarkat tiedot Kirkon koulutuskeskuksen nettisivuilta.

Diakoniaopiskelijat kokoontuvat Helsingissä



Diakoniaopiskelijoiden perinteinen valtakunnallinen neuvottelupäivä järjestetään seuraavan kerran ma **28.1.2002** Helsingissä. Merkitsethän jo nyt kalenteriisi!

SKUL:n liittokokous 2001:

Suuntaviivoja saaristomaisemista

 Suomen Kanttori-urkuriliiton varsinainen liittokokous pidettiin Maarianhaminassa 4.–5. kesäkuuta. Kokouksen isäntänä toimi liiton ruotsinkielinen alaosasto Kyrkomusikerförbund. Paikan päällä järjestelyistä vastasi Maarianhaminan seurakunta.

Liittokokous on liiton ylin päättävä elin ja avoin kaikille jäsenille. Tällä kertaa osallistujia oli nelisenkymmentä, joka puolelta Suomea. Myös liiton toiminnanjohtaja ja toimistosihtööri olivat matkalla mukana.

Ensi vuonna liittokokous pidetään Porissa.

Opiskelijoiden jäsenmaksu puolitettiin

Kokouksen tärkeimpiä tehtäviä on päättää edellisen vuoden tilinpäätöksen sekä seuraavan vuoden talousarvion ja toimintasuunnitelman hyväksymisestä. Kokouksessa myös valitaan liiton puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet.

Liiton puheenjohtajaksi vuodeksi 2002 valittiin yksimielisesti jälleen helsinkiläinen musiikin maisteri, diplomiurkuri *Marjukka Andersson*, joka on johtanut liittoa vuodesta 1997. Hallituksen jäsenistä erovuorossa on Mika Mäntyranta, jonka tilalle uutena jäsenenä vuosiksi 2002–2005 valittiin *Jukka Kuninkaanniemi* Turusta. Varsinaisina jäseninä jatkavat *Hannu Niemelä* ja *Sirkka Rouhiainen*. Varajäseniä ensi vuonna ovat *Jaana Partanen* ja *Anja Hyyryläinen* sekä *Mikael He-*

lenelund ruotsinkielisen alaosaston edustajana.

Jäsenmaksut päätettiin pitää ensi vuonna ennallaan lukuun ottamatta opiskelijajäsenmaksua, jota alennettiin puoleen nykyisestä.

C-viran palkkaus huolellustaa

Jäsenillä on oikeus tehdä aloitteita liiton toiminnan kehittämiseksi. Aloitteiden pohjalta liittokokous antoi hallitukselle tehtäväksi mm. puuttua C- ja B-virkojen palkkauksen ongelmiin. Vastauksessaan liittokokoukselle hallitus totesi kanttorintutkintotyöryhmän, jonka piispainkokous on asettanut, olevan avain palkkauksen parantamiseen. Liittokokous päätti myös, että yhteyksiä alaosastojen ja liiton välillä lisätään.

Ahvenanmaan Adam ja Eva tutuksi

Liittokokouksen osanottajille tarjottiin myös monipuolista ohjelmaa. Maarianhaminan seurakunnan kanttori, Vuoden kanttoriksi 2001 valittu Kaj-Gustav Sandholm isännöi laajan kiertoajelun keväisissä saaristomaisemissa. Vieraille esiteltiin kaksi harvinaista luonnossa kasvavaa orkidealajia, nimeltään Adam ja Eva. Urkuja, ääntä ja akustiikkaa päästiin kokeilemaan niin kirkkoissa kuin Bomarsundin rauni-oissakin. Iltakonsertissa St. Göranin kirkossa hiljennettiin kuulemaan ahvenanmaalaisten kirkkomuusikoiden esityksiä.

Annamari Jokinen

Raija Pyykkö vakinaiseksi järjestösihteeriksi

Diakoniatyöntekijöiden Liiton syksyn 2000 valtuuskunnan kokous päätti vakinaistaa kaksivuotisen, määräaikaisen järjestösihteerin toimen 1.9.2001 alkaen.

Hallitus on päättänyt kokouksessaan 27.8.2001 kutsua toimen vakinaiseksi hoitajaksi tointa kaksi vuotta määräaikaisena hoitaneen **Raija Pyykön**.

ORGANUM CANTAT

— sisältölähtöisen säestämisen kurssi kanttoreille

 Jyväskylän kaupunki- ja maaseurakunta, Kirkon koulutuskeskus ja Lapuan hiipakunta järjestävät 1.–3.10.2001 Jyväskylässä kanttoreille liturgisen urkujensoiton kurssin, joka keskittyy messusävelmien ja virsien sisältölähtöiseen säestämiseen.

Virsikirjan ja messusävelmistön uudistaminen on asettanut kirkossamme haasteita uudenlaisen laulutavan omaksumiseksi. Virsien kohdalla on ollut kysymys mm. sävelmien ja rytmien elävästä, musikaalisesta käsittelystä. Uusien messusävelmien muotoilun ja valinnan perustaksi hyväksyttiin ns. sisältölähtöisyys. Tämä merkitsee laulujen hengellisen ja liturgisen sisällön sekä tekstin nostamista musiikillisen ilmaisan päälähteeksi ja kriteeriksi.

Sisältölähtöistä laulutapaa on jo alettu opettaa mm. kanttorien

ja pappien jumalanpalveluskursseilla. Sen sijaan sisältölähtöisyyden ilmeneminen liturgista musiikkia säestettäessä on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Tämän kurssin tarkoituksena on etsiä vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin:

— Mitä ovat ne liturgisen musiikin sisällöt, joista musiikin muoto kasvaa?

— Miten ilmaisen soitollani näitä sisältöjä?

— Miten viestitän säestykselläni sisällöt seurakunnalle?

— Miten viestini — tarkoitukselliset ja tahattomat! — vaikuttavat seurakunnan laulutapaan?

— Mitä erityisesti uruille ominaisia ja mahdollisia keinovaroja on käytettävissä?

Kurssilla opiskellaan virsien ja messusävelmien — tällä kertaa erityisesti II sävelmäsarjan — säestämistä sekä yksityistunneilla

että ryhmässä, jolloin kurssilaiset muodostavat laulavan seurakunnan. Kurssilla kuullaan piispa Yrjö Sariolan sekä Tuomo Nikolan aiheeseen johdattavat alustukset. Säestyksen opettajina toimivat Kaj-Erik Gustafsson, Lasse Erkkilä ja Risto Valtasaari. Yhteisiä keskusteluja johdattelee Petri Lintunen. Lisäksi kurssilla vietetään messu- sekä rukoushetkiä. Omakohtaiseen harjoitteluun on varattu mahdollisuus Jyväskylän ja lähiympäristön kirkkoissa. Opetus ja jumalanpalveluelämä keskittyy Taulumäen ja Palokan kirkkoon. Kurssilaisilla on mahdollisuus yöpyä Vesalan kurssikeskuksessa, joka sijaitsee n. 15 km:n päässä kaupungista.

Lisätietoja kurssista antavat kanttorit Heikki Tynkkynen (040-560 9907) ja Risto Valtasaari (050-521 5411), jotka myös ottavat vastaan ilmoittautumisia.

Toimistosihteerin vaihtui Diakoniatyöntekijöiden Liitossa



Yo-merkonomi **Minna Lignell** (33 v) on aloittanut 15.8. Diakoniatyöntekijöiden Liiton toimistosihteerinä. Liittoa 11 vuotta palvellut toimistosihteerinä **Seija Ruotsalainen** siirtyi muihin tehtäviin. Kiitämme Seijaa näistä vuosista!

Minna Lignell on työskennellyt aikaisemmin mm. työttömyyskassassa ja täydennyskoulutuskeskuksessa. Hän kertoo olevansa luonteeltaan järjestelmällinen, tarkka ja sosiaalinen. Vapaa-aikanaan hän harrastaa urheilua ja vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa. Minna aloittelee työskentelyään liitossa innokkaana uusista haasteista ja työn monipuolisuudesta.

Minnan tavoittaa liiton toimistosta puh. 09-1502 487 klo 9–15.



Usko ja musiikki kulkevat käsi kädessä

Suomen Kanttori-urkuriliiton liittokokouksessa Maarianhaminassa 5.6. julkistettiin Vuoden kanttori 2001 -palkinnon saaja, joksi liiton hallitus oli valinnut Maarianhaminan kanttorin Kaj-Gustav Sandholmin. Kokouksen yhteydessä Kaj-Gustav Sandholmille luovutettiin Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy:n lahjoittama urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä Sampo Pankki Oyj:n lahjoittama rahapalkinto.

Olet toiminut Maarianhaminan seurakunnassa vuodesta 1973. Onko työn luonne muuttunut tänä aikana?

Kun elokuussa 1973 tulin Maarianhaminaan, seurakunnassa oli vain yksi kanttori, Sune Lindholm, ja kaksi kuoroa, kirkkokuoro ja lapsikuoro. Haluttiin lisätä kuorotoimintaa. Sain vastuun Knut Grüssnerin perustamasta, jo aikuistuneesta nuorisokuorosta, St Märtenskören, sekä perustin uuden lapsikuoron ja eläkeläiskuoron. Aloitin yhdessä lastentarhanopettaja Christa Bergrothin kanssa aivan uuden, 3–6-vuotiaalle lapsille sekä heidän vanhemmilleen suunnatun toiminnan, jolle annoimme nimen Klapp & Klang. Vuosien varrella näitä ryhmiä on tullut yhä enemmän, ja niistä on tullut portti seurakunnan musiikkitoimintaan.

Vuonna 1978 Ahvenanmaan Oratoriokuoro aloitti toimintansa. Se oli ainoa kerta, kun olen anonut kirkkoneuvostolta lupaa uuden kuoron perustamiseen.

Oratoriokuoron ensimmäiseksi tehtäväksi olimme valinneet Händelin Messiaan, mikä siihen aikaan taloudellisestikin oli suuri haaste. Kirkkoneuvosto äänesti asiasta, ja sain yhden äänen enemmistöllä luvan aloittaa. Projekti tuli hieman budjetoitua kalliimmaksi ja jouduin aluksi satamaan omistakin palkkarahoitani, mutta asia oli kyllä sen arvoinen. Laulajat olivat onnellisia saadessaan tehdä jotakin niin suurta Ahvenanmaalla. Toiminta on jatkunut, suurteokset ovat seuranneet toinen toistaan, onpa joukossa useita kantaesityksiäkin.

70-luvun lopulla aloitin myös säännölliset vierailut kaupungin päiväkodeissa. Vuonna 1986 seurakuntaan perustettiin kolmas kanttorinvika, johon tuli entinen oppilaani Guy Karlsson, ja toimintaa voitiin laajentaa. Kun saimme uuden virsikirjan, aloitin paikallisradiossa Virsilaulukahvila-ohjelmasarjan (Psalmsångscafé) ja joka pian myös lähetettiin Yleisradiossa. Ohjelma menee vieläkin paikallisradiossa, nyt viidettätoista vuotta.

Miten sinun näkemyksesi kirkkomusiikista ja seurakuntatyöstä on kehittynyt näinä vuosina?

Näkemykseni kirkkomusiikista on 30 vuoden aikana laajentunut huomattavasti. Kun 60-luvulla opiskelin kirkkomusiikkia Sibelius-Akatemiassa, luulin tietäväni, mikä on »oikeaa kirkkomusiikkia». Tänään en tiedä. Luulen, että Jumala voi käyttää tarkeituksiinsa pientä laulua yhtä hyvin kuin suurta oratoriota. Meidän tulee vain olla pieniä välikappaleita. Pienten lasten kanssa lattialla istuminen kitaraa näpäpillen on minulle yhtä tärkeää

kuin Mozartin Requiemin harjoittaminen. Kirkkomusiikin on jollakin tavalla oltava mukana seurakunnan kaikissa toimintamuodoissa.

Mutta riittävätkö kanttorin voimat ja resurssit tähän? Eikö nykyisin korosteta lähinnä työtehtävien priorisointia? Miten sinä mielestäsi olet onnistunut tässä?

Oikein priorisoiminen ei ole helppoa! Minulle melkein kaikki on hauskaa, ja siksi tehtävistä luopuminen on vaikeaa. Kun seurakunnassa on useampi kanttorinvirka, on tietysti parasta, että työt pyritään jakamaan niin, että jokainen tekee ne tehtävät, jotka osaa parhaiten. Olen käynyt työn ohjauksessa juuri oppiakseni paremmin priorisoimaan.

Mistä saat eniten työniloa? Onko työssäsi jotakin, minkä koet vaikeaksi?

Kaikki minkä työssäni teen, tuottaa itselleni iloa. Luultavasti en pystyisi olemaan ilman jumalanpalvelusta. Koen jumalanpalveluksen voimakkaammin, kun itse saan soittaa ja siten olla aktiivinen osa kokonaisuutta. Vaikeaksi koen rippikoulutyön.

Olet ollut vahvasti mukana ns. maallisessa musiikkitoiminnassa, mm. Ahvenanmaan Laulu- ja Musiikkiliiton musiikillisena johtajana. Miten olet kokenut tämän kirkollisen ja maallisen musiikkielämän välisen yhteistyön?

Eihän kanttori yksin voi rakentaa kirkkomusiikillista toimintaa. Tarvitaan kiinnostuneita ihmisiä, ja vasta yhteistyöllä saavutetaan tuloksia. Mielestäni on tärkeää, että etsitään yhteistyökumppaneita koko yhteiskunnas-



Kaj-Gustav Sandholmille luovutettiin Urkurakentamo Veikko Virtanen Oy:n lahjoittama urkupilli.

ta eikä vain »omasta pienestä piiristä». Olemalla mukana myös »maallisessa musiikkielämässä» voidaan vaikuttaa kehitykseen siten, että kaikki hyötyvät yhteistyöstä niin musiikillisesti, taloudellisesti kuin henkisesti.

Olet myös toiminut valtakunnallisella tasolla Suomen ruotsalaisessa kirkkolaululiitossa (Finlands svenska kyrkosångsförbund), sekä liiton musiikillisena johtajana että sen puheenjohtajana. Mikä sinusta on tämän työn merkitys?

Uskon seurakuntien ja eri organisaatioiden väliseen yhteistyöhön. Kirkkolaululiitolla on tärkeä tehtävä koota kuorolaulajat

yhteisiin suuriin kirkkomusiikkielämyksiin. Yhteisen ohjelmiston parissa työskenteleminen on vaikuttanut myönteisesti kirkkokuorojen kehitykseen. Meille ahvenanmaalaisille liiton toiminta on samalla ollut vastapaino kiinnostuksemme Ruotsin uusiin virtauksiin.

Kertoisitko Ahvenanmaan urkujuhlista, joiden kantavia voimia olet ollut alusta asti?

Vuodesta 1975 olemme vuosittain järjestäneet kesäkuussa Ålands orgelfestival -nimiset urkujuhlat, jotka taitavat olla tunnetumpia Ruotsissa kuin Suomessa. Emme ole erityisemmin mark-

kinoinet urkujuhlia Suomessa, mutta meillä on aina ollut mukana suomalaisia urkureita, silloin tällöin myös suomalaisia kuoroja. Eiväthän urkujuhlat suuria yleisömassoja vedä, mutta meillä on uskollinen kuulijakunta.

Millaisena näet kirkkomusiikin tulevaisuuden?

Usko ja musiikki kulkevat käsi kädessä, siksi kirkkomusiikki tulee säilymään elinvoimaisena.

*Haastattelija
Mikael Helenelund
on Porvoon ruotsalaisen
tuomiokirkkoseurakunnan
kanttori.*

Papiston päivät 2002

KESKELLÄ KYLÄÄ?

**Pappi palvelijana ja vaikuttajana
Finlandia-talo, Helsinki 15.–16.10.2002**

Ohjeet ehdokkaiden asettamiseksi Pappisliiton valtuuston jäsenten vaaliin 2002

Yleistä

Pappisliiton sääntöjen mukaan liiton ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, jonka jäsenet valitaan joka neljäs vuosi. Seuraavan keran valtuutetut valitaan helmikuussa 2002. Heidän tuleva toimikautensa on 2002 - 2005.

Vaaleista on säännökset liiton sääntöjen 8 §:ssä sekä tarkemmat määräykset valtuuston vahvistamassa vaalijärjestyksessä. Nämä ohjeet on laadittu mainitun sääntökohdan ja valtuuston vuonna 1999 hyväksymän vaalijärjestyksen pohjalta.

Vaalilautakunta

Hallitus asetti 24.4.2001 vaalilautakunnan. Sen jäseninä ovat pastori Jukka Huttunen, pastori Stefan Forsén ja apulaistoiminnanjohtaja Hannu Ronimus sekä varajäsenenä toiminnanjohtaja Esko Jossas. Puheenjohtajakseen lautakunta valitsi Jukka Huttusen ja varapuheenjohtajakseen Hannu Ronimuksen. Lautakunnan sihteerinä toimii Tuula Anttonen.

Vaalilautakunnan tehtävänä on vaalin valmistelu ja tuloksen toteaminen.

Hiippakunnittain toimitettava välitön, salainen ja suhteellinen vaali

Jokaisella liiton varsinaisella jäsenellä (pappi ja lehtori) ja maisterijäsenellä on vaalissa yksi ääni. Varsinainen jäsen voi äänestää vain omaan hiippakuntaansa kuuluvaa ehdokasta. Maisterijäsen voi äänestää siihen hiippakuntaan kuuluvaa ehdokasta, minkä alueella hän asuu. Vaali on ns. suhteellinen listavaali, jota varten on mahdollisuus etukäteen perustaa valitsijayhdistys ja asettaa omat ehdokkaat. Vaalin tulos määräytyy siten, että eniten ääniä saanut ehdokaslstaan kuuluva ehdokas saa vertausluvukseen

ehdokaslistan koko äänimäärän. Toiseksi eniten ääniä saanut saa vertausluvukseen puolet ehdokaslistan äänimäärästä, kolmanneksi eniten ääniä saanut kolmanneksen jne.

Vaali on välitön ja salainen. Liiton äänioikeutettu jäsen voi osallistua vaaliin vain lähettämällä vaalilippunsa vaalilautakunnalle. Äänestämisestä annetaan jäsenpostituksena erilliset ohjeet hyvissä ajoin ennen vaalia.

Valitsijayhdistyksen allekirjoittajat

1. Valitsijayhdistyksen perustajina (allekirjoittajina) tulee olla vähintään viisi liiton varsinaista jäsentä. Allekirjoittajien enimmäismäärää ei ole rajoitettu.

2. Allekirjoittajien on kuuluttava samaan hiippakuntaan kuin asetetut ehdokkaat.

3. Jäsen saa allekirjoittaa vain yhden perustamisasiakirjan; mikäli hän allekirjoittaa useampia, hänen nimensä poistetaan kaikista perustamisasiakirjoista.

4. Valitsijayhdistyksen asiamiehenä on perustamisasiakirjan ensimmäinen allekirjoittaja.

5. Allekirjoittajien nimet julkaistaan Cruxissa 7/2001 yhdessä ehdokkaiden nimien kanssa.

Ehdokkaat

1. Ehdokkaan on oltava Suomessa asuva liiton varsinainen jäsen, joka ei ole eläkkeellä ja joka on hyväksytty varsinaiseksi jäseneksi ennen 30.6.2001.

2. Ehdokkaan on kuuluttava samaan hiippakuntaan kuin valitsijayhdistyksen allekirjoittajat.

3. Ehdokkaan on annettava suostumuksensa ehdokkaaksi asettamiselle. Suostumuksen osoituksena on asiamiehen vakuutus. Ehdokas saa suostua vain yhden ehdokaslistan ehdokkaaksi.

4. **Kunkin listan ehdokkaiden enimmäismäärä saa olla kolme kertaa niin monta ehdokasta, kuin hiippakunnalla on jä-**

senpaikkoja. Kullakin hiippakunnalla on yksi jäsenpaikka kutakin alkavaa sataa siihen hiippakuntaan kuuluvaa jäsentä kohden.

Hiippakuntien jäsenpaikkojen lukumäärät ovat:

Hiippakunta	Jäsenmäärä	Jäsenpaikat
Turku	407	5
Tampere	418	5
Oulu	315	4
Mikkeli	319	4
Kuopio	317	4
Lapua	299	3
Helsinki	855	9
Borgå	224	3

Ehdokaslistan tunnus

Ehdokaslstaan saadaan merkitä sellainen lyhyt tunnus, joka viittaa esimerkiksi johonkin liiton alaosaan tai valitsijayhdistyksen tavoitteisiin. Tunnuksen hyväksymisestä päättää vaalilautakunta.

Määräaika ja oikaisu aika

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjan tulee olla vaalilautakunnalla viimeistään 31.10.2001. Vaalilautakunnan osoite on:

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vaalilautakunta
Rautatieläisenkatu 6
00520 HELSINKI

Vaalilautakunta tarkastaa perustamisasiakirjan ja varaa valitsijayhdistyksen asiamiehelle 1. - 10.11.2001 välisen ajan oikaista ja täydentää perustamisasiakirja.

Ehdokkaiden nimien julkaiseminen

Vaalilautakunta laatii ehdokaslistojen yhdistelmän ja julkaisee ehdokkaiden ja valitsijayhdistysten allekirjoittajien nimet Cruxissa 7/2001.

Direktiv för uppställande av kandidater till val av delegation för Finlands kyrkas prästförbund 2002

Allmänt

Enligt Prästförbundets stadgar tillkommer det delegationen att utöva förbundets högsta beslutsfattning. Ledamöterna i delegationen väljs vart fjärde år. Följande gång väljs de befullmäktigade i februari 2002. Deras kommande mandatperiod är åren 2002 - 2005.

Beträffande valet finns stadgat i förbundets stadgar § 8 samt närmare bestämmelser i den av delegationen fastställda valordningen. Dessa direktiv har uppgjorts på grundval av nämnda punkt i stadgarna och den av delegationen år 1999 godkända valordningen.

Valnämnden

Styrelsen tillsatte en valnämnd 24.4.2001. Medlemmar i den är pastor Jukka Huttunen, pastor Stefan Forsén och biträdande verksamhetsledare Hannu Ronimus. Nämnden valde till sin ordförande Jukka Huttunen och till vice ordförande Hannu Ronimus. Som nämndens sekreterare fungerar Tuula Anttonen.

Valnämnden har till uppgift att förbereda valet och konstatera valets resultat.

Omedelbara, hemliga och proportionella val, som skall ägas rum stiftsvis

Varje egentlig medlem (präst och lektor) och magistermedlem i förbundet har en röst i valet. En egentlig medlem kan rösta endast på en kandidat som hör till hans eget stift. En magistermedlem kan rösta på en kandidat i det stift på vilket område han/hon bor. Valet är ett s.k. proportionellt val med listor, för vilket det är möjligt att i förväg grunda en valmansförening och uppställa egna kandidater. Resultatet av valet dikteras av att den kandidat som fått mest röster på en kandidatlista som sitt jämförelsetal får kandidatlistans hela röstetal. Den som har fått

näst mest röster får som sitt jämförelsetal hälften av kandidatlistans röstetal, den som fått tredje mest röster en tredjedel osv.

Valet är omedelbart och hemligt. Egentlig medlem i förbundet kan delta i valet enbart genom att sända in sin röstsedel till valnämnden. Vad själva röstningsförfarandet ankommer ges särskilda direktiv medelst brev till medlemmarna, vilket utsänds i god tid innan valet.

Valmansföreningens underskrifter

1. Valmansföreningens stiftare (undertecknare) kan utgöras av minst fem egentliga medlemmar av förbundet: maximiantalet undertecknare har inte begränsats.

2. Undertecknarna bör höra till samma stift som de uppställda kandidaterna på listan.

3. En medlem får underteckna endast en urkund för valmansförening; i fall av att han undertecknar flere, avlägsnas hans namn från alla ifrågakvarande urkunder.

4. Ombudsman för valmansföreningen är den som är första undertecknare av urkunden för valmansförening.

5. Namnen på undertecknarna publiceras i Crux 7/2001 tillsammans med namnen på kandidaterna.

Kandidaterna

1. Kandidaten bör vara i Finland bosatt egentlig medlem av Förbundet, han/hon får inte vara pensionerad och bör ha godkänts som ordinarie medlem före 30.6.2001.

2. Kandidaten bör höra till samma stift som undertecknarna av valmansföreningen.

3. Kandidaten bör ge sitt medgivande till att uppställas som kandidat. Som bevis på medgivandet står ombudets försäkras. Kandidaten får inte låta sig uppställas på mer än en kandidatlista.

4. Det totala antalet kandida-

ter på en enskild lista får vara högst tre gånger så många kandidater som stiftet har medlemsplatser. Varje enskilt stift har en medlemsplats för varje påbörjat hundratal medlemmar som hör till det stiftet.

Antalet medlemsplatser i stiftet är följande:

Stift	Medlemsantal	Medlemsplatser
Åbo	407	5
Tammerfors	418	5
Uleåborg	315	4
St. Mickel	319	4
Kuopio	317	4
Lappo	299	3
Helsingfors	855	9
Borgå	224	3

Devis på kandidatlistan

På kandidatlistan får utsättas en sådan kort devis, som t. ex. hänstytter på någon underavdelning inom förbundet eller gällande valmansföreningens målsättning. Valnämnden fattar beslut om devisens godkännande.

Fataljetid och rättelsetid

Urkund för grundande av valmansförening äger inkomma till valnämnden senast 31.10.2001. Valnämndens adress är:

Finlands kyrkas prästförbund r.f.
Valnämnden
Järnvägsmanng. 6
00520 HELSINGFORS

Valnämnden granskar valmansföreningens urkund och bereder valmansföreningens ombudsman tillfälle att göra rättelse i eller komplettera valmansföreningens urkund under tiden 1. - 10.11.2001.

Publicerande av kandidaternas namn

Valnämnden uppgör sammanställning av kandidatlistorna och publicerar kandidaternas och undertecknarnas av valmansföreningarna namn i Crux 7/2001.

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja ehdokaslistoineen Pappisliiton valtuuston jäsenten vaalissa 2002

(Palautettava liiton toimistoon viimeistään
31.10.2001 klo 16.00 mennessä).

Me allekirjoittaneet olemme perustaneet
valitsijayhdistyksen _____
hiippakuntaan kuuluvien Pappisliiton jäsenten
valitsemiseksi liiton valtuustoon vuosiksi 2002 -
2005. Valitsijayhdistyksen ensimmäisenä
allekirjoittajana vakuutan, että ehdokkaat ovat
antaneet suostumuksensa ehdokkaaksi
asettamiselle. Ehdokaslistaaamme saadaa
merkitä seuraava tunnus

Urkund för valmansförening innehållande kandidatlista för val av medlemmar i Prästförbundets delegation 2002

(Bör inlämnas till förbundets kansli senast
31.10.2001 klo 16.00).

Vi undertecknade har grundat en valmansförening
för val av ledamöter till förbundets delegation för
åren 2002 – 2005 bland medlemmar i
Prästförbundet, vilka hör till _____ stift.
Som första undertecknare av valmansföreningen
urkund försäkrar jag, att kandidaterna har gett sitt
medgivande till att uppställas som kandidater.
Som devis för vår kandidatlista får teknas
_____.

Ehdokkaat: (Ehdokkaita saa olla enintään kolme kertaa hiippakunnan paikkamäärä.)

Kandidater: (Antalet kandidater får vara högst tre gånger det antal platser stiftet har i delegationen.

1. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
2. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
3. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
4. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
5. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
6. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
7. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
8. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
9. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
10. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
11. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
efter- och förnamn, tjänstebeteckning*)

12. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
13. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
14. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
15. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
16. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
17. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
18. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
19. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
20. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
21. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
22. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
23. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
24. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
25. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
26. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)
27. _____
suku- ja etunimi, virkanimike*)
etter- och förnamn, tjänstebeteckning*)

*) Esim. kirkkoherra, kappalainen, perheneuvoja. Mikäli halutaan lisäksi käyttää muuta titteliä, sellainen lisätään virkanimikkeen jälkeen.

**Valitsijayhdistyksen allekirjoittajat:
Undertecknarna för valmansförening:**

paikka ja aika
plats och tid

Allekirjoittajat (vähintään viisi):
Undertecknarna (minst fem):

1. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
2. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
3. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
4. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
5. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
6. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
7. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
8. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
9. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
10. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
11. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat
12. _____ omakätinen allekirjoitus egenhändig underskrift	_____ nimi painokirjaimin namnet textat

Pappisliiton opintomatkat vuonna 2001 ja 2002

Opintomatka Englantiin 17.–24.5.2002

Tutustuminen Lontoossa, Manchesterissä ja Liverpoolissa anglikaanisen kirkon toimintaan erityisesti yhteiskunnallisen työn näkökulmasta

Matka tehdään Pappisliiton ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton yhteismatkana.

Matkanjohtajina toimivat KDYK:n yhteiskuntatyön sihteeri, pastori Ilkka Sipiläinen (asiantuntijajohtaja), järjestösihteeri Raija Pyykkö (DTL) ja apulaistoiminnanjohtaja Hanu Ronimus (SKPL).

Alustava lentoaikataulu

Helsinki–Manchester 17.5. klo 7.45–9.40 AY933

Lontoo/Gatwick–Helsinki 24.5. klo 18.15–23.05 AY926

Matkan hinta on 5.450 mk, hintaan sisältyy

- lennot Helsingistä Manchesteriin ja Lontoon Gatwickistä Helsinkiin Finnairin reittilennoilla turistiluokassa
- verot ja matkustajamaksut
- lentokenttäkuljetus Manchesterin lentokentältä hotelliin ja Lontoossa hotellista Gatwickiin
- kolmen tähden hotellimajoituksen kahden hengen huoneissa; Manchesterissä 17.–20.5. *Britannia Hotel*^{***}, Lontoossa 20.–24.5. *Paddington Court*^{***}
- hotellaamiainen
- bussikuljetus Manchesteristä Lontoon
- mielenkiintoinen ohjelmakokonaisuus

Tiedustelut ja ilmoittautumiset toimistosiihteeri Heli Meinolalle, puh. (09) 150 2653

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPISLIITTO
WWW.EVL.FI/JST/PAPISLIITTO

Lausunto uskonnonvapauskomitean mietinnöstä

Pappisliitto antoi opetusministeriölle lausunnon uskonnonvapauskomitean mietinnöstä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota mm. uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyteen, hautaus-toimen järjestykseen ja kysymykseen uskonnonopetuksesta. Lue lisää!

Luottamusmiehet hiippakunnittain ja seurakunnittain

Löydät luottamusmiestiedot etusivun linkistä »aluetoiminta» (alaosastot ja luottamusmiehet).

Debattinurkassa keskustellaan — kerro oma näkemyksesi

Nosta esiin ajankohtaisia, mielenkiintoisia ja tärkeitä asioita!

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
WWW.DTL.FI

Luottamusmiehet

Edunvalvonta-sivulta pääset karttaan, johon on koottu tiedot AKAVA-JS:n kirkon sektorin luottamusmiehistä.

Valtuuskunnan vaalit

Vaaliaikataulun löydät ajankohtaista-sivulta.

Yhdysopiskelijat

Liiton yhdysopiskelijat löytyvät opiskelijasivulta.

KANTTORI-URKURILIITTO
WWW.KOLUMBUS.FI/SKUL

Liittokokouksen ja hallituksen kokousten kuulumisia

Liiton uudet jäsenet 2001

Luottamusmiehet

Ajankohtaista-sivulta löydät tiedot AKAVA-JS:n luottamusmiehistä seurakunnittain.

»Valona väylällä»

Naisteologien neuvottelupäivät 14.–15.3.2002 Kemi

www.nic.fi/~naisteol



Puhtaat aatteet ja ahtaat puutteet

PUHDASTA AATETTA

Seurakunnallisen perustehtävän luonteesta johtuen kirkko diakoniatyöllään pyrkii parantamaan ja jakamaan särkyneessä maailmassa. Näin ollen diakoniatyö pyrkii järjestelmällisesti luomaan verkostoja syrjäytetyille ja syrjäyttämisen uhan alla oleville ihmisille (KJ): »...kaikkein heikoimmassa asemassa oleville...»), jotta heille muodostuisi mahdollisuus sitoutua jonkun yhteisön jäseneksi. »Uusverkostoistuminen» työttömyyden tai muun syyn vuoksi menetettyjen vanhojen verkostoistumisten sijaan on erittäin merkityksellistä. Siten voidaan vähentää yksilön ja ryhmien syrjäyttämisestä johtuvaa yhteiskunnallista pahoinvointia. Esimerkkinä diakoniatyössä ovat erilaiset päiväkeskustoiminnot, ruokailupalvelut, yhteistyöhankkeet muiden organisaatioiden kanssa, perhekerhot ja muut sellaiset toiminnot, joissa lähdetään liikkeelle ihmisten vallitsevasta elämäntilanteesta. Olennaista on luoda riittävän vahva pohja elämänhallinnalle, jotta arkipäiväinen selviytyminen helpottuisi. Samalla yksilön oikeus ja mahdollisuus kokea itsensä henkisesti eheäksi palautetaan tasavertaiseksi muiden elämäntilanteiden kanssa. Diakonia pyrkii perustehtävästään käsin luomaan osallisuuden ja jakamisen yhteisöjä.

Diakonia on olennainen osa kirkon elämää ja sen hyvinvointia. Diakonian virka on palvelun virka ja siten myös erottamaton osa kirkon kolmisäikeistä virkakäsitystä. Seurakunnan palvelutehtävä kulkee tasavertaisena, välttämättömänä ja rinnakkaisena elementtinä julistuksen rinnalla. Käytännön työ ja sanan julistaminen ovat ilosanoman kaksi samanarvoista ilmentymää.

Diakonia saa muotonsa seurakuntatyössä. Diakonia

on avoin niille tarpeille, jotka ilmenevät arjen elämässä. Yhteiskunnallisten prosessien ymmärtäminen on ammatillisen diakoniatyön kannalta merkityksellistä, koska muutosten keskellä erilaisten suojaverkkojärjestelmien murtumisen osoittaminen on diakonian tehtävää. Salonkidiakonia ei löydä alkoholisteja, prostituoituja, narkomaaneja eikä esimerkiksi katulapsia tai muita sellaisia ihmisiä, jotka tarvitsevat tasavertaisuuden kokemuksia tai jakamista.

Diakonia toisaalta oivaltaa, että rakenteellisella väkivallalla on tuotettu joukko ilmiöitä, joita pidetään helposti itsestään selvyyksinä. Esimerkkinä mainittakoon, että usein »keskimäärisille asiakkaille» tuotetut palvelut eivät kohdistu kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten elämän tilanteisiin. Toisaalta ihmisten tarpeeton asiakkaallistaminen ruokajonoihin on hyvinvointivaltiossa käsittämätöntä, koska perimmältään on kysymys tulonjaosta ja keskiluokan haluttomuudesta luopua »saavutetuista eduista». Tästä seuraa, että diakonia ei oikeastaan ole virkakoneiston edustaja asiakaisiin päin vaan asiakkaiden edustaja instituutioihin päin. Tiedän, että dogmin (myös ay-dogmin) vastaisen totuuden lausumisesta seuraa vuosisataisen perinteen mukaan inkvisiitiksiä. Tästä huolimatta diakonia ei voi hyväksyä suunniteltujen veronkevennysten toteuttamista, jos siitä aiheutuu minimitoimeentuloon kohdistuvia kielteisiä seurauksia.

Rohkea julkinen ilmaus siitä, kenen puolella kirkko diakoniansa välityksellä haluaa toimia, on samalla kuva seurakunnan perusviestistä. Diakonia ulottuu aina yksilöön saakka riippumatta tämän uskonnollisesta, eettisestä tai muusta vakaumuksesta. On tärkeää korostaa, että osallisuus ja mukanaolo diakoniatyössä ei ole palkinto hyvin suoritetusta elämästä. Uuden Testamentin kertomuksissa Kristuksen lähtökohta on poikkeuksesta ilman ennakkoehtoja tapahtuva palvelu.

AHDASTA PUUTETTA

On helppoa pohdiskella auttamiseen ja lähimmäisen kohtaamiseen liittyviä periaatteita ja suoltaa ideologista propagandaa omaan korvasyyhyynsä. Mutta mitä oikeassa elämässä tapahtuu? Montako kertaa kukko on laulanut minulle? Olenko jättänyt ensimmäisen kiven heittämättä? Kuinka helppoa ja luonnollisen tuntuista olisi sortua sosiaalidarvinismiin: »Jos jollakin menee huonommin kuin minulla, niin omalla on syynsä».

Auttamisteknologian keskellä koen alamittaisuutta. Eikö voisi olla riittävää ihmisen onnen ja hyvinvoinnin kannalta, että hänellä olisi edes yksi ystävä — ihminen, joka voisi olla kappale taivasta tässä ja nyt. Ratkaisematon syylisyys ja kovien arvojen keskellä vaikuttava unelmointikielto kalvaa ihmisen pelokkaaksi. Haluan uskoa muuhunkin kuin uskoon. Ulkoiset käyttäytymisohjeet ja elämyskulissit eivät rauhoita levottomuutta, jonka keskellä elän ahtaana ja puutteellisenä. Pelkäämään puhtaan aatteelliset totuusjärjestelmät eivät selitä lähimmäisyyden mysteeriä, toisen ihmisen palvelemissa ja auttamisessa ilmenevää totuutta. Herra, minä uskon, auta minua epäuskossani.

Kirjoittaja on Diakoniatyöntekijöiden Liiton varapuheenjohtaja.



kuva Jani Laukkanen

TUULA WALLENIOUS

Kirkon työntekijä — järjestelmässä identiteettinsä ilmaisija

Kirkon työntekijän ammatillinen identiteetti rakentuu sen kokemuksen ja tiedon varaan, mikä hänellä on itsestään, toisista ihmisistä ja ympäröivästä maailmasta sekä kirkosta. Keskeistä on myös hänen suhteensa kirkon arvoihin ja sanomaan.

Identiteetti on kokemusta omasta itsestä, suhdetta ja yhteyttä omaan ydinolemukseseen. Se perustuu varhaisiin omaa itseä koskeviin tulkintoihin ja

kehittyy koko elämän ajan. Ammatti-identiteetti muodostuu perusidentiteetin rinnalle. Se ilmentää yksilön tulkintaa itsestään työntekijänä ja ammattilaisena. Parhaimmillaan perusidentiteetillä ja ammatti-identiteetillä on paljon yhteistä, tilanteesta toiseen joustavasti ja helposti mukautuvaa ainesta. Tällöin myös työn ilo ja elämisen hyvinvointi lisääntyvät.

Identiteetti eri muodoissaan kehittyy vuorovai-



kutuksessa toisten ihmisten kanssa. Ammatti-identiteetin kehityksessä olennaista on ammatin kannalta keskeisten ihmissuhteiden tarjoamat kokemukset. Kirkon työntekijän ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta ovat tärkeitä kaikki ne kokemukset, joita hänellä elämänsä varrella on ollut kirkosta ja sen toiminnasta riippumatta siitä, missä roolissa tai missä iässä on tällöin ollut. Ammatti-identiteetin kehitystä arvioitaessa liikutaan kolmella tasolla: tunteen, tiedon ja toiminnan tasoilla. Jokaiseen niistä liittyy myös hengellinen ulottuvuus.

SUHDE ITSEEN

Ihmissuhdeammateissa, joita kirkon ammatitkin ovat, ammatillinen identiteetti rakentuu perusidentiteetin rinnalle. Ehyt ammatti-identiteetti edellyttää riittävän hyvää itsetuntemusta ja itsensä hyväksymistä. Millainen ihminen olen? Millaisena muut minua pitävät? Pyydänpö palautetta ja miten suhtaudun saamaani palautteeseen? Miten itseäni kohtelen? Tällaisiin kysymyksiin vastaaminen ja aika ajoin niihin palaaminen pitää yllä itsetuntemuksen kehittymistä. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on lisätä yksilön itsetuntemusta ja näin tukea kehitystä siten, että hänen edellytyksensä ja yksilöllinen luovuutensa tulevat osaksi ammatillista identiteettiä. Ammatillisen identiteetin vääristymät ilmenevät esimerkiksi silloin, kun virkaroolissa peitetään tai pönkitetään perusidentiteetissä koettuja puutteita. Kirkon työntekijän itsetuntemus suhteessa kirkkoon edellyttää pohdintaa siitä, millaisia kokemuksia ja tietoa kirkosta on, mistä kokemukset ja tieto ovat peräisin, millaisia tunteita ne itsessä herättävät ja millaista on oma toiminta suhteessa kirkkoon. Näihin kysymyksiin vastaaminen auttaa näkemään oman yksilöllisen suhteensa kirkkoon sekä instituutiona että uskon sanoman välittäjänä. Tällöin voi nähdä myös omat kriittiset ja ehkä myös ongelmalliset piirteensä ja rajoituksensa.

SUHDE TOISEEN IHMISEEN

Toinen ihmissuhdeammatin identiteetin kulmakivi on suhde niihin ihmisiin, joiden parissa työskentelee. On välttämätöntä perehtyä ihmisten elinoloihin, heidän historiaansa ja tulevaisuuden näkymiin, voidakseen ymmärtää heidän tarpeitaan ja toiveitaan. Mitä tiedän, mitä tunnen ja miten toi-

min suhteessa toiseen ihmiseen? Näiden kysymysten äärellä opetellaan käyttämään omia kykyjä mahdollisimman hyvin kutakin ainutlaatuista tilannetta palvelevaksi. Riittävän hyvä itsetuntemus auttaa irrottamaan huomion itsestä ja omasta selviytymisestä toisen ihmisen kohtaamiseen. Hyvään itsetuntemukseen perustuva ammatillinen osaaminen vapauttaa keskittymään olennaiseen. Kirkon työntekijä rakentaa suhdetta toiseen ihmiseen myös kirkon sanomasta ja arvoista käsin. Jonkun identiteetti painottuu »tulkkaa minun tyköni» — työtöteeseen, toisen taas »menkää kaikkeen maailmaan...». Molempia tarvitaan, olennaista on olla tietoinen omasta identiteetistä ja hyväksyä toisen erilaisuus.

SUHDE YMPÄRÖIVÄÄN MAAILMAAN

Kolmas ammatti-identiteetin kulmakivistä on suhde ympäröivään maailmaan, yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Ammatillainen on aina myös vaikuttaja. Ammatti-identiteetissä on kyse siitä, kuinka pystyy hyödyntämään yhteisöjen, yhteiskunnan ja kulttuurin eri tekijöitä omassa toiminnassaan. Tämän osa-alueen kehittyminen vaatii hyvän itsetuntemuksen ja ihmisten erilaisten olosuhteiden ymmärtämisen lisäksi hyvää tilannetajua ja kokonaisuusien hallintaa. Kirkon työntekijän kannalta on tärkeää, kuinka hän hahmottaa kirkon ja seurakunnan osaksi yhteiskuntaa sekä millaisia vaikutusmahdollisuuksia hän kirkon toiminnassa näkee.

ROHKEUS MUUTTUA

Nopeasti muuttuva yhteiskunta edellyttää joustavaa ammatillista otetta. Ammatti-identiteetti ei enää rakennu jonkin staattisen kuva mukaan, vaan on jatkuvasti elävä ja muuttuva prosessi. Monessa ammattikunnassa, eikä vähiten kirkon piirissä, on ajan haasteena tuulettaa vakiintuneita ammattikuvia. Ammatti-identiteetin kehittyminen vaatii toreilla ja turuilla käyskentelyä. Se vaatii kriittistä pohdintaa siitä, mikä omassa ammatillisessa kasvussa on itselle ominaista ja luovuttamatonta. Se vaatii avointa suhtautumista kirkon perimmäisen sanoman ymmärtämiseksi. Se vaatii rohkeutta kokeilla, epäonnistua, muuttaa ja muuttua.

Kirjoittaja toimii Diakonia-ammattikorkeakoulun, DIAKin Järvenpään yksikössä lehtorina ja opinto-ohjaajana.

Kutsumus ja ammatti-identiteetin muodostuminen

Moni kanttori on saanut alkuinnostuksen kanttoriksi hakeutumiseen nähdessään urut ja urkujen soittotavan. Myös minä lukeudun näiden kanttorien joukkoon. Olin varmaan 8-vuotias, kun ensi kerran pääsin näkemään urkurin ja sen, että hän soitti myös jaloillaan. Silloin minä päätin pienessä mielessäni, että myös minusta tulee kanttori. Haaveeni toteutumiseen ihan virallisesti meni toistakymmentä vuotta. Viime keväänä sain kuitenkin kourani C-kanttorin pätevyyttä osoittavan todistuksen. Tällä hetkellä toimin Pudasjärven seurakunnan vs. kanttorina. Kuinka sitten kutsumus ja todellisuus ovat kohdanneet toisensa?

Minulle kutsumusammattissani toimiminen tarkoittaa ennen kaikkea sitoutumista seurakunnan toimintaan ja seurakunnan toiminnan tukemiseen. Olen siis seurakunnan työntekijä, en pelkästään töissä seurakunnassa. Seurakunnan työntekijänä olen myös osa seurakuntaa, en pelkästään »eeltä-veisaaja» vaan seurakunnan jäsen muiden seurakuntalaisten kanssa. Tämä seurakuntaan sitoutuminen johtuu omasta mielestäni siitä, että olen ollut rippikouluiästä lähtien seurakunnan toiminnassa mukana moninaisissa tehtävissä. Olen siis saanut muodostaa oman näkemykseni seurakunnasta pitkällisen prosessin tuloksena. Todellisuus on kuitenkin aina erilaista kuin teoria. Olen toiminut kanttorin sijaisena ennen valmistumistani kaiken kaikkiaan kahdeksassa eri seurakunnassa. Osassa seurakunnista sijaisuus on ollut lyhytaikainen, mutta olen kuitenkin nähnyt seurakuntaelämän eri vivah-teita hieman laajemmin kuin pelkästään seurakuntaharjoittelun tuoman annoksen. Mielestäni kanttorien sijaisuuksien hoitaminen opiskeluaikana on tervetullut ilmiö, sillä niiden avulla oman ammatin valoja ja varjoja näkee jo ennen valmistumistaan, jolloin seurakuntaelämän realiteetit eivät tule täytenä yllätyksenä.

Opiskeluaikana olemme keskustelleet omasta koulutuksesta ja koulutuksen tuomasta nimityksestä C-kanttori tai alimman asteen kanttori. Minun ja opiskelutovereittenikin mielestä alimman asteen kanttori -nimitys on aikansa elänyt ja joutaisi poistaa käytöstä. Myös viran arvostukseen kaivataan korotusta. Nykyaikana C-koulutus on laadullisesti tasokasta ja vastaa kirkon viralle asettamia tavoitteita. Tietävästi tällaista leimautumista ei koeta

muiden kanttoriryhmien kohdalla. Olisinkin esittämässä ryhmittelyn poistamista ja kaikkien kanttorien niputtamista yhden kanttori-nimikkeen alle. Kanttorien työnkuva ei kuitenkaan ole riippuvainen kirjaimesta virkanimikkeen edessä vaan jokaisen seurakunnan tarpeista ja kanttorin henkilökoh-taisista ominaisuuksista. Seurakunta ilmoittaisi vain hakevansa kanttoria ja luettelisi keskeisiä toiveita mitä seurakunnalla on. Virkaa voisivat sitten hakea kaikki kanttorin pätevyyden omaavat. Palkkaus olisi sitten suoritettun tutkinnon ja seurakunnan mak-suhaluukkuuden yhdistelmä. Seurakunnalla olisi mah-dollisuus palkata joko C- tai B- tutkinnon suoritta-nut. Alin palkkaluokka olisi kuitenkin määritelty. Näin seurakunta saisi tarpeitaan vastaavan kantto-rin ilman kahlitsevia virkanimikkeitä.

Kuten jo edellä totesin, minulle kanttorin am-matti on ennen kaikkea kirkkomuusikko. Amma-tissa on myös muita aspekteja. Musiikin tekemisessä täytyy olla myös taiteellista näkemystä. Taiteellisen näkemyksen ja todellisuuden realiteetit ovat usein ainakin jonkinlaisella törmäyskurssilla. Kaikista sel-vimmin tämä näkyy kuorotoiminnassa. Jos kuoron keski-ikä hipoo seitsemääkymmentä niin korkea-luokkaisten taide-elämysten tuottaminen on han-kalaa. Jos näkemykseksi otetaan seurakunnan mu-siikkikasvatus, tällaisellakin kuorolla on oma mer-kityksensä. Mielestäni on parempi, että paikkakun-nalla toimii kuoro kuin se, että taiteellisen paino-tuksen tähden se lakkautetaan kokonaan. Näkemys on omani, ja mielipiteitä on varmasti muitakin. Käsitykseni ei sulje pois korkeatasoista musiikin tuottamista. Kanttorin on työssään pyrittävä aina parhaaseen tulokseen, eikä mitään saisi tehdä »hu-taisemalla». Seurakunnan musiikkikasvatuksessa joudutaan vain miettimään painotuksia, mihin mu-siikkielämässä pyritään ja mitkä ovat paikkakunnan realiteetit.

Olen siis ainakin omasta mielestäni liikkeellä kutsumuksesta kirkon muusikon virkaan. Oma am-matti-identiteetti muodostuu varmaankin lopulli-sesti vasta jonkun vuoden työssä oltuani. Mielestä-ni työn omaksi kokemisella on ammattikuvan muo-dostamisen kannalta keskeinen merkitys.

Kirjoittaja työskentelee Pudasjärven seurakunnan vs. kanttorina.



Teologian ylioppilaiden pappiskuva

Kesäisin seurakunnissa työskentelee paljon teologian opiskelijoita. Talvikaudellakin saattaa seurakunnissa työskennellä teologiharjoittelun suorittajia. Mutta oletko tullut ajatelleeksi, mitä teologian opiskelijat ajattelevat papin työstä? Mitä hyviä ja huonoja puolia opiskelijat näkevät mahdollisessa tulevassa ammatissaan? Entä millaisia asioita he odottavat papeilta? Monet opiskelijathan muodostavat pappiskuvansa tuttujen pappien, seurakunnan toimintaan osallistumisen ja seurakunnassa työskentelyn perusteella.

Suorittamaani tutkimukseen osallistui 224 teologian perustutkinto-opiskelijaa Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta. Otokseen valittiin ensimmäisen, kolmannen ja viidennen vuosikurssin opiskelijoita. Tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista neljäsosa suunnitteli tulevaisuudessa papin ammattia. Määrän vähäisyyttä selittää osaltaan se, että kymmenesosa vastaajista ei vielä tiennyt ammattitoivettaan ja kolmasosa esitti useita mahdollisia ammattitoiveita.

PAPIN TEHTÄVÄT

Teologian opiskelijat mainitsivat papin tehtäviksi ennen kaikkea sielunhoidon, evankeliumin julistamisen ja seurakunnan paimenen toimimisen. Papin tulee tukea, kannustaa ja lohduttaa seurakuntalaisia. Hän on seurakuntalaisten hengellinen ohjaaja ja vierelläkulkija ihmiselon iloissa ja suruissa. Papin tehtävänä on julistaa armoa ja anteeksiantoa. Hänen pitäisi tuoda Jumalan sana ihmisten arkielämän keskelle. Pappi on Jumalan ja ihmisten palvelija, seurakunnan paimen.

Teologian opiskelijat pitivät tärkeimpänä papin työn osa-alueena sielunhoidollisia tehtäviä, mutta kirkolliset toimitukset olivat vasta viidenneksi tärkein osa-alue, sielunhoidon, julistuksen, opetustyön ja jumalanpalvelusten jälkeen. Tämä on mielenkiintoista, sillä useissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että seurakuntalaiset arvostavat papin työssä eniten kirkollisia toimituksia. Toimitukset ovat henkilökohtaisia ja juuri siksi erityisen merkityksellisiä seurakuntalaisille. Seurakunnan jäsenet kaipaavat myös kirkon tukea elämäänsä käännekohtissa. On siis syytä panostaa kirkollisiin toimituksiin, sillä niiden kautta kohdataan vuosittain paljon seurakuntalaisia. Toimitukset ovat kirkolle ja papeille

mahdollisuus julistaa, opettaa ja tukea seurakuntalaisia heidän elämäntilanteessaan.

VIRKAKÄSITYS

Teologian opiskelijat pitivät papin ammattia kutsumustyönä. Papin ammatti on pikemminkin elämäntapa kuin pelkkä työ. Opiskelijat suhtautuivat myönteisesti yhteisen pappisuuden toteuttamiseen. Pappien ja maallikoiden työtä pidettiin yhtä arvokkaana. Seurakunnan toimintaan aktiivisesti osallistuvat opiskelijat näkivät kutsumuksen ja yhteisen pappisuuden toteuttamisen tärkeämmiksi kuin muut opiskelijat. Tutkimukseen osallistuneista teologian opiskelijoista 14 % oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, ettei naisen pidä ryhtyä papiksi. Raamattunäkemyks ja herätysliikevaikutteet olivat yhteydessä naispappuuteen suhtautumiseen. Ne, joihin evankelisuus, rukoilevaisuus, viides herätysliike, lestadiolaisuus tai vapaat suunnat olivat vaikuttaneet, suhtautuivat useammin kielteisesti naispappuuteen kuin ne, joihin nämä liikkeet eivät olleet vaikuttaneet.

PAPIN TYÖN HYVÄT JA HUONOT PUOLET

Teologian opiskelijat korostivat työn hyvinä puolina ihmisläheisyyttä, työn antoisuutta ja työn hengellistä luonnetta. Papin työssä saa tehdä työtä erilaisten, eri ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien ihmisten kanssa. Papit saavat kohdata elämän suurimmat ilot ja surut ihmisten kanssa. Papin työ on haasteellista, vaihtelevaa ja monipuolista. Myös työn kokonaisvaltaisuutta pidettiin hyvänä asiana. Työn hengelliseen luonteeseen sisältyivät muun muassa kutsumuksen toteuttaminen ja Jumalan sekä ihmisten palveleminen. Teologian opiskelijat pitivät tärkeänä sitä, että heidän työnantajanaan on rakastava ja armollinen Jumala. Hyvänä asiana koettiin hengellisten asioiden pohdiskelu työn puitteissa sekä eläminen elämän perimmäisten kysymysten keskellä.

Papin työn huonoina puolina pidettiin ennen muuta työaikoja, työn raskautta ja pappiin kohdistuvia odotuksia. Epäsäännöllisen työajan sekä viikonloppuihin ja iltoihin painottuvan työn katsottiin aiheuttavan hankaluuksia, varsinkin perheen kannalta. Pappi on usein työssä juuri silloin, kun muilla on vapaata. Myös työn ja vapaa-ajan erotta-



minen toisistaan tuntui ongelmalliselta. Papin työn katsottiin olevan stressaavaa ja henkisesti raskasta. Väsymystä aiheuttavat teologian opiskelijoiden mielestä kiire, liiallinen työ määrä ja jatkuva oman persoonan peliin laittaminen. Pappien katsottiin myös joutuvan silmätikuksi ja heihin katsottiin kohdistuvan ennakkoluuloja tai stereotyyppioita. Yksityisyyden puute ja julkisuus häiritsivät jonkin verran.

Tutkittaessa jo ammatissa toimivien pappien näkemyksiä työn hyvistä ja huonoista puolista on saatu hyvin samankaltaisia tuloksia. On siis aiheellista pohtia, mitä voitaisiin tehdä, etteivät nämä papin työn vaikeat puolet vaikuttaisi pappien hy-

vinvointiin tai siihen, että teologian opiskelijat eivät rohkene lähteä papin työhön. Uusien pappien mahdollisimman hyvällä työhön perehdyttämisellä päästään jo hyvään alkuun. Mielestäni myös koulutuksen määrää esimerkiksi sielunhoidossa, johtamis- ja organisoimistaidoissa sekä ajankäytön suunnittelussa tulisi lisätä. Kattavalla työnohjausjärjestelmällä ja työyhteisön keskinäisellä tukemisella voidaan parantaa työntekijöiden hyvinvointia.

PAPPIIN KOHDISTUVAT ODOTUKSET

Teologian opiskelijat vaativat papeilta ennen kaikkea ihmissuhdetaitoja, miellyttävän ihmisen luonteenpiirteitä, henkilökohtaista uskoa ja ammattitaitoa. Papeilta odotettiin kykyä kuunnella ja keskustella. Pappien tulisi olla empaattisia ja myötätuntoisia ja heidän tulisi ymmärtää toisia ihmisiä. Sielunhoidollisista taidoista ja ihmistuntemuksesta olisi myös etua. Pappien toivottiin olevan luonteeltaan avoimia, vastuuntuntoisia, rehellisiä ja luotettavia. Heiltä odotetaan elävää uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan sekä luottamusta Jumalan sanaan. Ammattitaitoon ja -tietoon liittyvinä asioina mainittiin muun muassa esiintymiskyky, luovuus, teologinen asiantuntemus ja organisointikyky. Pappisviikkimykseen ja työtehtävien suorittamisen lisäksi papeilta siis vaaditaan entistä enemmän persoonallisia kykyjä ja tiettyjä positiivisia luonteenpiirteitä.

MUUTOS PAPPISKUVASSA

On luonnollista, että opintojen aikana tapahtuu sosiaalistumista siihen ammattiin, johon halutaan valmistumisen jälkeen. Tiedot papin toimenkuvasta ja työelämästä lisääntyvät. Työssä tarvittavat taidot karttuvat harjoittelun ja kokemuksen myötä. Samalla sisäistetään papin ammattiin liittyviä ihanteita ja eettisiä periaatteita. Teologian opiskelijoiden näkemys papeista oli muuttunut opintojen aikana ennen kaikkea niin, että pappien inhimillisuus oli noussut esiin. Papeilla katsottiin olevan samankaltaisia heikkouksia, ongelmia ja kiusauksia kuin muillakin ihmisillä. Samalla oli huomattu, että pappeina voi toimia hyvin erilaisia ihmisiä. Lisäksi teologian opiskelijoiden kuva papin arkipäivästä oli muuttunut realistisemmaksi. Käsitys pappiudesta oli monipuolistunut ja laajentunut. Kolmas merkittävä muutos liittyi papin työn ja koulutuksen arvostukseen. Toisaalta pappien koulutus saatettiin nähdä monipuolisempaan kuin aiemmin, mutta toisaalta koulutuksessa oli havaittu myös puutteita. Koulutukseen kaivattiin lisää käytäntöä ja elämän tuntemusta.

Kirjoittaja on Halikon seurakunnan seurakuntapastori. Tiedot perustuvat kirjoittajan pro gradu- tutkielmaan Teologian ylioppilaiden pappiskuva (2001).



Diakonian koulutus antaa vaihtoehtoja

Diakoniatyöntekijöiden saada koulutus sisältää kaksoispätevyyden antaen pätevyyden kirkon diakoniatyön ja yhteiskunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tehtäviin. Valmistuttuaan voi siis hakeutua joko yhteiskunnan tai kirkon palvelukseen. Haastattelin kolmea juuri työelämään siirtynyttä diakonia-alan koulutuksen saanutta henkilöä työuransa alussa. Kaksi heistä työskentelee seurakunnassa, yksi on valinnut yhteiskunnan palveluksen. Kyselin heidän motiivejaan työpaikan valinnassa ja miten koulutus on vastannut työelämän haasteita.

SEURAKUNNASSA TARVITAAN YHTEISTYÖTAITOJA

Jukka-Pekka Vaittinen on valmistunut sosionomiksi ja diakoniksi. Hän toimii tällä hetkellä läntisessä Helsingissä sijaitsevassa Munkkivuoren seurakunnassa diakoniatyöntekijän viransijaisena vuoden 2002 loppuun asti. Hän aloitti sijaisuuden maaliskuun alussa 2001. Jukka-Pekan työtehtäviä ovat pääasiassa vanhusten ja mielenterveysongelmista kärsivien henkistä ja hengellistä tukemista sekä heidän yksinäisyytensä lievittämistä. Lisäksi työhön kuuluu perhe- ja nuorisotyötä. Yhteistyö seurakunnissa työskentelevien eri tahojen kanssa on erittäin tärkeää, koska hän on ainoa diakoniatyöntekijä tässä seurakunnassa.

Jukka-Pekka on ollut koko pienen ikänsä seurakunnan toiminnassa mukana, joten hän sanoo oikeastaan kasvaneensa pikkuhiljaa seurakunnan työntekijäksi. Koulutus antoi Jukka-Pekalle mainiot eväät, joiden avulla oli hyvä lähteä oppimaan lisää työelämään. Hän pitää myös tiimitehtäviä oleellisen tärkeänä osana DIAKin opintoja. »Joskus jo kyllästymiseenkin saakka tiimeissä aherretut oppimistehtävät opettivat työssäni tarvittavaa tiimityön jaloa taitoa», hän sanoo.

Työyhteisössä on ymmärretty hyvin kaksoispätevyyden antamat edut monipuolistuvassa diakoniatyössä. Jukka-Pekka voi vapaasti käyttää työssään hyödyksi opintojen aikana saatua kokemusta yhteistyöstä muiden auttajatahojen kanssa.

Opiskeluaikana Jukka-Pekka otti monipuolista työharjoittelusta kaiken irti ja osallistui DIAKin opiskelijajärjestön O'Diako ry:n toimintaan. Opiskelun ohella hän työskenteli Munkkivuoren seurakunnassa vahtimestari-siivoajana, jolloin hän pääsi



Jukka-Pekka Vaittinen

tutustumaan seurakuntaelämään myös siitakin näkökulmasta.

Jukka-Pekka näkee DIAKin eri yksiköiden välisen koulutuseron rikkautena ja opiskelun monipuolistuttajana. Liikkuvuus eri yksiköiden välillä on erittäin antoisaa. Koulutussysteemi ei ole vaikuttanut hänen työnhakuunsa.

Lopuksi Jukka-Pekka kehottaa panostamaan kunnolla omien opintojen suunnitteluun. Erityisesti kannattaa käyttää aikaa monipuolisten, mutta myös itselle sopivien työharjoittelupaikkojen etsimiseen ja valintaan. Monesti työharjoittelujaksot ovat oleellisessa asemassa, kun työyhteisöt valitsevat työntekijöitä palvelukseensa. Lisäksi kannattaa olla mukana oman seurakunnan diakoniatyössä, esimerkiksi johtokunnissa sekä toimia mahdollisuuksien mukaan vapaaehtoistyössä. Kokemuksesta on



yhteiskunnan puolelle työhön haikutumista. Lotta itse halusi kehittää ammattitaitoaan oman mielenkiinnon mukaisella sektorilla.

Lopuksi Lotta kehottaa alan opiskelijoita ottamaan kaiken hyödyn irti opiskelusta ja työharjoitteluista. Kannattaa valita työharjoittelupaikat mahdollisimman monipuolisesti sekä seurakunnan, että yhteiskunnan puolelta.

DIAKONIA- JA HOITOTYÖTÄ KRISTILLISESTÄ NÄKÖKULMASTA KÄSIN

Sinikka Laurila on valmistunut

diakonissa-sairaanhoitajaksi ja työskentelee Sammatin seurakunnassa. Hän valitsi kirkon työnantajaksi, koska haluaa tehdä diakonia- ja hoitotyötä kristillisestä näkökulmasta käsin. Diakoniatyössä kristillisyyden on toisella tapaa luovasti läsnä kuin sairaanhoitajan työssä.

Sinikan mielestä koulutus on teoreettisesti ja konkreettisesti antanut pohjan diakoniatyön aloittamiselle työelämässä. Erityisesti hoitotyön kautta saatu näkemys ihmisen kokonaisvaltaisesta hoitamisesta on ollut hänelle avuksi myös diakoniatyötä tehdessä. Hän pitää itseään monessa asiassa aloittelijana, mutta koulutuksen turvin hän tietää, mistä saa lisää tietoa ja miten toimia. Monet työyhteisöt ovat ilmaisseet positiivisena puolena ammatin kaksoispätevyyden.

Opiskelujen aikana Sinikka pystyi keräämään valmiuksia työelämään varten räätälöimällä omat harjoittelupaikkansa asuinpaikkakunnaltaan. Harjoittelupaikat olivat opintokokonaisuuksien tavoitteiden mukaisia, mutta hänelle mieleisiä. Ensimmäisen vuorotteluvapaasijaisuuden hän sai harjoittelupaikaltaan.

Opiskelusysteemi ei ole vaikuttanut hänen työpaikkansa valintaan vaan pikemminkin hänen omat tavoitteensa ovat olleet tärkeämpiä. Opiskelijoille Sinikka haluaa sanoa: »Työpaikat tuntuvat olevan vähissä, ja kun paikka aukeaa, on myös monia hyviä hakijoita. Olen voinut laittaa käteni ristiin ja pyytää johdatus-ta Taivaanisältä myös työelämälle. Onnea ja menestystä Sinulle uusiin koitoksiin ja uuteen työhösi!!»

*Kirjoittaja opiskelee DIAKNa
Kauniaisten yksikössä sosionomiksi
ja diakoniksi*

taatusti hyötyä silloin, kun itselle koittaa aika työskennellä seurakunnassa diakoniatyön ammattilaisena.

KAKSOISPÄTEVYYS ON OLLUT ETU

Lotta Solakari on valmistunut sosionomiksi ja diakoniksi. Hän työskentelee kotipalvelun ohjaajana Reijola — Munkkiniemen sosiaalipalvelualueella vastuualueenaan Munkkivuori.

Lotan tehtäviin kuuluu kotipalvelun organisointi eli olla linkkinä asiakkaiden, työntekijöiden ja sairaaloiden välillä. Hän toimii myös kodinhoitajien esimiehenä. Kotikäynnit kuuluvat myös työhön.

Kysyessäni Lotalta, miksi hän valitsi yhteiskunnan puolen työpaikakseen hän vastaa, että yhteiskunta valitsi hänet. Aluksi hän teki kotipalvelukeikkoja vuoden verran ja sen jälkeen häntä pyydettiin ohjaajan sijaiseksi. Nyt hänellä on toisessa paikassa 1,5 vuoden sijaisuus.

Lotan mielestä koulutus on antanut perustietopohjan. DIAKin painotuksesta johtuen hänen on helppo tehdä yhteistyötä kirkon kanssa. Myös Lotta on kokenut kaksoispätevyyden olleen etu työssä.

Opiskeluaikana Lotta oli työharjoittelussa ja kesätoissa kotipalvelussa, mistä on ollut suuri apu ammattitaidon hankkimisessa. Lotta tuo esille sen eron, että nuorisotyöntekijöiksi opiskelevat pystyvät jo opiskeluaikanaan hankkimaan ammattitaitoa ollessaan kesätoissa seurakunnissa, kun taas diakoniksi opiskelevien on monesti valittava kesätyönsä yhteiskunnan puolelta.

Lotan mielestä DIAKin eri yksiköiden painotuserot on vain yksi tekijä työpaikan valinnassa. Kirkkolisesti painottunut opiskelu ei tue

Diakoniatyöntekijöitä — diakonissoja ja diakoneja — koulutetaan tällä hetkellä Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Tutkintonimikkeet ovat sairaanhoitaja (AMK) ja sosionomi (AMK). Koulutukseen sisältyy piispainkokouksen edellyttämät diakonian virkaan kelpoistavat opinnot (60 ov.), jotka sisältävät teologiset perusopinnot ja kirkolliset ammattiopinnot. Koulutukseen ei edellytetä kirkon jäsenyyttä, mutta kirkon virkaan vaaditaan Suomen ev.lut. kirkon jäsenyys.



Koulutettu vaikuttajaksi

Tuoreet diakonit haluavat kehittää diakoniatyötä entistä enemmän nykymaailman tarpeita vastaavaksi. He kokevat koulutuksensa kasvataneen ja rohkaisseen heitä vaikuttajiksi. Tämä kävi ilmi keväällä valmistuneessa pro gradu -tutkielmassani, joka käsitteli diakonien saamaa koulutusta. Sosiaalialalle tarvittava ammattitaito koettiin vahvaksi. Sen sijaan tyyppillisiin seurakunnan diakoniatyössä tarvittaviin tietoihin ja taitoihin kuten hartauksien pittoon ja sielunhoitoon kaivattiin lisäoppia.

TUOREET DIAKONIT TUTKIMUKSEN KOhteena

Tämän kirjoituksen tiedot pohjautuvat pro gradu -tutkielmaani, joka valmistui toukokuussa 2001 Helsingin yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa. Tutkimukseen osallistuneet arvioivat koulutustaan sekä diakoniatyössä toimimisen että omaan elämään liittyvien vaikutusten kannalta. Tutkimus suoritettiin haastatteleamalla kahdeksaa kahdesta eri yksiköstä vuosina 1999 ja 2000 valmistunutta diakonia, joista kaikki työskentelivät tutkimuksen tekoherkellä diakoniatyössä tai diakoniaprojekteissa. Tutkimuksen tekoherkkeen mennessä oli haastatelluilla työssäoloaika seurakunnissa kertynyt neljästä kuukaudesta puoleentoista vuoteen. Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla oli taustalla aiempaa koulutusta ja useimmilla myös työkokemusta hyvin eri tyyppisiltä aloilta. Haastateltujen iät vaihtelivat 32 vuodesta 51 ikävuoteen. Suoritin haastattelut niin sanotun teemahaastattelun ja avoimen haastattelun välimuotona, jonka jälkeen käsitteelin tutkimusaineiston fenomenografisesti.

KOETUT KOULUTUKSEN VAHVUUDET JA PUUTTEET

Tuoreet diakonit kokivat koulutuksen merkittävaksi anniksi reflektiivisen eli arvioivan työotteen kehittymisen sekä hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Moniammatilliseen yhteistyöhön hakeutuminen koettiin diakoniatyön tehtävissä luontevaksi. Omaa työskentelytapaa arvioitiin kriittisesti ja diakoniatyötä haluttiin kehittää nykymaailman tarpeita vastaavaksi. Joku haastatelluista oli käyttänyt työssään yhdyskuntatyötyyppisiä metodeja ja tämäntyyppistä työskentelyä haluttiin seurakuntiin myös tulevaisuudessa. Tutkimukseen osallistuneiden joukosta löytyi myös lyhytterapiaan liittyvien työskentelymetodien käyttöä asiakastyössä. Koulutuksen vahvuudeksi koettiin kokemukset kansainvälisyydestä esimerkiksi ulkomailla suoritettujen

harjoitteluiden kautta. Koulutus rohkaisi vaikuttamaan yhteiskunnan rakenteista johtuviin epäkohtiin ja tämän asian toteuttamiseksi diakonit kokivat saaneensa työskentelyvälineitä. Samoin työyhteisön kehittämiseen liittyvä koulutus koettiin tarpeelliseksi käytännön työssä toimimisen kannalta.

Uuden koulutuksen myötä diakonitutkinnon suorittaneet saavat myös yhteiskunnallisen sosionomin pätevyyden. Tämän koettiin lisäävän työnsaantimahdollisuuksia. Sitä vastoin seurakunnan diakoniatyöhön hakeuduttaessa kaksoispätevyys koettiin työnsaantia hankaloittavaksi tekijäksi. Haastatellut kokivat joutuneensa selittelemään ja vakuuttelemaan omaa pätevyyttään työtä hakiessa.

Käytännön diakoniarajoittelut seurakunnissa koettiin yksimielisesti parhaiten diakoniatyöhön valmiuksia antaviksi. Harjoittelupaikkojen käytännöt tosin vaihtelivat. Kaikki eivät olleet saaneet mahdollisuuksia esim. hartaustilaisuuksien pitämiseen. Koulutuksen oltaisiin toivottu kaiken kaikkiaan painottavan enemmän hartauksien pitämisiä ja muitakin esiintymiseen liittyviä tilanteita koskivat ne sitten puheiden pittoa tai ryhmien vetämistä.

Jokainen haastateltu koki myös työssään ongelmaksi tietämättömyytensä ja kokemattomuutensa sielunhoidon suhteen. Haastatellut olisivat toivoneet koulutuksessa selkeämpää ja runsaampaa sielunhoidon opetusta sekä siihen liittyviä käytännön harjoituksia.

Myös teologian opetukselta oltaisiin kaivattu enemmän käytännön läheisyyttä. Teologian sisällön suhteen käsitykset tosin vaihtelivat, joku koki sen positiivisesti kriittistä ajattelua kehittäväksi, kun taas toisen mielestä se oli yksipuolista ja liian liberaalia. Tietoa olisi kaivattu lisää kirkollisesta jumalanpalveluelämästä, raamattutietoudesta sekä diakonian viran sisällöstä. Koulutuksen oltaisiin toivottu vahvistavan diakoniatyöntekijän identiteettiä toteutunutta enemmän.

OPISELUAIKA MERKITTÄVÄNÄ HENKILÖKOHTAISessa ELÄMÄSSÄ

Koulutus koettiin merkittäväksi kasvuprosessien käynnistäjäksi, jossa omat luurangot kaivettiin esiin kaapista. Kasvuprosessia kuvailtiin yleensä positiiviseksi asiaksi, jonka kautta itseluottamus ja itsetuntemus lisääntyivät. Tämä koettiin tärkeäksi valmiudeksi ihmissuhdetyötä tehtäessä. Kasvuprosessit olivat myös kipeitä, ja joku haastateltavista koki suunnatonta yksinäisyyttä prosessinsa kanssa. Joillakin valmistuneista prosessit jatkuivat koulutuksen jälkeenkin ja veivät edelleen runsaasti henkisiä voimavaroja.

Koulutuksella oli myös toissijaisia vaikutuksia opiskeluiden ihmissuhteisiin. Äidin opiskelu saattoi opettaa muulle perheelle selviytymistä omin avuin. Koulutus saattoi toisaalta muodostua kasvuprosesseineen kuormittavaksi tekijäksi parisuhteelle.

Opiskeluaikana syntyi myös merkittäviä ystävyysuhteita. Ammattikorkeakoulutyypissä opiskelussa koettiin eduksi ryhmältä saatu tuki, joka poikkeaa olennaisesti tyypillisestä yksinäisestä yliopisto-opiskelusta.

ONKO KOULUTUKSELLA EROA ENTISEEN?

Tutkimus toteutettiin vaiheessa, jossa ammattikorkeakoulujärjestelmä oli täysin uusi ja siksi vielä muotoaan hakeva. Ovatko muutokset sitten merkittäviä aiempaan diakonien koulutukseen verrattuna.

Kirkon tutkimuskeskuksen toimesta tehdyssä tutkimuksessa (Ryökäs, 2000) tarkastellaan 1991–1995 diakoneiksi ja diakonisoiksi opiskelevien antamaa palautetta koulutusohjelmien onnistuneisuudesta. Tuon tutkimuksen perusteella koulutus oli koettu onnistuneeksi varsinkin diakonien keskuudessa ja heille oli muodostunut selkeä diakonin identiteetti. Koulutuksen oltiin koettu olleen hyvin yhteiskunnallista, mutta diakoniseen auttamiseen sopivaa. Opiskelijat eivät sen sijaan olleet kokeneet tärkeäksi toteuttaa auttamista kirkollisen työn kautta; he olivat ammatillisia, mutta eivät kirkollisia.

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan pitää saman suuntaisina. Ammattitaito diakoniseen auttamistyöhön vaikuttaa koulutukseen osallistuneiden käsityksien perusteella vahvalta, mutta kirkolliseen osaamiseen liittyvää tietoa ja taitoa kaivattaisiin seurakunnan diakoniatyössä toimivien keskuudessa toteutunutta enemmän.

TUTKIMUKSEN RAJALLISUUS

Tätä tutkimusta tarkastellessa tulee huomioida, että sen tulokset koostuivat rajoitetun joukon näkemyksistä. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden seurakunnissa työskentelevien diakonien lukumäärä ei ole suuri, joten suuremman joukon käsityksien esille saaminen on toistaiseksi hankalaa. Diakonisoiksi valmistuneiden, oppilaitoksissa koulutuksesta vastaavien tai seurakuntien diakoniatyössä toimivien tahojen käsityksiä ei tässä tutkimuksessa kartoitettu. Laajemman kuvan saamiseksi eri tahojen käsityksien esiin tuleminen ja keskustelu diakoniatyöhön valmentavasta koulutuksesta olisi hedelmällistä koulutuksen tulevaisuutta ja suuntaviivoja hahmoteltaessa.

Kirjoittaja on toiselta koulutukseltaan diakoni ja viimeiset vuodet hän on työskennellyt Vantaan seurakuntien näkövammaistyön diakonina. Tällä hetkellä hän on opinto- ja hoitovapaalla.



RIIKKA TURUNEN

Opiskelija ja seurakunta — opiskelija-seurakunta?

Näkökulmia opiskelijan ja paikallisseurakunnan mielekkästä yhteydestä

Opiskelijat ovat parin vuoden ajan esittäneet säännöllisiä vaatimuksia kirkon suuntaan hengellisen ohjauksen järjestämisestä jo opiskeluaikana. Piispat ja pääsihteerit ovat vastauksissaan korostaneet opiskelijan aktiivista ja vastuullista roolia oman hengellisen elämänsä kehittäjinä paikallisseurakunnissa. Vastaus ei ehkä vastaa suoraan kysymyksen hengellisestä ohjauksesta, mutta toisaalta se avaa kysymykselle laajempia näköaloja.

Monet teologian opiskelijat kokevat elävän seurakuntayhteyden katkeavan paikkakunnan vaihdon vuoksi. Oma nuoris seurakunta on siellä kaukana, siellä ei voi käydä viikoittain nuorten illoissa. Helsingissä opiskelijaseurakuntatarjonta on runsasta, mutta kohderyhmä voi olla yllättävänkin suppea.



Paljon on niitä, jotka eivät opiskelijaseurakunnista löydä etsimäänsä, paikkaa, jossa voisi luontevasti olla yhteydessä muihin samoin ajatteleviin ja saada samalla myös jonkinlaisia rakennusaineita omalle hengelliselle kasvuille.

Olen huomannut, että opiskelijoiden on vaikea hakeutua paikallisseurakuntaan ja sen toimintaan. Jumalanpalvelukseen herääminen on opiskelijan päivärytmillä (ensimmäinen luento ehkä jo klo 12) aivan toivotonta ja työntekijätkin ihan vieraita. Muuta toimintaa tuntuu vaikealta löytää. Usein muuttavalle jo oman seurakunnan selvittäminen voi vieraassa kaupungissa olla tehtävä. Kaiken uuden keskellä lähtemisen kynnyksin on ehkä korkeampi. Seurakunta on paikka, josta haetaan turvaa ja jatkuvuutta. Uuteen ja vieraaseen toimintaan, tuntemattomien ihmisten keskelle voi olla vaikeaa mennä.

Teologian opiskelijalle seurakuntayhteys on tärkeää myös opiskelujen aikana — etenkin, jos haaveena on kirkon virka. Oman hengellisen elämän hoitaminen käy parhaiten seurakunnassa, se on olemassa sitä varten. Juuri tähän piispat viittasivat vastauksissaan, kun heiltä kysyttiin mahdollisuutta kirkon puolelta järjestettyyn hengelliseen ohjaukseen. Välttämättä opiskelijoiden keskuudessa ei ole tarvetta hengelliselle ohjaajalle, omatoiminen hengellisyyden hoitaminenkin riittää ja siihen kuuluu olennaisesti seurakuntayhteys. Usko ei pysy voimissa ilman mitään yhteyttä muihin kristittyihin. Ja kirkon virassa uskoa tarvitaan.

On myös hyvä olla mukana yhteisössä, jossa tulevaisuudessa tulee toimimaan. Katsomalla ja kuuntelemalla oppii paljon. Näkee eri tavalla toimitettuja liturgioita, kuulee erilaisia saarnoja. Kaikesta kerääntyy mukaan jotain. Myös kirkollisten toimitusten seuraaminen (jos mahdollista) on hyvää oppia. Itse olen ainakin päättänyt millaista vihkkipuhetta en tule pitämään, jos alttarin toisella puolella olen. Myös ryhmässä mukana oleminen ja sen vetäminen on harjoitusta tulevaisuutta varten. Teologian opintoja on parjattu niiden vähäisestä käytännön harjoittelusta. Omalla aktiivisuudella sitä voi hankkia paljon lisää — jos ei muuta, niin kuivaharjoittelua.

MITÄ TEHDÄ, MINNE MENNÄ?

Varmasti ensimmäinen ja helpoin askel on laittaa kello sunnuntai-aamuna soimaan ja kävellä pyhäaamun rauhassa kotikirkon jumalanpalvelukseen. Se on perustavin tapa olla mukana paikallisseurakunnan toiminnassa. Jumalanpalveluksesta kaikki lähtee ja jokainen saa olla siellä varmasti anonyyminä niin kauan kuin haluaa. Kirkkoa ja kaupunkia sekä muiden kaupunkien seurakunnallisia lehtiä katselemalla voi löytää myös uutta ja mielenkiintoista. Seurakunnissa on monenlaisia kerhoja ja piirejä, jotka tarvitsevat sekä vetäjiä että piiriläisiä.

Tiukan opiskelurytmin keskellä voi olla rentouttavaa mennä tunniksi kerhoon sähläämään ala-asteikäisten kanssa. Ryhmän vetäminen on myös erinomaista harjoitusta koko elämää varten. Parhaassa tapauksessa kerhon vetämisestä saa myös vähän lisäansioita laihaan opiskelijan kukkaroon.

Taas viime aikoina on noussut esille nuorten luottamusmiesten (ja -naisten) vähyys kirkon toiminnassa. Kuhmon kirkkopäivillä järjestettiin epävirallinen Nuorten aikuisten kirkolliskokous, joka naulasi teesinsä Kirkkopäivien ilmoitustaululle. Kirkossa kaivataan nuoria päätöksentekijöitä, jotka tuovat uutta koko seurakunnan toimintaan. Juuri sitä uutta, jota nuoret itse kaipaavat. Tulevaisuuden työssä on paljon apua siitä, että osaa lukea talouspapereita tai taitaa kokouskäyttäytymisen perusteet. Erilaisissa toimikunnissa ja johtokunnissa (esimerkiksi nuorisotyön johtokunnat) toimiminen on myös erittäin hyvä tapa osallistua paikallisseurakunnan toimintaan. Nuorten istuminen seurakuntaneuvostossa luo myös mahdollisuuksia kehittää nuoria aikuisia koskettavia työmuotoja. Tällä tavoin myös meillä opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa oman seurakuntamme toimintaan. Vähäisin askel tähän suuntaan on käydä äänestämässä seuraavissa seurakuntavaaleissa omaan seurakuntaan nuorta verta.

Jos rahatilanne pakottaa ja opiskelut sallivat, seurakunnasta löytyy myös palkallista työtä opiskelijoille. Helsingin keskustan suurissa kirkkoissa on käytössä »tuntisuntiojärjestelmä», jolloin vakinaisten vahtimestareiden lisäksi kirkossa toimii tunti-palkkaista työvoimaa, jonka voi hälyttää tarvittaessa apuun. Siinä työpäivä menee nopeasti auttaessa hääparin ulos ja seuraavan sisään, tiskatessa ja siivotessa. Samalla saa hyvin kattavan kuvan kaikesta siitä, mitä kirkossa tapahtuu aina päiväjumalanpalveluksesta kauneimpiin urkukonsertteihin. Myös seurakuntien virastoissa voi löytyä esimerkiksi puolipäivätyötä seurakuntasihteerin viran puolittuessa. Tuomiokirkkoseurakunnan virasto on ottanut viime kesinä valtionhallinnon harjoittelijoita paikkaamaan kesäistä työvoimavajetta. Siinä on mahdollisuus luoda kontaktiverkosto, josta on apua myös myöhemmin, sekä oppia esimerkiksi väestökirjanpitoa ja vihkiparien esteettömyyden tutkintaa.

SEURAKUNNAT HUOMIO

Totuus taitaa olla se, että hyvin harvassa seurakunnassa on toimintaa nuorille aikuisille. Nuorisotyöhön kokee olevansa liian vanha mutta perhekerhossakin tuntee olonsa vieraaksi. Seurakunnilla ei ole minkäänlaisia organisoituja nuorten aikuisten tapaamisia, vaikka Helsingissä esimerkiksi ne olisivat kovinkin odotettuja ja — luulen — suosittuja. Helsingin opiskelijaseurakuntien viidäkossa on ehkä helppo ajatella, että ne hoitavat nuorten aikuisten työn eikä paikallisseurakuntien toiminnalle ei ole

enää tarvetta. Itse koen, että juuri tavallisten seurakuntien toiminta on tärkeää ja kaivattua. Pikagallupilla, jota olen tehnyt vähitellen koko opiskeluaikani ajan, voin todistaa kaipuun myös suuremmaksi ilmiöksi. Helsinkiin tulee vuosittain kaksisataa teologian opiskelijaa plus lukematon määrä muita seurakuntatyöhön pyrkiviä DIAKiin ja Sibelius-Akatemiaan. Kyllä siinä riittää nuoria aikuisia ilman erityistä herätysliiketaustaa useampaankin seurakuntaan.

Kootessaan nuoret aikuiset yhteen seurakunta saa käsityksen vapaan työvoiman määrästä. Ainaakin ehtoollisavustajaksi sekä muihin jumalanpalveluksessa tarvittaviin tehtäviin tekijöitä varmasti löytyy. Ehkä myös ne kerhot ja piirit, jotka ovat kitkutelleet ohjaajapulassa löytävät pelastajan. Varsinkin Helsingissä seurakuntien alueella asuu paljon kirkollisten alojen opiskelijoita, jotka kaipaavat juuri tällaista mahdollisuutta. Samalla peräänkuulutan myös seurakuntien luottamuselimissä avoimuutta uusille tuulille. Yhdessä kesän Kotimaalehdessä (32/2001) oli kirjoitus nuorten aikuisten aktivoimisesta sekä mietittiin syitä jo alkaneenkin innon lopahtamiselle. Yksi on varmasti epäluuloisuus uutta ja erilaista kohtaan. Ehdotuksia on vaikea saada läpi yksin. Myös luottamuselinten muut jäsenet voivat olla »nuorekkaita», tukea nuoria ideoita ja kehittää niitä yhdessä eteenpäin.

MITÄ NYT?

Suurin ongelma lienee opiskelijoiden ja paikallisseurakuntien kohtaamattomuus. Ne eivät ole vielä oikein löytäneet toisiaan ja resursseja, jota yhdessä toimiminen luo. On totta, ettei seurakunnilla ole tarjota toimintaa nuorille aikuisille, mutta kuka sitä toimintaa luo, jollemme me itse? Ensimmäinen liike on oltava opiskelijoiden, joiden tulee aktiivisesti mennä mukaan ja esittää toiveensa. Yhdessä seurakuntien kanssa miettien saadaan varmasti kehitettyä parasta mahdollista toimintaa. Ja samalla kehittyä hyviä työntekijöitä ja vastuunkantajia tulevaisuuteen.

Kirjoittaja on teologian ylioppilas.

»Yliopisto työyhteisönä ei ole sen kummempi kuin muutkaan yhteisöt. Ihmiset väsyvät, turhautuvat, uupuvat, kiusaavat ja eksyvätkin. Aivan samoin kuin iloitsevat, riemuitsevat, nauttivat ja ovat työlleen antautuneita. Oli sitten kyse opiskelijasta tai henkilökunnasta.»

LEENA HUOVINEN

Opiskelijan hengelliset huoltoasemat

Opiskelujen aloittaminen toivomassaan laitosessa on monen tämänkin syksyn nuoren toiveiden täyttymys. Mahdollinen muuttaminen opiskelupaikkakunnalle, asunnon etsiminen, paikalleen asettuminen lienevät helpoimmasta päästä opiskeluun liittyvistä haasteista. Alkuhässäkän jälkeen pölyn laskeuduttua saattaa moni löytää itsensä kyselemästä, että mitäs tällä elämällä oikein tekisi. Joku kyselee näitä jo ensimmäisenä syksynä, toinen taas vasta muutaman vuoden kuluttua opintojen aloittamisesta. Kukin tyylillään, mutta kysellä kannattaa. Moni on kääntynyt kysymyksineen myös korkeakoulupastorin pakeille.

Tasan kolme vuotta sitten aloitettuani Helsingin seurakuntayhtymän korkeakoulupastorin virassa, löysin ympäriltäni seurakunnan, johon kuuluu n. 30 000 Helsingin yliopiston opiskelijaa. Kaupan päälle tuli myös henkilökuntaa, jota sitäkin riittää pienen kaupungin verran eli 10 000. Pelikenttä on siis vaatimattomastikin sanottuna laajahko ja hyvin nopeasti ymmärsin olla syleilemättä koko yhteisöä. Muuta keinoa ei ole ollut kuin laittaa jäitä hattuun ja lähteä — katsellen, kuunnellen, aistien — etsimään niitä omia työosaroja tämän seurakunnan keskellä. Valintoja on ollut pakko oppia tekemään ottamalla sellainen työtontti, joka itselleni parhaiten luonnistuu.

Korkeakoulupappina teen paljon sielunhoitotyötä sekä opiskelijoiden että jonkin verran myös yliopiston henkilökunnan parissa. Yliopisto työyhteisönä ei ole sen kummempi kuin muutkaan yhteisöt. Ihmiset väsyvät, turhautuvat, uupuvat, kiusaavat ja eksyvätkin. Aivan samoin kuin iloitsevat, riemuitsevat, nauttivat ja ovat työlleen antautuneita. Oli sitten kyse opiskelijasta tai henkilökunnasta.

Tapaan työssäni niitä, jotka tulevat kerran, saavat apua sen hetkiselletilanteelleen ja häipyvät tullaan taas uudelleen, kun hätä kasvaa liian suureksi. Hyvin monen kanssa jaan yhteistä matkaa pidemmän aikaa, jopa vuosia. Roolini pappina ja sielunhoitajana antaa tilaa paitsi hengellisille kysymyksille, myös kaikelle sille, mikä meitä elämässä kuljettaa. Usein riittää, että on kuuntelija,



Kanttorien koulutus Suomessa

rinnalla kulkija. Tai aikuinen ihminen, joka voi olla antamassa kokemusta siitä, ettei vaikeidenkaan asioiden edessä tarvitse hätäntyä. Hyvin usein kysymykset kulkevat kuitenkin ajallaan Jumalan olemassaolon ympärille.

Vaikka tavoitan työssäni vain murto-osan yliopiston väestä, iloitsen siitä, että saan olla siellä pappina, missä ihmiset ovat. Jo pelkkä tieto omasta oppilaitoksen työpaikkapapista synnyttää mielikuvan, että kirkko on symbolisesti läsnä, vaikkei työntekijä aina olekaan paikan päällä. Eli oman virkani kautta luon väistämättä kuvaa siitä, millä tavoin kirkko kohtaa ihmiset ja vastaa aikamme kysymyksiin kristillisen ajattelun pohjalta.

Minkälaisissa asioissa opiskelijat sitten tulevat korkeakoulupapin ovea kolkuttelemaan?

On ehkä rehellistä todeta, ettei tyypillistä vastaan tulevaa tapausta ei ole. Jokainen, joka työhuoneeni ovesta käy sisään, on yhtä lailla minulle lahja kuin haaste. Yllättävät kriisit, aikuistumisen kasvut, kumppanin valintaan liittyvät asiat, valmistumiseen liittyvät ahdistukset eli koko se elämän ihanuus ja kurjuus, mikä mahtuu ihmismieleen. Opiskeluaika yliopistossa kuuluu siihen vaiheeseen elämää, jossa etsitään omaa identiteettiä, rakennetaan maailmankuvaa, kyseenalaistetaan herkästi perinteiset arvot ja näkemykset. Myös oman ammatillisen roolin etsiminen on tärkeää.

Työhöni kuuluu myös mm. kirkollisten toimistusten hoitaminen, kerran kuussa pidettävän opiskelijamessun valmistelu ja toteutus tiiviissä yhteistyössä opiskelijoiden kanssa, hiljaisuuden retriitit, tutor-koulutus. Ehkä mainitsemisen arvoinen on jo perinteinen opiskelijoiden Yhteisvastuutapahtuma kevättalvella Helsingin keskustassa, jossa sadat opiskelijat antavat omaa aikaansa lipaskeräyksen muodossa tärkeälle asialle.

Helsingissä, täällä Jumalan selän takana, opiskelijoiden kokoavasta toiminnasta ovat vastanneet kristilliset opiskelijajärjestöt, jotka toimivat myös hengellisinä huoltoasemina opiskelijan elämässä. Ja hyvä niin. Hengellisessä kentässäkin kun on lupa ja oikeus viihtyä siellä, missä parhaiten tuntee eväitä saavansa. Rohkaisen harjoittamaan kyläilemistä myös naapurijärjestöissä. Voihan nimittäin olla niin, että sieltäkin löytyy kelpo särvintä mukaan otettavaksi.

Tai entäpä jos se opiskelijan hengellinen huoltoasema löytyykin siitä uuden kodin nurkalta, paikallisseurakunnasta. Jos tarjontaa nuorille aikuisille ei vielä ole tarjolla, ei kannata heti luovuttaa. Luulisi kirkkoherrankin syttyvän nuorelle, vireälle joukolle, josta ajan kuluessa saattaa tulla tämän kirkon uusia työntekijöitä. Niihin toiveisiin ja tarpeisiin lienee syytä suhtautua vakavasti. Josko sitten alkaisi tapahtua.

*Kirjoittaja on Helsingin seurakuntien
korkeakoulupastori.*

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanttorin virkaan voi saada pätevyyden kolmen erilaisen tutkinnon kautta. Ainakin vielä tutkinnot on jaoteltu alimman, kesimmäisen ja ylimmän asteen kanttoreihin (ns. C-, B- ja A-virat). Konservatoriot Oulussa, Tampereella, Turussa ja Pietarsaassa valmistavat C-virkaan, Sibelius-Akatemian osastot Helsingissä ja Kuopiossa B- ja A-virkoihin. Tampereella, ja syksystä alkaen myös Oulussa, ammattikorkeakoulu kouluttaa kanttoreita vastaamaan työelämän haasteisiin. Ammattikorkeakoulun myötä virkarakenteeseen on kuitenkin tulossa muutos. Selvitimme eri tyyppisten oppilaitosten kuvauksia omasta koulutuksestaan. Esimerkkeiksi olemme valinneet Oulun konservatorion, Pirkanmaan ammattikorkeakoulun ja Sibelius-Akatemian Kuopion osaston. Oppilaitoksista tiedustelimme seuraavaa:

1. Mihin kanttorin virkaan teiltä voi valmistua
2. Opintojen kesto
3. Mitä erityisesti haluatte korostaa oman oppilaitoksenne opintosuunnitelmassa/koulutuksessa
4. Opiskelijatoiminta oppilaitoksessanne
5. Onko oppilaitoksellanne yhteistyötä alueen seurakuntien kanssa
6. Opiskeluympäristön hyviä ja huonoja puolia
7. Opiskeluun hakeutuminen
8. Jatkokoulutusmahdollisuudet

OULUN KONSERVATORION KIRKKOMUSIIKKIOSASTO

1. C-virkaan, syksystä 2001 alkaa myös Oulun seudun ammattikorkeakoulussa kirkkomusiikin koulutusohjelma

2. 3 vuotta (120 ov), opiskelijoita 28 (toukokuu 2001), aloituspaikkoja n. 10

3. Liturgisen laulun opetus on keskeisellä sijalla johtuen opintojen jumalanpalveluskeskeisyydestä. Urkuopetuksessa on kolme lehtorin virkaa, joka on muihin konservatorioihin verrattuna sangen hyvää määrää. Seurakunnan musiikkikasvatusta myös korostetaan. Musiikkikasvatusta edistää myös omien

sovitusten teko erilaisten seurakunnan ryhmien tarpeisiin.

4. Kirkkomusiikin osaston opiskelijatoiminta on vilkasta. Osaston kivijalkana toimii kirkkomusiikkiosaston kuoro, jota nykyisin johtaa linjanjohtaja Tuomo Nikkola. Kuoro on äänittänyt Oulun konservatoriolle Tuomo Nikkolan sävellyksistä CD-levyn »Katselen Golgatalle» ja Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminnan keskukselle »Hyvä on Herraa kiittää» -CD:n, joka sisältää jumalanpalvelusten kirjan musiikkia. Oulun konservatorion kirkkomusiikin opiskelijat on rekisteröity yhdistys, joka järjestää koulutus- ja virkistystoimintaa. Jokasyksyinen perinne on Lapiosalmen eräleirikeskuksessa pidetyt musiikki- ja lähetyspäivät. Lisäksi yhdistyksen puitteissa on järjestetty matkat Tukholmaan (1999) sekä Riikaan ja Tallinnaan (2001).

5. Seurakuntaharjoittelun järjestämisessä lähialueen seurakunnat ovat mukana. Oppilaitoksessa toimii lähialueen kanttoreita ja pappeja tuntiopettajina. Oulun seurakunnat ovat avanneet harjoitusmahdollisuuksia Oulun kirkkoihin ja kappeleihin. Yhteistyötä on myös Pohjois-Pohjanmaan kanttoriurkuriyhdistyksen kanssa. Hiippakunnallisesti merkittävin tapahtuma on Kirkkomusiikkipäivät, jotka ovat kaksipäiväinen koulutus- ja keskustelufoorumi joka syys.

6. Harjoittelumahdollisuudet seurakuntien kautta ovat hyvät. Koululla on yksi barokkiurku (19 äk) ja lisäksi talossa on kolme muuta pilliurkua ja yksi sähköurku. Tilat ovat pääosin uudet. Suurin osa tiloista on keskisuuria opetustiloja ja tarvetta olisi myös toiselle isommalle ryhmätalalle.

7. Hakuaika helmi-maaliskuussa yhteishaun kautta. Pääsykokeet ovat olleet keskitetysti yhdessä konservatoriossa (Tampere, Turku, Oulu), jokaisessa vuorollaan.

8. Ammattikorkeakoulututkinto samassa talossa, Sibelius-Akatemiassa Kuopiossa tai Helsingissä.

PIRKANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU/ TAMPEREEN KONSERVATORIO

1. Kanttorien virkauudistus on kesken, emmekä vielä tiedä, mihin virkaan tutkintomme oikeuttaa. Pirkanmaan ammattikorkeakoulu on aloittanut ensimmäisenä Suomessa kirkkomusiikin amk-koulutuksen syksyllä 2000. Vaikka opintojen laajuus on sama kuin Sibelius-Akatemiassa (180 ov) niin tällä hetkellä ei näytä todennäköiseltä, että pätevyys katsottaisiin saman veroiseksi. Tutkintonimike on Muusikko (AMK).

2. Opintojen laajuus on 180 ov ja ohjeellinen kesto 4,5 vuotta. Opintojen rakenne: Piramkin yhteiset perusopinnot 14 ov, musiikin koulutusohjelman perusopinnot 24 ov. Suuntautumisvaihtoehdon ammattiopinnot 54 ov ja pääaineen ammattiopinnot 48 ov. Harjoittelu on 20 ov, opinnäytetyö ja vapaasti valittavat opinnot kummatkin 10 ov.

3. Kirkkomusiikin suuntautumisvaihtoehdossa opiskelija saa monipuoliset valmiudet toimia kanttorina Suomen ev.lut. kirkossa. Tavoitteena on perehdyttää hänet seurakunnan musiikkitoiminnan koko kirjoon. Seurakunnan musiikkikasvatus on koulutuksessa vahvasti esillä, ja kirkkomusiikkiopiskelijoilla on jatkuvasti käytettävissään konservatorion aloitteleva lapsikuoro. Opintosuunnitelmaa muokataan jatkuvasti opiskelijoiden toiveiden suuntaiseksi. Pääperiaatteita ovat ajanmukaisuus ja käytännölläisyys.

4. Tampereen konservatorion oppilaskunnan hallitus valitaan vuosittain syyskokouksessa. Hallituksen tehtävänä on edustaa opiskelijoita ja päättää yhteisistä asioista. Osallistuminen sekä MUSA ry:n (musiikin ammattiopiskelijat) että PAKO ry:n (Pirkanmaan ammattikorkeakoulun ammattiopiskelijat) toimintaan on vilkasta. Näin vaihdamme kuulumiset sekä muiden konservatorioiden että oman ammattikorkeakoulumme oppilaitosten kanssa. Opiskelijat ovat edustettuina kaikissa konservatorion tiimeissä, pääsemme siis vaikuttamaan talon sisäisiin käytännön asioihin (mm. laatutiimi, kirjastotiimi, opotiimi). Oppilaskunta järjestää juhlia, matineoita ja huvitoimintaa. Lisäksi 20 innokkainta saa joka viikko ilmaisen lipun Tampereen kaupunginorkesterin konserttiin. Tiedotuksesta vastaa Spirit, Piramkin tiedotuslehti ja Konservastoori, konservatorion oma lehti.

5. Yhteistyötä alueen seurakuntien kanssa pyritään lisäämään ja kehittämään mm. rippikouluopetuksessa ja soveltavien harjoitusten laajentamisella. Opettajina toimii myös pappeja ja kanttoreita, ja tällä hetkellä useat opiskelijat, jotka ovat aiemmin valmistuneet C-virkaan, opiskelevat amk:ssa työnsä ohessa. Tämä lisää tietenkin yhteyksiä molempiin suuntiin, ja siitä hyötyvät sekä oppilaat että seurakunnat.

6. Samassa talossa Tampereen konservatorion ammatillisen II-asteen kanssa on syksystä 1997 toiminut Piramk/Konservatorio. Talossa on lievää tilanahtautta, kun vielä musiikkileikkikouluopetus sekä musiikkiopisto-opetus toimivat samassa talossa. Harjoitteluluokan saa käyttöönsä varmimmin aamuvarhaisella tai iltamyöhällä. Pirkanmaan musiikkiopiston kanssa saatiin onneksi aikaan sopimus, joka antaa opiskelijoillemme mahdollisuuden harjoitella pianoluokissa päivisin. Konservatoriotalossa on kahdet mekaaniset urut ja kahdet sähköurut, joten harjoittelumahdollisuudet ovat melko rajoitetut. Onneksi ev.lut. seurakunnat ja vapaa-kirkkoseurakunta ovat antaneet opiskelijoille harjoittelu-aikoja kirkoista.

Opettajat ovat varsin päteviä ja loistavia pedagogoja. Konserttitali on akustisesti huippuluokkaa ja tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet m. kuoromusiikin äänitykseen. Yhteistyö Tampereen konservatorion C-koulutuksen kanssa on varsin tiivistä, mutta kun amk-koulutus saadaan kunnolla pyö-



rimään (meitähän on vasta yksi vuosikurssi), niin koulutuksetkin eriytynevät enemmän. Vaihto-opiskelumahdollisuudet ovat hyvät, ja yhteistyötä tehdään myös Tampereen yliopiston kanssa.

7. Opiskelemaan hakeutuvalla pitää olla yleinen korkeakoulukelpoisuus, eli lukio tai ammatillinen toinen aste. Lisäksi vaaditaan vähintään musiikkiopiston päästötodistusta tai vastaavia tietoja ja taitoja. Hakuaika on keväällä yhteishaun aikoihin, ja musiikkialalle haettaessa täytetään yhteishakulomake sekä musiikin lisälomake. Pääsykokeet pidetään toukokuun puolenvälin jälkeen. Tänä vuonna uusia opiskelupaikkoja oli tarjolla 8.

8. Jatko-opintomahdollisuuksia Suomessa tarjoaa Sibelius-Akatemia Helsingissä ja Kuopiossa.

SIBELIUS-AKATEMIAN KUOPION OSASTO

1. Sibelius-Akatemian Kuopion osaston kirkkomusiikin koulutusohjelmassa on mahdollisuus opiskella joko evankelis-luterilaisen tai yleisen suuntautumisvaihtoehdon mukaisesti. Ensin mainittu antaa tiedot, taidot ja kelpoisuuden Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskimmäisen asteen kanttorin virkaan. Kaikki kirkkomusiikin koulutusohjelman suorittaneet valmistuvat musiikin maistereiksi (180 ov). Mahdollista on myöskin ennen maisterin tutkintoa suorittaa välitutkintona musiikin kandidaatin tutkinto (120 ov), joka antaa alimman asteen kelpoisuuden. Osastossa suoritetaan myös ylimmän asteen kelpoisuuksia.

2. Joka syksy noin 30 uutta kirkkomusiikinopiskelijaa aloittaa opintonsa Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin koulutusohjelmassa, puolet Kuopion osastossa ja puolet Kirkkomusiikin osastossa Helsingissä. Kaiken kaikkiaan perusopiskelijoita on molemmissa osastoissa yhteensä lähes 200. Opinnot kestävät keskimäärin viidestä kuuteen vuoteen.

3. Koulutus pyrkii virittämään opiskelijoissa laaja-alaista muusikkoutta. Koulutuksen ytimen muodostaa liturginen musiikki ja työelämän tarpeiden huomioiminen. Opetussuunnitelmaa kehitetään jat-

kuvasti — tällä hetkellä keskitytään aivan erityisesti seurakunnan musiikkikasvatukseen, nuorten hengellisen musiikin ja verkko-opetuksen kehitystyöhön. Vanha musiikki soittiminen on jo pitemmän aikaa ollut yksi koulutusyksikön painopistealueista. Viime vuosina on virinnyt vilkasta yhteistyötä Senealin luterilaisen kirkon kanssa.

4. SakKo r.y., Sibelius-Akatemian Kuopion osaston oppilaskunta, hoitaa opiskelijoiden asioita ja järjestää erilaisia tempauksia. Perinteeksi ovat muodostuneet fuksiaiset, pikkujoulu, laskiaistapahtuma sekä kevättalven laskettelu- ja hiihtoviikonloppu.

5. Osastolla on ollut yhteistä toimintaa Kuopion paikallisseurakuntien kanssa jo vuosikausia, mainitakoon muun muassa lukuisat konsertit ja kuoronjohto-opiskelijoiden vierailut seurakuntien kirkko-kuoroissa. Moni Kuopion seurakuntayhtymän kirkkomuusikoista toimii myös osaston tuntiopettajana.

6. Sibelius-Akatemian Kuopion osasto toimii itsenäisenä musiikkiyliopiston osastona — maakunnallisena tiedekuntana. Osaston olemassaolo juontaa juurensa 40 vuoden taakse. Kuopio on monipuolinen musiikkikaupunki. Pääosa osaston toimiloista sijaitsee Kuopion Musiikkikeskuksessa ja opiskeluilmapiiri sen neljännessä kerroksessa tunnetaan hyvähenkisenä, leppoisana ja kotoisana.

7. Kuopion ja Helsingin kirkkomusiikin koulutusohjelmien yhteiset valintakokeet järjestetään Helsingissä yleensä toukokuussa. Hakuaika päättyy vuosittain maaliskuun alkupuolella.

8. Sibelius-Akatemiassa annetaan myös alan jatkokoulutusta niin ylimmän asteen kanttorin pätevyYTEEN, solistisiin A-tutkintoihin kuin taiteilija-, tutkija- tai kehittäjäkoulutuksen lisensiaatin ja tohtorin tutkintoihin. Kuopion osastossa ylimääräisiä ja jatko-opiskelijoita on yhteensä noin 40.

Kirjoittajat Jenni Urponen ja Keijo Piirainen ovat äskettäin valmistuneita kanttoreita. Jenni työskentelee Maskun seurakunnassa ja Keijo Pudasjärven seurakunnassa. Katri Vesala opiskelee Pirkanmaan ammattikorkeakoulussa.

MARJUKKA ANDERSSON

Kanttorikoulutuksen ja viran uusia tuulia

Kun Pirkanmaan ammattikorkeakoulu ensimmäisenä ammattikorkeakoulusta aloitti viime syksynä kirkkomuusikoiden koulutuksen, otettiin kanttorikoulutuksessa jälleen uusi askel. Tuolloin opintonsa alkaneet uskalsivat lähteä opis-

kelemaan uuden systeemin mukaan, vaikka he eivät tienneet, minkälaiseen kirkon kanttorin virkaan tulevat valmistumaan. Piispainkokous ehätti jossain alkuvaiheissa, jolloin ammattikorkeakoulu-tutkinto oli vasta muotoutumassa päättää, että tut-

kinto antaa pätevyyden alimman asteen kanttorin virkaan, mutta tämä huomattiin pian ongelmalliseksi ratkaisuksi. Onhan olemassa oleva konservatorion toisen asteen koulutus (120 ov), joka pätevoittää tänään alimman asteen kanttorin virkaan, eri asia kuin uusi 180 ov:n korkea-asteen koulutus. Seuraava kysymys koski tietysti muunkin koulutuksen puitteissa käytyä ja edelleen ajankohtaista keskustelua yliopiston ja ammattikorkeakoulun välisestä suhteesta. Voisiko ammattikorkeakoulututkinto antaa pätevyyden keskimmäisen asteen virkaan siinä, missä nykyinen Sibelius-Akatemian musiikin maisterin tutkinto? Mitä pitäisi tehdä? Muodostaa-ko nykyisten A-, B- ja C-virkojen lisäksi D-virka, vaiko poistaa nykyisenkaltaisen virkaporrastus kokonaan? Vai tulisiko säilyttää nykyiset A-, B- ja C-virat esimerkiksi siten, että C-viran sisälle mahtuisivat niin konservatorio kuin amk-opiskelijatkin ja huomioida palkkauksen avulla erilainen koulutus?

Piispainkokous ei jäänyt kylmäksi opiskelijoiden ja oppilaitosten huolelle siitä »mikä minusta tulee isona?» Helmikuussa 2000 aloitti työskentelynsä piispainkokouksen asettama työryhmä puheenjohtajanaan kirkkoherra Reijo Mattila. Se sai tehtäväkseen tehdä kokonaiselvityksen tutkinnoista, jotka antavat kelpoisuuden kanttorin virkoihin. Ilmeisen tehokkaan työskentelyn päätteeksi he saivat aikaan mietinnön »Kanttorin virkaan kelpoistavat tutkinnot» tammikuussa 2001. Mietintö on edelleen piispainkokouksen käsiteltävänä.

Oleellisin muutos olemassaolevaan systeemiin olisi mietinnön mukaan se, että tulevaisuudessa voitaisiin varautua siihen, että tulisi olemaan kolme kanttorin virkaan kelpoistavaa tutkintoa, ammattikorkeakoulututkinto, maisterintutkinto ja laaja yliopistotutkinto. Nykyinen alin kanttorin tutkinto jäisi ammatilliseksi perustutkinnoksi, joka ei antaisi siirtymäaikojen jälkeen kelpoisuutta vakinaiseen kanttorin virkaan. Työryhmän käsityksen mukaan edelleen on syytä lähteä siitä, että kanttorin viran perusmuoto on virka, jonka haltijalta edellytetään musiikin maisterin tutkinto. Opintosiilat konservatoriokoulutuksen ja ammattikorkeakoulun sekä ammattikorkeakoulun ja Sibelius-Akatemian välillä tulisi luoda toimiviksi niin, että lahjakkaalla opiskelijalla olisi mahdollisuus hankkia lisäpätevyyttä tarpeen mukaan.

Odottelemme piispainkokouksen vastauksia esitettyyn mietintöön.

Toinen kanttorinkin viran tulevaisuuteen kenties huomattavasti vaikuttava asia on parhaillaan istuvan, kirkolliskokouksen asettaman virkarakenekomitean työskentely ja vuoden 2001 elokuussa jätettävän mietinnön vastaanotto ja siitä mahdolli-

sesti seuraavat uudistukset. Komitea jatkaa puheenjohtajansa kirkkoherra Jaakko Ripatin johdolla diakonaattikomitean seuraajana kirkon viran pohtimista, tosin monin paikoin hyvin erilaisesta näkökulmasta kuin edeltäjänsä.

Minkälaisia kanttoreita tulee kirkossamme toimimaan kymmenen, kahdenkymmenen vuoden kulluttua?

Pidän tärkeänä sitä suuntaa, joka painottaa kanttorien hyvän koulutuksen merkittävyyttä. Kanttori on se seurakunnan työntekijä, joka kantaa ympäri-vuotisen vastuun seurakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkielämästä sekä musiikkikasvatuksesta. Hänet on pantu paljon vartijaksi! Mitä paremmat taidot ja valmiudet muusikko omaa omalla alueellaan sitä helpompaa hänen on vastata työsarastaan ja sitä motivoituneemmin hän virkaansa todennäköisesti hoitaa. Ammattikorkeakoulun iskusanoina kuulee usein, että niissä pyritään ottamaan huomioon työnantajan tarpeet ja valmistamaan opiskelijaa vastaamaan käytännön työelämän tarpeisiin. Yliopistot pitävät kultaisena asiana tutkimusta ja opiskelijan erikoistumista pitkälle vietyihin tietoihin ja taitoihin. Nähdäkseni tämän päivän kanttorikoulutuksessa, tapahtuu se millä tasolla tahansa, valmistetaan myös työelämää varten, onhan keskeisellä sijalla opinnoissa jumalanpalvelukseen ja kirkon omaan musiikkiin liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen. Seurakuntaelämän käytännön harjoitusta hankitaan opintoihin kuuluvien jaksojen lisäksi lähes koko opiskeluajan toimimalla kanttorinsijaisina eri seurakunnissa.

Tämän päivän monimuotoisissa seurakunnissa tarvitaan entistä enemmän monimuotoista musiikkityötä. Uskallan väittää, että kirkko tarvitsee ja tulee tarvitsemaan edelleen taiteilijoita ja että jo nyt tarvitaan kipeästi lisää kirkkomusiikin tutkijoita. Parhaimmillaan voisi seurakunnan musiikista olla vastaamassa kanttoriitiimi, joka koostuu eri oppilaitoksista valmistuneista eriasteisen pätevyyden omaavista kanttoreista, joille yhdessä sovitun työnjaon perusteella jaettaisiin juuri heille ominaiset tehtävät. En usko, että mikään oppilaitos pystyy tuottamaan sellaisia kanttoriryksilöitä, jotka hallitsevat suvereenisti koko kirkkomusiikkikentän keveästä klassiseen, vauvasta vanhukseen ja jotka yksin pystyvät luomaan ja ylläpitämään sekä toimivaa maallikkoverkostoa että laajapohjaista, korkeatasoista musiikkityötä seurakunnassaan.

Kirjoittaja on Suomen Kanttori-urkuriiliton puheenjohtaja, MuM. Hän työskentelee Lauttasaaren seurakunnan kanttorina.

marjukka.andersson@kolumbus.fi



Yhteistyötä jo harjoittelujaksoilla

Syksyllä 1998 Seurakuntaopisto, Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Kirkon koulutuskeskus ryhtyivät käymään keskusteluja kirkollisen ammatillisen koulutuksen alueella tapahtuvasta yhteistyöstä. Niissä käsiteltiin lähinnä opiskelijoiden seurakuntaharjoittelua ja harjoittelunohjaajien koulutusta. Asiaa valmistelemaan koottiin työryhmä, joka otti tehtäväkseen kartoittaa kirkollisten ammatillisten koulutusten seurakuntaharjoittelujen ominaispiirteet ja tehdä esityksiä yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisäämiseksi näiden koulutusalojen kesken.

Tämä artikkeli on lyhennelmä harjoitteluyhteistyöryhmän raportista *Seurakuntaharjoittelut ja yhteistyö*. Artikkelissa keskitytään tarkastelemaan diakoniatyöntekijöiden, kanttoreiden ja teologien harjoittelua.

SEURAKUNTAHARJOITTELUN OMIN AISPIIRTEET

Diakoniatyöntekijöiden harjoittelu suuntautuu monipuolisesti seurakuntien diakoniatyöhön, tarkemmat sisällöt sovitaan harjoittelukohtaisesti. Harjoittelun laajuus on 8 työviikkoa (8 ov). Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy diakoniatyön keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tarkastelee yhteiskunnallisia ilmiöitä ja osallistuu työmenetelmien ja työskentelytapansa kehittämiseen.

Kanttorikoulutuksen seurakuntaharjoittelu tapahtuu kahdessa vaiheessa. Kesäjakson sisältöinä ovat rippikoulun musiikinopetuksen suunnittelu ja toteutus sekä musiikkitoiminnan eri muodot nuorten parissa. Talviharjoittelujakson sisältöinä ovat kanttorin käytännön tehtävien suunnittelu ja toteutus sekä perehtyminen seurakunnan toimintaan. Harjoittelu laajuus on 3 + 3 työviikkoa (2 + 2 ov).

Teologikoulutuksessa seurakuntaharjoittelun tavoitteena on perehtyä papin tai lehtorin työn eri puoliin ja oppia soveltamaan teologian opiskelussa hankittuja tietoja ja taitoja. Helsingin yliopistossa teologien harjoittelulle on määritelty vähimmäissisällöt kolmella eri alueella: 1) homileettiset ja liturgiset opinnot, 2) uskonnondidaktiset opinnot ja 3) sielunhoidon opinnot. Åbo Akademiassa harjoittelu keskittyy myös homileettisiin ja liturgisiin opintoihin, mutta sen lisäksi korostetaan tutustumista muihin työalueisiin ja seurakunnan hallintoon. Åbo Akademin tavoitteissa korostetaan lisäksi teologin ammattikuvan muodostumisen merkitystä. Teologi-

harjoittelun ohjeissa on lueteltu melko yksityiskohdaisesti ne työtehtävät, joita harjoittelun on sisältävä. Tämä johtunee siitä, että harjoittelu on voinut olla myös sivutoimista muun opiskelun ohella. Tällöin opiskelija käy suorittamassa määrätyt harjoittelutehtävät pitemmän ajan kuluessa. Harjoittelun laajuus on 4 työviikkoa (2 ov).

Vaikka koulutusten kirjoitetut tavoitteet eivät poikkeakaan kovin paljon toisistaan, harjoitteluyhteistyön kehittäminen edellyttäne nykyistä suurempaa yhteisymmärrystä harjoittelun luonteesta tutkinnon kokonaisuudessa. Harjoittelu on opintojen oleellinen osa ja liittyy tutkinnon muihin tavoitteisiin. Se voidaan nähdä työssä oppimisena eikä vain soveltavana opiskeluna opintojen loppuvaiheessa. Tavoitteet toteutuvat parhaiten päätömisissä, riittävän pitkäkestoisissa ja yhtäjaksoisissa harjoitteluissa. Näin opiskelijalle voi syntyä käsitys seurakunnasta työyhteisönä ja työntekijän asemasta siinä.

Sisällöllisesti harjoitteluista löytyy yhteisiä alueita, joten harjoittelun sisältöjen kannalta yhteistyön lisäämiselle on hyviä edellytyksiä.

HARJOITTELUN OHJAUS JA ARVIOINTI

Hyvää ohjausta pidetään yleisesti onnistuneen harjoittelun edellytyksenä. Kaikkien ryhmien harjoittelijoilla on seurakunnassa ohjaajat, jotka pääsääntöisesti edustavat sitä ammattiryhmää, mihin koulutus tähtää.

DIAKin harjoitteluissa oppimisen arviointi perustuu opintokokonaisuuden tavoitteisiin. Arvioinnin tarkoituksena on tukea opiskelijaa oman persoonansa ja ammatillisuutensa kehittämisessä sekä työn, työkäytäntöjen ja oman toiminnan vaikutusten arvioinnissa. Arviointi on monitahoista.

Kanttoriharjoittelun ohjaaja antaa sanallisen arvioinnin harjoittelijan sopeutumista ja suunnittelukyvystä, harjoittelijan aloitteellisuudesta ja työskentelytavoista, asennoitumisesta työnohjaukseen sekä suhteesta seurakuntalaisiin ja työtovereihin. Lisäksi ohjaaja voi mainita ne asiat, joihin harjoittelijan tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaaja keskustelee lausunnosta harjoittelijan kanssa.

Helsingin yliopiston teologiharjoittelun ohjaajat kirjoittavat opiskelijasta arvioinnin tuomiokapitulin järjestämää palauteseminaaria varten. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota muun muassa harjoittelijan motivaatioon, yhteistyökykyyn, seurakunta-



laisten kohtaamisen taitoihin ja kiinnostukseen hengellisen elämän hoitamiseen. Åbo Akademin harjoittelunohjaajat kirjoittavat harjoittelutodistuksen tiedekuntaa varten. Tiedekuntien opettajat eivät osallistu harjoittelun ohjaukseen.

Kaikkien harjoittelujen yhteisiä elementtejä ovat harjoittelusuunnitelman laatiminen, työhön perehdyttäminen, työn ohjaaminen ja jatkuva arviointi sekä harjoittelun kokoava arviointi. Yhteinen käsitys harjoittelusta ja ohjaajan roolista luo myös pohjan suunnitella ohjaajien koulutukseen yhteisiä osia.

OHJAAJIEN KOULUTUS

DIAKilla on monitasoinen ohjaajakoulutus. Teologien ja kanttorien ohjaajien koulutuksesta vastaa Kirkon koulutuskeskus yhdessä hiippakuntien ja kouluttavien laitosten kanssa. Teologien ja kanttorien ohjaajien koulutusta on ollut paljon harvemmin kuin diakoniatyöntekijöiden. Kaikkien alojen ohjaajien koulutuksessa on kuitenkin paljon yhteisiä elementtejä, mikä tekee käytännön ohjaajakoulutuksen yhteistyön mahdolliseksi. Tällaista monialaista ohjaajakoulutusta voisi kokeilla pilottihankkeena. Yhteisen koulutuksen lisäksi olisi mielekästä järjestää eri alojen ohjaajien yhteisiä neuvottelupäiviä.

PALKKAA VAI EI

DIAKin harjoittelut ovat palkattomia. Käytäntö perustuu terveys- ja sosiaalialan koulutuksissa yleisesti vallitsevaan periaatteeseen, että harjoittelu on

osa opiskelua ja oppimisprosessia.

Teologien harjoittelussa palkanmaksun käytäntö vaihtelee. Harjoitteluseurakunnat ilmoittavat opiskelijoille jo hakuvaiheessa, mitä etuuksia ne aikovat maksaa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi palkka, asunto ja matkat. Muutamat pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymät ovat päättäneet, että harjoittelut ovat palkattomia, mikäli opiskelija suorittaa vain minimitehtävät. Kanttoriharjoittelussa palkanmaksun käytäntö vaihtelee.

Opiskelijoiden palkkauksesta on säädökset kirkon työehtosopimuksessa (KirVESTES liite 11). Sen mukaan teologian-, kanttori-, nuorisotyönohjaaja- ja diakoniaopiskelijoille maksetaan palkkaa, kun heidät otetaan seurakuntaan työsuhteeseen. Opiskelija voidaan ottaa työsuhteeseen ja tehdä hänen kanssaan kirjallinen työsuhtesopimus, myös silloin kun hän suorittaa pakollista opiskeluun liittyvää harjoittelua. Nykyisen käytännön mukaan teologien ja kanttorien harjoitteluissa joissakin tapauksissa syntyy työsuhde ja joissakin tapauksissa ei. Diakoniatyöntekijöiden harjoitteluissa ei synny työsuhdetta, vaan opiskelijoiden harjoittelu on työssä oppimista.

Ohjaajat eivät yleensä saa palkkiota ohjaustyöstään. Vain kanttorien harjoittelussa maksetaan palkkio, jonka suorittaa oppilaitos. Seurakunta voi virkaehtosopimuksen perusteella (24 §) maksaa harkinnan mukaan vastuullisää harjoittelun ohjauksesta.

Kysymys harjoittelijoiden palkkauksesta liittyy harjoittelun tavoitteisiin. Esimerkiksi kanttoreille kesäharjoitteluista maksettava palkka on perusteltavissa, koska oppilaitoksilla ei ole kesällä lukukautta eikä omaa opetusta, mutta talviharjoittelun osalta palkallisuus voidaan asettaa keskustelun alaiseksi edellä mainitusta pedagogisista näkökulmista. Palkan tulisi joka tapauksessa olla harjoittelun suorittamista tukeva eikä ohjaava tekijä.

Ohjaajille ei makseta palkkaa muissa kuin kanttoriharjoitteluissa. Ohjaajan palkkio on perusteltavissa hänen aktiivisesta ja vastuullisesta roolistaan käsin. Vaihtoehtoina on, että joko oppilaitokset maksavat ohjaajan palkkion tai että seurakunta ottaa ohjaustehtävän huomioon työntekijän palkkauksessa. Jos ohjauksesta ei makseta palkkaa, seurakunnan työntekijän työtehtävät tulisi määritellä niin, että harjoittelun ohjaaminen ei ole ylimääräinen tehtävä, vaan yksi vastuualue muiden joukossa.

YHTEISTYÖLLE ON HYVÄT EDELLYTYKSET

Edellä oleva selvitys on vahvistanut sitä ennakkokäsitystä, että kirkon työhön valmistavien koulutusten seurakuntaharjoitteluilla on paljon yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Tämä mahdollistaa uusien yhteistyön muotojen kehittämisen näiden koulutusten kesken.

Kirjoittaja on Kirkon koulutuskeskuksen koulutussuunnittelija.



Kaksi kokemusta harjoittelusta

Harjoitteluko mörkömäistä?

Kuulun niihin onnekkaisiin teologiharjoittelijoihin, jotka saivat harjoittelupaikan asuin- ja opiskelupaikkakuntansa läheltä. Åbossa tilanteemme on hieman erilainen Helsinkiin verrattuna; seurakuntia on riittämiin ja suoranaista kilpailua harjoittelupaikoista ei ole. Hymyilyä kyllä harjoitteluseurakuntani valinta opettajissa aiheutti, liekö synnä kieli, koska Raisiossa puhutaan suomea ja Åbon koulussa taas ruotsia. En kuitenkaan kokenut kielen olevan mikään este valinnassa, vaan käytännön syyt sanelivat pitkälti harjoitteluheitoni. Raisio kun sijaitsee pyöräilymatkan päässä kotiovelteni!

Ollessani ensimmäistä kesää kesäteologina samaisessa seurakunnassa, kysyin kirkkoherralta mahdollisuutta suorittaa opintoihin kuuluvan seurakuntaharjoittelun seuraavana talvena. Kirkkoherra itse ehdotti, jos voisin olla harjoittelussa koko talven tammikuusta toukokuuhun ja siten olla myös käytettävissä muihin työtehtäviin kuin pelkästään harjoittelun sanelemiin nk. pakollisiin tehtäviin. Hän myöskin harjoitteluohjaajana toivoi minun tutustuvan hyvin yhteen työalaan, joka tässä tapauksessa oli seurakunnan nuorisotyö. Koimme molemmat, seurakunta ja minä, hyötyvämmä harjoittelutilanteestani. Erityismaininnan mielestäni ansaitsee koko harjoittelujakson ajalta saatu palkka.

Työmääräni oli sopiva. Sain harjoitteluni ohessa myös opiskeltua, vaikka välillä tunsinkin kosmisesti olevani enemmän töissä läsnä kuin koulunpenkillä. Minua myös varotettiin ottamasta liikaa töitä ja kehoitettiin keskittymään harjoittelun ohella koulun.

Aiempi työkokemus samasta seurakunnasta varmasti oli yksi syy siihen, miksi en käynyt useita keskusteluja harjoitteluohjaajani kanssa. Yksikin nimittäin riittää! Tiesin kyllä aina voivani soittaa tänkapä'n tullessa, ja niin teinkin, eikä minulle missään vaiheessa tullut ylimääräisen painolastin oloa. Odotan innolla harjoitteluni perusteella pääseväni oikeisiin kirkon töihin.

Kaikenlainen mörkömäisyys oli yhtä kaukana harjoittelustani kuin maa on taivaasta.

Kirjoittaja on teologian ylioppilas.

Harjoittelijan pettymys

Sain harjoittelupaikan tälle vuodelle ja olin onnellinen siitä. Kyllähän se jännitti, hie-man pelottikin. Mietin monesti, mitä se tuo tullessaan. Siitä huolimatta kaikkea en pystynyt kuvittelemaan.

Ensimmäinen suuri pettymys oli työhön ohjaus — eli sen totaalinen puuttuminen. Ensimmäisinä päivinä menin pitämään päiväkerhon aamunavausta paikkaan, jonka olemassa olost ja sijainnista minulla ei ollut minkäänlaista käsitystä. Otin yhteyttä ohjaajaani ja hänen vastauksensa oli: »Etkö ole keskustellut päiväkerhon ohjaajan kanssa?» Olin kyllä keskustellut aamunavauksen aiheesta ja pitämisestä, mutta mieleeni ei tullut kysyäkään paikkaa. Olin silloin näet siinä uskossa, että päiväkerho pidetään seurakuntakodilla. Etukäteen minulla oli sellainen kuva, että ohjaajan tehtävä on palautteen lisäksi antaa minulle tietoa, jota tarvitsen suorittaakseni tehtävän niin hyvin kuin pystyn. Tästä yhteydenotosta minulle jäi vahvasti sellainen kuva, ettei ohjaajani ajatellut näin. Ja lopullisessa palautteessa moitittiin siitä, etten ollut oma-aloitteisesti ottanut yhteyttä.

Myöhemmin tuli muita pettymyksiä. Palautteen antamisesta ja saamisesta minulla ja harjoitteluni ohjaajalla oli aika erilainen käsitys. Palautteessa saatettiin keskittyä saarnan kokonaisuuden kannalta niinkin epäolennaisiin seikkoihin kuin verbin possessiivipronomini-pääteeseen. Jos palautteeseen käytetystä ajasta noin kaksi kolmannesta kuluu tällaisen kysymyksen läpikäymiseen alkaen siitä, kuinka sanapäätte kieliopillisesti muodostetaan, saat- ta saarnasta ja saarnaamisen todellisuudesta jäädä hieman outo kuva. Ensin olin todella kummissani, sitten päätin jättää palautteen omaan arvoonsa — ei liene harjoittelun todellinen tehtävä. No, sen ainakin opin, että itse arviointi oli tässä tapauksessa huomattavasti tärkeämpää kuin palaute, jonka ohjaajaltani sain.

Harjoittelukokemukseni ei parantanut yhtään se, että seurakunnassa oli todella huono työskentelyilmapiiri. Kun olin kolmesta papista tavannut ainoastaan ohjaajani, tiesin, että muut papit ovat saamattomia vetelyksiä, jotka eivät osaa edes pitää



liturgiaa. Lopulta heihin tutustuttuani löysin kaksi persoonaa, jotka olivat todella mukavia ja omalla paikallaan. Myös työntekijä, jonka kanssa minun oli suunniteltu tekemän paljon yhteistyötä, oli sairaslomalla. Sijaista ei palkattu ja minä tein sitten sitä työtä. Harjoitteluohjaajastani ei ollut apua, sillä hän piti juuri silloin kolmeviikkoista vuosilomaansa.

Kaikesta tästä huolimatta minulla on sellainen olo, että paljon jäi käteen. Töitä sain (ja myös jouduin) tekemään paljon alkaen nuorisotyöntekijän hommista rippikoulun vetämiseen. Mutta siinä hän sitä oppii. Myös palautteen vastaanottamistaito kasvoi. Kaikkea ei pidä ottaa vakavasti, omaa päätäkin saa käyttää. Eikä palautteen antaja pysty minun kirkollista uraani torpedoimaan, vaikka hän niin melkein lupasikin...

Kirjoittaja on teologian ylioppilas.

PIRKKO SAARINEN

Mietteitä opiskelijan ohjaamisesta

Olen työskennellyt diakoniatyöntekijänä Hyvinkäällä seurakunnassa jo yli 20 vuotta. Tulin aikoinani tänne vastavalmistuneena diakonissana ja kuinka ollakaan vuodet ovat vierineet ja olen yhä täällä ja kuulun työntekijänä jo veteraaneihin.

Jostain syystä meillä on aina ollut täällä opiskelijoita, jotka haluavat kokeilla oppimaansa käytännössä. Päävastuu opiskelun ohjaamisesta on kuulunut minulle varmaankin jo yli 15 vuotta. Jotenkin homma vain ajautui minulle. Muistaakseni asiasta on hienosti päätetty aikoinaan kirkkoneuvostossa. Toki muutkin diakoniatiihimme jäsenet kantavat kortensa kiitettävästi kekoon opiskelijoiden ohjauksessa. Opiskelijat ovat siis yhteinen riesa tai ilo. Tänä vuonna kirkkoneuvoston taloudellinen jaosto teki päätöksen kolmen prosentin vastuullisen maksamisesta opiskelijan ohjaajille niiden kuukausien aikana kun opiskelijamme meillä oleskelee. Hyvinkäällä on Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden lisäksi käytännön harjoittelussa on usein ollut myös tulevia teologeja. Kanttoriopiskelijoihin en ole vuosien myötä törmännyt.

Mitään koulutusta ei opiskelun ohjaamiseen ei aikaisemmin ole järjestetty, vaan jokainen on sitä varmaan tehnyt oman ymmärryksensä mukaan. Vasta viime vuosina on ymmärretty asian tärkeys ja Helsingin hiippakunta ja Diakonia-ammattikorkeakoulu (mikä sanahirviö) järjestivät aiheesta kaksi vuotta kestäneen koulutuksen, jolle myös itse osallistuin. Koulutus päättyi viime marraskuussa. Tosin todistusta tuosta koulutuksesta en ole vielä saanut.

Nykyisin opiskelijat tulevat seurakuntaamme pääasiassa Diakin Järvenpään yksiköstä ja suorittavat täällä opintoihinsa kuuluvaa Osallisuus- ja sosiaalinen tuki -jaksoa, joka on 20 opintoviikon mittainen eli käytännössä kahdeksan kalenteriviikkoa. Olemme tehneet toistaiseksi voimassa olevan kirjallisen sopimuksen Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Vuosittain olemme sitoutuneet ottamaan vastaan kaksi opiskelijaa. Se on sekä opiskelijan että meidän etumme. Hyvinkäällä on osoittautunut suosituksi opiskelupaikaksi ehkä sijaintinsa takia, emmekä aina voi ottaa kaikkia halukkaita.

Tänä keväänä meillä oli myös aika erilainen opiskelijakokemus, sillä vieraanamme oli diakonia-



työhömmä tutustumassa kaksi opiskelijaa Tallinnan Diakooniakoolista kahden viikon ajan. Hanke toteutettiin yhdessä Hyvinkään terveydenhuolto-opilaitoksen kanssa. Tallinnalaiset olivat ylitsevuotavan kiitollisia kaikesta näkemästään ja kuulemastaan ja myös erittäin tiedonhaluisia ja sydämellisiä. Siinä käytettiin sanakirjaa ahkerasti ja kaikkia muita kieliä ja arvattiin loput, mutta luulen, että loppujen lopuksi ymmärsimme toisiamme. Mahtava kaksi viikkoa!

OHJAAJAN TEHTÄVÄKUVA

Entä mitä ohjaajalta vaaditaan? Opiskelijahan tulee katsastamaan oppimaansa käytännössä. Perusopinnot ovat takana. Käsittääkseni ohjaajalta vaaditaan avointa suhtautumista opiskelijaan ja hänen persoonaansa tutustumista. Opiskelijan ja ohjaajan suhde on parhaimmillaan vuorovaikutussuhde. Ohjaaja antaa opiskelijalle myös perustiedot ja auttaa opiskelijaa vahvistamaan usein vielä hakusessa olevaa ammatti-identiteettiään. Ohjaaja järjestää opiskelun käytännön asioita ja on opiskelijan käytettävissä, mutta ei ole mikään yli-ihminen. Myös arviointi kuuluu ohjaajan ehkä vaikeimpiin tehtäviin. Käytännössä kaikki tämä toimii siten, että opiskelujakson alussa laadimme yhdessä jakson tavoitteet ja varaamme kalenterista ajat viikoittaiselle työnohjauskeskustelulle. Opiskelun alkupäivinä opiskelija viettää kanssani pitempiä aikoja, mutta aikaa myöten toimii muiden kanssa ja myös yksin. Meillä opiskelija on yksi tiimimme jäsen. Hänestä itseltään riippuu paljon se, mihin tiimissämme sijoittuu.

POHDINTAA

Opiskelijoiden ohjaaminen on mielenkiintoista, haasteellista, mutta myös joskus henkisesti kuluttavaa työtä. Opiskelija-aines on vuosien varrella muuttunut. Oppilaitokseen hakeutuvat eivät ole pelkästään nuoria, vaan heidän joukossaan on myös niitä aikuisia, joilla on takanaan jonkun muun alan ammattitutkinto ja useita työvuosia. Tämä ei ole pelkästään myönteinen asia, vaan se tuo mukaan myös joskus joitakin ongelmia. Joidenkin on ollut vaikea sopeutua uudestaan opiskelijan rooliin ja rakentaa itselle toista, kirkon virkaan kuuluvaa identiteettiä. Monet opiskelijat ovat myös rahoitukseen opiskelunsa aktiivisesti mukana työelämässä myös käytännön harjoittelujaksolla ja tämä voi johtaa siihen, että opiskelijalla ei ole aikaa suorittaa käytännön harjoittelua täysipainoisesti.

Vaikka Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämä koulutus on laaja-alaista ja monipuolista, tuntuu joskus siltä, että nykyinen koulutus tähtää paremmin yhteiskunnan kuin kirkon tarpeisiin. Kirkon työssä tarvittavat erityispiirteet on unohdettu. Sitoutuneisuus kirkon sanomaan on joskus hämärän peitossa. Tämä näkyy valitettavasti myös opiskelijoissa. Olen huomannut, että läheskään kaikilla opiskelijoilla ei ole omakohtaista kokemusta kristillisestä uskosta tai seurakunnan toiminnasta, ja luullaan, että seurakunta työyhteisönä on jokin pyhien yhteisö.

OPISKELIJA — ILO VAI RIESA ?

Opiskelija tuo tuulahduksen tiedon maailmasta tullessaan seurakuntaan. Hän tuo sinne uuden silmäparin tarkastelemaan elämää ehkä jo väsyneidenkin, kaiken nähneiden silmäparien rinnalle. Parhaimmillaan hän ravistaa luutuneita asenteitamme ja tuo sinne uusia ehdotuksia. Opiskelijalla on myös lupa tehdä kiperiä ja mahdottomia kysymyksiä. Sen luvan opiskelijan rooli hänelle antaa. Yhdessä kotamme löytää niihin vastauksia. Olen oppinut opiskelijoiden rinnalla löytämään uusia ratkaisumalleja asioille ja kyseenalaistamaan joitakin aikaisemmin hyvinäkin pitämiäni työtapoja. Olen myös ihaillut sitä rohkeutta, jota nykyajan opiskelijoilla on.

Pääasiassa opiskelija tuottaa siis iloa työyhteisösämme antaessaan palasen omasta itsestään ja omasta osaamisestaan käyttöömmä harjoittelujakson aikana. Vain harvoin on sattunut, että opiskelijaan ei saa kunnon otetta tuona aikana. Hän ei oikein itsekään tiedä, mitä oikeastaan haluaisi. Usein tämäkin asia selvitetään keskustelulla yhteistyössä oppilaitoksen kanssa.

Diakonityö on nykyisellään vaativaa ja raskasta ja usein myös inhimillisesti mahdotontakin työtä. Asiakkaat, jotka hakeutuvat luoksemme ovat käyneet jo kaikki muut auttamistahot läpi ja olemme heidän viimeinen toivonsa. Tämän päivän diakoniatyöntekijät ovat rautaisen ammattitaidon omaavia. Nykypäivän opiskelijat edustavat jatku-moa tässä ketjussa. Siksi on tärkeää ottaa heitä seurakuntiin oppimaan ja kokemaan diakoniaa käytännössä. Siksi minä haluan myös jatkossakin toimia opiskelijoiden ohjaajana antamalla aikaani opiskelijan hyväksi. Toivon, että moni lukija on kanssani päätenyt samaan ratkaisuun.

Kirjoittaja on Hyvinkään seurakunnan diakoniatyöntekijä.

Merta edemmäksi kalaan?

Opiskelu vaatii nykyään enemmän. Opiskelijat vaativat nykyään enemmän. Kirkon virkaan vaaditaan paljon, mutta kuitenkin niin vähän. Se, joka osaa pyytää, saa ja se, joka suorittaa putken katselematta sivuilleen, voi hänkin löytää itsensä saarnavirasta. Mutta monille voi olla vaikeaa tietää mikä kannattaa ja mikä on tärkeää.

Opiskelijoiden mielissä siintää pappisvihkimys. Tai sitten jotain muuta. Mutta mikä valmistaa meitä siihen vaativaan virkaan (tai viransijaisuuteen...), joka meitä kaikkia toivottavasti joskus odottaa? Jokainen valitsee oman tiensä ja vastaa omista valinnoistaan.

Maailma kansainvälistyy. Kirkot kansainvälistyvät. Kirkkokunnat keskustelelevat keskenään. Vaikka meillä olisi kuinka mukavaa omassa pienessä lintukodossamme, niin me tarvitsemme muita ja muut tarvitsevat meitä. Sille kannattaa tehdä jo opiskeluaikana jotain. Ja kukaan ei tee sitä sinun puolestasi. Tilanne on sama kuin kesäteologipaikeissa. Ei kukaan tule sinua pyytämään seurakuntaan kesäksi. Sinun tulee itse hakea paikkaa ja haluta kehittää itseäsi seurakunnan palveluksessa jo ennen kuin sinut vihitään. Jos haluat kehittää itseäsi ja lähteä ulkomaille, niin sinun tulee itse olla aktiivinen. Mahdollisuuksia kyllä on.

Suomen ekumeenisen neuvoston nuorisosaaston kautta voi osallistua KETKO-kurssille, jossa käsitellään ekumenian perusasioita sekä teoreettiselta että käytännölliseltä pohjalta. Kurssia on järjestetty jo lähes kaksikymmentä vuotta ja se on tuottanut monia ekumeenikkoja. Lisäksi se on toiminut pon-

nahduslautana tämän hetken nuorille kansainvälisille ja ekumeenisille hahmoille kirkossamme.

Meidän oma evankelis-luterilainen kirkkomme on aktiivinen kansainvälisissä suhteissa. Kirkko pitää tiiviitä yhteyksiä muiden maiden kirkkoihin. Tästä on osoituksena mm. ekumeeniset kurssit, joihin nuorilla teologeilla on mahdollisuus osallistua. Itse olin toukokuussa Baijerin maakirkon järjestämällä missiologis-ekumeenisella kursilla, jossa lähes viisikymmentä osallistujaa ympäri Eurooppaa keskusteli lähetyksestä ja missiosta eurooppalaisessa kontekstissa.

Juuri tällaiset kurssit sekä avartavat nuoren teologin ajatusmaailmaa että opettavat elintärkeitä asioita muista ihmisistä ja kirkkokunnista.

Opiskelijoina meidän ei tule tyytyä siihen, että kyllä kirkossa työntekijöitä tarvitaan ja kyllä sinne kelpaa vähemmälläkin ponnistelulla. Onhan tulossa pappispula ja kaikkea. Kunhan tässä lueskelen ja pidän hauskaa, niin kyllä se valmistumisen aika joskus koittaa ja tuolloin seurakunnat oikein tappelevat minusta. Näin voi olla, mutta mitä sitten? Meidän tulee olla rakentavassa mielessä itsekriittisiä. Meidän tulee kehittää itseämme. Emme voi olla tyytyväisiä siihen, että teemme hätäisen gradun ja toteamme, että kyllä työ tekijäänsä opettaa. Yliopiston teologinen koulutus ei välttämättä anna täydellisiä valmiuksia kirkon virkaan, mutta nykytilanne on mielestäni juuri oikea: opiskelemme siksi, että saamme korkeakoulututkinnon. Mutta juuri tämän takia on ensiarvoisen tärkeää, että opiskelijat ottavat itseään niskasta kiinni ja kehittävät itseään. Emme voi olla kaikilla aloilla eksperttejä, mutta voimme parantaa osaamistamme. Jokainen saa ihan itse valita, mihin haluaa erikoistua ja mikä on se, mikä itseä kiinnostaa. Tärkeintä on se, ettemme jumiudu paikallemme, vaan elämme tässä ajassa ja muutoksessa.

Ei se, että lähtee merta edemmäksi kalaan merkitse aina sitä, että kalaa tulee enemmän tai edes yhtä paljon. Voihan olla, että verkko jää tyhjäksi. Mutta silti... heitä verkkosi veteen. Heitä se edes veneen toiselle puolelle. Voihan olla, että saat suurensuuren kalansaaliin. Tai jos et ihan sitä, niin verkossasi saattaa silti olla ihan uudenlainen kala. Sellainen, jota et ole koskaan ennen nähnyt...

Kirjoittaja on teologian ylioppilas, Pappisliiton opiskelijatoimikunnan jäsen.

kuva Christine Tröger



Pohjoismaalaisia nuoria teologeja viemässä Lucia-traditiota koko Eurooppaan.



Vaihto-opiskeluvuosi Hollannissa

Opiskelin lukuvuonna 2000–2001 vaihto-opilaana Amsterdamin konservatoriossa. Ajatus vaihtovuodesta oli kytynyt mielessäni siitä lähtien, kun vuonna 1995 aloitin kirkkomusiikin opintoni Sibelius-Akatemian Kuopion osastossa. Kuitenkin vasta tammikuussa 2000, *Erasmus*-vaihto-ohjelman hakuajan umpeutuessa, heräsin toimimaan: Tajusin, että opiskeluni oli jo aivan loppuvaiheessa ja urkujensoittoastus vain kasvamassa. Tuntui vahvasti siltä, että näin hyvää tilaisuutta kokeilla jotain uskaliaista ja nähdä maailmaa ei ehkä enää tule. Amsterdamin valitsin kohteeksi, koska minua houkutteli sikäläisen urkuopetuksen korkea taso sekä lukuisat historialliset urut. Hyväksyvää vastausta oli odoteltava heinäkuuhun asti, jolloin lähtövalmistelut piti tehdä kiireesti: 20. elokuuta olin jo Hollannissa.

Alkuvaikeuksista suurin oli asunnon puute. Konservatoriolla ei nimittäin ollut järjestää majoitusta uusille opiskelijoille ja yleisiin opiskelija-asuntoloihin oli vähintään vuoden jonot. Tuttuja Amsterdamin minulla ei ollut, joten ainoa vaihtoehto oli metsästää asuntoa »vapailta markkinoilta» ja se taas ei Suomesta käsin ollut mahdollista. Oli siis mentävä kaupunkiin vailla mitään tietoa majapaikasta. Ensimmäiset kolme viikkoa kuluivat erään hostellin makuusalissa, kunnes asunto lopulta löytyi. Onneksi sentään olin saanut käsiini Amsterdamin opiskeleiden suomalaisten yhteystietoja ja heiltä sain erittäin arvokkaita neuvoja asunnon etsimisessä. Aika oli stressaavaa ja epätoivokin käväisi välillä mielessä, asutuspula on nimittäin Amsterdamin valtava varsinkin syksyisin uusien opiskelijoiden saapuessa kaupunkiin.

Konservatorio oli järjestänyt ulkomaalaisille opiskelijoille kielikurssin, joka jatkui marraskuulle asti. Opinkin selviämään hollannin kielellä auttavasti ja mikä tärkeintä, kielikurssilla tutustui muihin uusiin opiskelijoihin. Sen sijaan konservatorion vastaanotto muilta osin oli varsin puutteellinen: minkäänlaisesta esittelytilaisuudesta ei minulle tiedotettu. Asiat oli selvitettävä kyselemällä muilta opiskelijoilta. Kukaan ei myöskään tullut sanomaan, mitä minun pitää opiskella. Näin ollen sain vapaasti valita itseäni kiinnostavia opiskeluaineita, mutta varmasti myös kiinnostavia luentoja jäi kuulematta tiedon puutteen vuoksi.

Keskityin vuoden aikana lähes täysin pääaineeseeni urkujensoittoon. Urkutunnit olivat joko Ams-

terdamissa tai naapurikaupungeissa (välimatekathan Hollannissa ovat lyhyitä ja taittavat junalla nopeasti) ja mikä tärkeintä, historiallisten soitinten ääressä. Vapaa-aikanani tein pyöräretkiä lähiseuduille sekä matkustelin paljon naapurimaissa, kun siihen oli hyvä tilaisuus. Myös moniin urkuihin pääsin matkoillani tutustumaan. Kävin usein asuntoni lähellä sijaitsevassa kirkossa, jossa kokoontui saman katon alla niin katolinen, reformoitu kuin luterilainenkin seurakunta. Luterilaisia on Hollannissa vain vähän ja tältäkin seurakunnalta puuttui urkuri. Niinpä minut otettiin siellä iloiten vastaan ja soitin usein jumalanpalveluksissa. Myös Rotterdamin suomalaisessa merimieskirkossa vierailin monesti.

Kirjoitushetkellä on kulunut kuukausi siitä, kun palasin Suomeen, ja Hollannin vuoden merkitys alkaa vähitellen hahmottua. Opin tietenkin paljon uutta ja olin tyytyväinen opetuksen tasoon, vaikka aluksi olikin vaikeaa sopeutua moniin hollantilaisiin näkemyksiin urkujensoitosta. Vähintään yhtä tärkeää kuin vuoden musiikillinen anti oli tutustuminen paikalliseen kulttuuriin ja muihin opiskelijoihin, jotka edustivat monia eri kansallisuuksia. Koti-ikävältä ja yksinäisyydeltä ei tietysti voinut aina välttyä, mutta hankaluuksista selviäminen on palkitsevaa ja avartunut maailmankuva, uudet tuttavuudet sekä monet hienot muistot ovat kyllä vaivan arvoisia. En kadu lähtöpäätöstäni.



Kirjoittaja on tänä vuonna valmistunut musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemian Kuopion osastosta.



Eettiset ohjeet ovat hyvä peili

Solidaarisuus on kova juttu. Se on ollut Kuhmon kirkkopäivien eräs kantava teema. Yhdessä on tutkailtu globaalin hyvinvoinnin mahdollisuuksia tai tyhjenevän maaseudun selviytymisstrategioita. Koko kirkkopäivätapahtumassa me etelän kaupunkilaiset olemme hyvin kouriin tuntuvalta tavalla aistineet ja eläneet juurevan maaseudun todellisuuden. Maaseudun elinvoimaisuus on yhteinen etumme. Sen eteen kaupunkilaisenkin kannattaa tehdä työtä ja nähdä vaivaa.

Solidaarisuuteen on hyvin monta näkökulmaa. Tässä Kirkkopäivien työntekijätapaamisessa haluan nostaa esiin vielä yhden, nimittäin solidaarisuuden työyhteisöissä. Sielläkään solidaarisuus ei ole itsestään selvyys. Kokemus päinvastoin puhuu solidaarisuuden puutteen yleisyydestä. Kuten missä muualla tahansa työyhteisöissäkin solidaarisuus tarvitsee toteutuakseen tiedostamisen, vaivannäön ja kasvun kivut. Eivätkä armahtavaisuus ja uudelleen alkamisen mahdollisuuskään ole tarpeettomia.

Työyhteisössä solidaarisuudella on ainakin kolme erityistä edellytystä. Ensinnäkin on niin, että meidän on tunnustettava toinen toisemme täysiksi työntekijöiksi ja -tovereiksi. Individualismin kyllästämisessä, herätysliikkeiden värittämässä ja keskenään kilpailevien työntekijäryhmien kirkossa se ei suinkaan ole itsestäänselvyys. Vaikka tietenkin pitäisi olla! Moni meistä on, ainakin syrjemmältä,

voinut seurata sitä kipua, joka syntyy, kun työntekijän pitää muistutella itselleen; minäkin olen täysi pappi, täysi diakoniatyöntekijä tai täysi kanttori. Täyden työntekijän olemukseen kuuluu myös sen tunnustaminen, että kanttori on seurakunnan paras musiikin asiantuntija, diakoniatyöntekijä auttamisen ja yhteiskuntasuhteiden sekä pappi teologian. Ellei täyttä kumppanuutta hyväksyttyä, solidaarisuuden etsiminen on toivotonta.

Toinen edellytys on erilaisuuden hyväksyminen. Itse asiassa enemmän kuin hyväksyminen eli erilaisuuden kokeminen voimavaraksi. Samanlaisen kesken ei tarvita solidaarisuutta, solidaarisuus on erilaisuutensa tunnustavien työväline. Seurakunnassa on työntekijöitä, joilla on erilaisia lahjoja, luonteen piirteitä ja tietotaitoa. Itse kunkin voimavarat vaihtelevat. Eikä kansan suosiokaan jakaannu tasaisesti. Ellei työntekijäjoukkomme erilaisuus muutu solidaarisuuden avulla vahvuudeksi, siitä tulee helposti syyttelyn sekä vähättelyn ja isottelun noidankehä.

Kolmas solidaarisuuden kanssakulkija on yhteisen tavoiteasettelu. Uskallan väittää, että vain samaan tavoitteeseen pyrkivät työntekijät kykenevät olemaan pitkäjänteisesti toisilleen solidaarisia. Yhteisen tavoitteen puuttuessa erilaisuuden erottavat tekijät repivät solidaarisuushalut rikki. Jatkuva keskustelu seurakunnan tehtävästä ja tavoitteista sekä itse kunkin työntekijän liittymisestä näihin on solidaarisuudenkin näkökulmasta tärkeää ja tarpeellista.

Kollegiaalisuus, työyhteisön toimivuus ja solidaarisuus ovat eräitä aihepiirejä Pappisliiton valmistelemassa ja liiton päättävien elinten hyväksymissä papin ammattieettisissä ohjeissa. Ne ovat ammattijärjestön kädenojennus jäsenistölle. Ohjeita tehdessään liitto on ollut yhteydessä piispa-kuntaan ja pyrkinyt parhaan kykynsä mukaan käymään rajaa kirkkomme uskoon ja olemukseen keskeisesti liittyvän »piispaallisen kaitsennan». Olkoot ammattieettiset ohjeet hyvä apuneuvo niin vastavalmistuneelle kuin pitkään työtään tehneellekin. Todettakoon tässä yhteydessä, että diakoniatyöntekijät ovat saamassa omat ammattieettiset ohjeensa valmiiksi vielä tämän syksyn aikana. Toivottavasti kanttoritkin seuraavat pian esimerkkiä.

Oman seurakuntani pappien ja kanttorien kanssa vetäydyimme kesän kynnyksellä pariaksi päiväksi katsellaksemme omaa työyhteisöämme ammattieettisten ohjeiden valossa. Muuttaen ne toimivat yllättävän hyvin myös kanttorien näkökulmasta. Kokemus oli kaikkiaan hyvä. Näimme oman työyhteisömme vahvuudet ja myönteiset itsestäänselvytykset, mutta myös kipuikohtamme ja kasvun tarpeemme. Suosittelen.

Puhe Kuhmon kirkkopäivien yhteydessä pidetyssä työntekijätapaamisessa.

EETTISTEN OHJEIDEN TAUSTA

Papiston ammattieettisten ohjeiden taustalla on toisaalta monissa lähiammateissa käyty eettinen keskustelu. Toisaalta papin ammattietiikkaa pohdittaessa on lähdettävä luterilaisen virka- ja kutsumusteologian sekä luterilaisen etiikan pohjalta.

AMMATTIEETTINEN KESKUSTELU

Papiston koulutukseen sisältyvästä eettisestä asiantuntemuksesta ei seuraa, että ammattietiikkaa koskeva keskustelu ja siitä nouseva ohjeisto kävisi tarpeelliseksi. Juuri tällainen keskustelu edistää papiston tietoisuutta omaan ammattiin ja työhön liittyvistä eettisistä ongelmista ja palvelee papiston ammatillisen pätevyyden ylläpitämistä ja edistämistä.

Eettisen ohjeiston ei myöskään tarvitse edustaa mitään erityistä, yleisistä eettisistä periaatteista ja eettisestä keskustelusta irrallista etiikkaa. Se voi olla juuri yleisten eettisten periaatteiden soveltamista papin ammatissa esiin nouseviin, moraalista harkintaa edellyttäviin kysymyksiin. Olennainen kysymys on, liittyykö papin ammattiin joitakin sellaisia eettisiä ongelmia, joiden havaitsemisessa ja käsittelemisessä eettinen ohjeisto on mielekäs apu-neuvo.

Eettiset ohjeet, koodit ja kunniataulut ovat ammattikunnassa käydyssä eettisen keskustelun tulos. Ohjeiden valmisteluprosessi jo sinällään hahmottaa kuvaa ammatin luonteesta ja sen toimintalinjoista ja siten vahvistaa ammatti-identiteettiä. Valmiit ohjeet, jos ne tunnetaan ja sisäistetään, auttavat työssä esille tulevien eettisten kysymysten ratkaisemisessa. Muutenkin ammattietiikka voi olla vahva resurssi työn tekemisessä.

Kun eettisissä ohjeissa tulevat esille ammattikunnan yhteiset arvot, ne lisäävät ammatin sisäistä yhtenäisyyttä ja keskinäistä kollegiaalisuutta. Ohjeet ovat myös suojana, jos ammattia ja sen edustajaa kohtaa ulkopuolinen kritiikki tai hyökkäys. Eettiset ohjeet ja niihin sitoutunut ammattikunta suojaa myös ammatin asiakkaita ja koko yhteiskuntaa. Ammattietiikassa on keskeistä myös se, että ammatin harjoittaminen perustuu ammattitaitoon, sen ylläpitämiseen ja jatkuvaan kehittämiseen.

Monissa professioissa ammatillainen on aina myös vallankäyttäjä. Eettiset ohjeet määrittelevät ammatillisen vallan rajat ja ammatillaisen vastuun

hänen käyttämästään vallasta ja vallankäyttömenetelmistä.

Eettiset ohjeet ovat luonteeltaan julkisia. Ohjeiston laatija sitoutuu siihen, että se auttaa ammattikunnan jäseniä sitoutumaan ohjeisiin. Ohjeet ovat julkisia myös ulospäin ja koko yhteiskunnassa. Ammattikunnan ulkopuolisillakin on oikeus tietää, mihin arvoihin ja päämääriin professio sitoutuu ja mitä se työllään tavoittelee.

PAPIN VIRAN TEOLOGISET ULOTTUVUUDET

Yleisten, kaikille professioille yhteisten puitteiden rinnalla papiston ammattieettisissä ohjeissa on otettava huomioon ne teologiset lähtökohdat, joista käsin papin ammatti luterilaisessa kirkossa nousee.

SANAN JA SAKRAMENTTIEN PALVELUVIRKA

Papin virka luterilaisessa kirkossa määritellään yleisesti sanan ja sakramenttien palveluviraksi. Sana ei tässä tarkoita vain kirjoitettua Raamatun sanaa, vaan kaikkea Raamatun sanomaan perustuvaa puhetta, julistusta, opetusta, sielunhoitoa ja hengellistä ohjausta. Luterilaisen käsityksen mukaan pappi on sakramentaalisen sanan palveluksessa. Tämä tarkoittaa, että sana tekee vastaanottajansa osalliseksi Kristuksen syntymästä, kuolemasta ja ylösnousemuksesta.

Luterilaisen tunnustuksen mukaan Sana vaikuttaa monella tavalla:

- suullisena, julistettuna sanana, kun koko maailmalle julistetaan syntien anteeksiantamus
- kasteessa
- ehtoollisessa
- avainten valtana ja kristittyjen keskinäisessä keskustelussa ja rohkaisussa.

Kaikissa tavoissa on olennaista osallisuus Kristuksen persoonaan ja pelastustyöhön.

RAKKAUDEN TEOLOGIA PAPIN VIRAN PERUSTANA

Sana ja sakramentit ovat elementtejä, joihin Jumala on sitoutunut pelastavassa työssään. Sanassa ja sakramenteissa on kysymys kolmiyhteisen Jumalan pelastavasta työstä, jossa Jumala lahjoittaa itsensä Poikana ihmisille ja tekee heidät osallisiksi kaikesta siitä, mitä Jumalan Poika on ja mitä hän on tehnyt ihmisten hyväksi. Samalla hän lahjoittaa itsensä myös Isänä ja Henkenä niin, että ihmisillä on rakastava ja armahtava Isä, joka on kaiken hyvän

lähde ja lahjoittaja sekä Pyhä Henki, joka yhdistää kristityt Kristuksen kautta Isään ja toisiinsa.

Sanan ja sakramenttien palveluvirka on Jumalan itsensä lahjoittavan työn eli rakkauden palveluksessa. Virka on asetettu uskon syntymiseksi siksi, että vain usko voi ottaa vastaan kaikki Jumalan hyvät lahjat ja itse Kristuksen. Uskossa ihminen tulee osalliseksi Kristuksesta. Usko sisältää samalla toivon ja rakkauden. Toivossa Jumalan lupauksen toteutuminen on todellisuutta jo nyt eikä vasta jossakin tulevaisuudessa. Uskon kautta kristityt ovat Jumalan rakkauden kohteena niin, että tulevat osallisiksi itse rakkaudesta. Viran haltijat ovat samalla tavalla Jumalan itsensä lahjoittavan työn kohteena kuin kaikki muutkin seurakuntalaiset, viran perusteella heille ei kuulu eivätkä he tarvitse mitään erityistä osuutta Jumalan rakkaudesta.

Jumalan hyvyys ja rakkaus otetaan vastaan uskolla. Tällä lähtökohdalla on olennaisia seurauksia. Papin virka ei itse ole armonväline, vaan se hoitaa armonvälineitä. Papin työn päämäärän toteutuminen, uskon, toivon ja rakkauden syntyminen ei ole papin omassa vallassa. Papin pätevyyyteen kuuluu tuntee armonvälineet niin hyvin, että hän osaa niiden avulla vastata ihmisten kysymyksiin ja häntään. Luterilaisen käsityksen mukaan papin ammatin keskeistä pätevyyttä ja ammattitaitoa on armonvälineiden oikea käyttö eli puhdas evankeliumin julistaminen ja sakramenttien oikea toimittaminen.

PAPIN VIRKA USKON, TOIVON JA RAKKAUDEN YHTEISÖSSÄ

Osallisuus ja sitoutuminen yhteiseen uskoon

Pappi hoitaa virkaansa kirkossa, jonka tuntomerkeinä ovat Sana ja sakramentit. Papin vastuulla ovat siis ne välineet, jotka saavat aikaan ja ylläpitävät uskon, toivon ja rakkauden. Pappi itsekin on kirkon jäsen, hän ei ole armonvälineiden ylä- eikä ulkopuolella.

Kirkolla on yhteinen usko, joka tarkoittaa osallisuutta Kristuksesta. Pappi on sitoutunut sellaiseen evankeliumin julistamiseen ja sakramenttien toimittamiseen, joka edistää ja vahvistaa kirkon yhteistä uskoa.

Papin sitoutumiseen kuuluu sanan ja sakramenttien jokapäiväinen oikea käyttö eli kristillinen elämä, joka toteutuu Jumalan hyvyyden vastaanottamisena ja välittämisenä. Tämän tehtävän yksi tärkeä ulottuvuus on pyrkimys evankeliumin sisällön julistamiseen ajankohtaisella ja tuoreella tavalla niin, että Jumalan hyvyys ja ihmisten kysymykset ja elämäntilanteet kohtaavat.

Kirkon yhteisöluonne

Papin virkaan kuuluu olennaisena yhteisöllinen ulottuvuus, sillä nimenomaan papin käytössä ovat ne välineet, jotka saavat aikaan uskon, toivon ja

rakkauden yhteisön ja ylläpitävät sitä. Puhdas evankeliumin julistaminen ja oikea sakramenttien toimittaminen ei näin ollen tarkoita vain sitä, että pappi pitää evankeliumin mukaisia saarnoja ja puheita ja toimittaa kasteen ja jakaa ehtoollisen oikein. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös sanan ja sakramenttien jokapäiväinen oikea käyttö eli kristillinen elämä Jumalan hyvyyden vastaanottajana ja välittäjänä.

Kirkon ja seurakunnan yhteisöluonnetta voidaan kuvata historiallisesti, sosiologisesti, sosiaalipsykologisesti tai teologisesti. Papin ammatin harjoittamisen kannalta teologinen kuvaus on kaiken lähtökohta.

Kristillinen kirkko ymmärretään julkisessa keskustelussa usein ensisijaisesti instituutioksi, laitokseksi, joka hoitaa tiettyjä uskonnon alaan kuuluvia tehtäviä. Oman itseymmärryksensä mukaisesti se ei ole instituutio, vaan ennen muuta yhteisö. Tätä yhteisöllisyyttä kuvaa erityisesti Uuden testamentin koinonia-käsite, jonka perusmerkityksiä ovat yhteys ja osallisuus. Kristillisen koinonian erityislaatu on siinä, että siinä on kysymys toisaalta yhteydestä ja osallisuudesta Kristukseen ja toisaalta kristittyjen keskinäisestä yhteydestä ja osallisuudesta toisiinsa, joka toteutuu Kristuksessa tai Kristuksen kautta. Kristusyhteys merkitsee osallisuutta Jumalan lahjoittavaan rakkauteen ja siksi koinoniassa kaikki on yhteistä, niin hätä ja puute kuin menestys ja hyvinvointi. Kristityt suhtautuvat toisen hätään ja kärsimykseen aivan kuin omaansa ja kantavat toistensa kuormia. Kristillistä yhteisökäsitystä ei voi tavoittaa ilman ajatusta Kristuksen yhdistävästä läsnäolosta yhteisössä ja yhteisön jäsenissä.

Koinonian rinnalla toinen keskeinen raamatullinen kuva kristillisestä yhteisöstä on »Kristuksen ruumis». Kirkko ymmärretään ruumiiksi, jonka pää on Kristus ja jossa kristityt ovat Kristuksen ja toistensa jäseniä.

Yhteinen pappeus ja erityinen virka

Luterilaisen käsityksen mukaan yhteinen pappeus sisältää kaikki ne palvelutehtävät, joita pappisvirka hoitaa. Koska nämä tehtävät ovat luonteeltaan yhteisiä, kellekään ei ole yksilöllistä oikeutta niiden julkiseen hoitamiseen. Mutta yhteisen pappeuden luonteesta ei seuraa, että erityisestä virasta olisi luovuttu eikä myöskään, että sitä olisi pidetty pelkästään inhimillisenä järjestelykysymyksenä. Myös Suomen luterilainen kirkko on virkateologisia ratkaisuja tehdessään lähtenyt siitä, että kirkon erityinen virka on Jumalan asettama. Erityinen virka kuuluu kirkon tuntomerkkeihin, tosin aina sanan ja sakramenttien yhteydessä ja niiden palvelijana. Kristittyjen yhteisen viran ja sen tehtävien luonteesta seuraa, että viran hoitaminen edellyttää jonkun yhteisestä pappeudesta osallisen kutsumista hoitamaan virkaa julkisesti.

Papin viran etiikka perustuu siihen, miten Juma-

lan lahjoittava rakkaus voi ja miten sen tulee ilmetä ihmisten ja kaikkien luotujen välisissä suhteissa keskinäisenä jakamisena. Ihmisille on annettu käsky tehdä toisilleen kaikkea hyvää. Mutta tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten tulee olla Jumalan lahjoittavan rakkauden välikappaleita ja ottaa vastaan kaikki Jumalalta tuleva hyvä luotujen välityksellä. Etiikassa on näin ollen samanaikaisesti kysymys sekä Jumalalta tulevan hyvän saattamisesta sinne missä sitä kulloinkin tarvitaan että tämän hyvän vastaanottamisesta nimenomaan Jumalalta tulevana hyvänä. Tämä peruslähdekohta koskee myös kaikkia papiston ammattietiikan kysymyksiä.

Papin virka kutsumuksena

Oikeus hoitaa papin virkaa perustuu kirkon kutsuun. Kirkko kutsuu pätevän ja sopivan henkilön hoitamaan oman olemuksensa ja yhteisöluonteensa kannalta tarpeellista virkaa. Tästä on kysymys, kun papin virasta puhutaan kutsumuksena. Luterilaisen käsityksen mukaan kutsumus on osa Jumalan lahjoittavaa rakkautta.

Kutsumus ei ole sidottu mihinkään ammattiin tai virkaan, vaan sisältää kaikki tehtävät, joita tarvitaan Jumalalta tulevan hyvän saattamiseksi sinne, missä sitä tarvitaan. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että ihminen voi toteuttaa kutsumusta omassa ammatissaan tai työssään, mutta tämä ei ole hänen ainoa kutsumuksensa. Kutsumuksia ovat myös äitiys, isyys, sisarus ja veljeys, ystävyys, naapuruus jne.

Alkuperäinen kutsumusajatus torjuu liiallisen työ- ja ammattikeskeisyyden, joka uhkaa hävittää mahdollisuudet inhimilliseen yhteisöelämään sisältävien muiden kutsumusten hoitamiseen. Myös papin kutsumuksen hoitamiseen kuuluu tasapaino viran ja muiden kutsumusten kesken.

RAKKAUDEN VAATIMUS JA MORAALINEN HARKINTA

Kultainen sääntö eettisenä peruslauseena

Eettisiä ongelmia koskevan harkinnan ja päättelyn peruseriaatteena voidaan pitää niin kutsuttua kultaista sääntöä. Tästä säännöstä on toisistaan poikkeavia tulkintoja, mutta luterilaisessa teologisessa etiikassa sen tulkinnan konteksti on käsitys Jumalasta itsensä lahjoittavana rakkautena ja kaiken hyvän lähteenä ja tekijänä. Tästä lähtökohdasta käsin kultainen sääntö on sovellettavissa myös papin ammattia koskevien eettisten ongelmien tarkasteluun.

Kultaisen säännön tunnetuin formulaatio perustuu vuorisarnaan, jossa Jeesus sanoo: »Kaikki mitä tahdotte toisten tekevän teille, tehkää te samoin heille.» Luterilaisen käsityksen mukaan tämä sääntö sisältää kaksi ulottuvuutta. Toisaalta se on sisältöään yhtenevä rakkauden kaksoiskäskyn kanssa: »Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin

kuin itseäsi». Toisaalta se sisältää eräänlaisen moraalisen harkinnan mallin eli käsityksen siitä, millä tavoin päättelemällä päädytään tiettyssä tilanteessa tarvittaviin tai suositeltaviin tekoihin.

Kultainen sääntö rakkauden käskynä ja moraalisen harkinnan periaatteena

Kultaiselle säännölle rakkauden käskynä on olennaista, että 'itselle tahtominen' tai 'itsen rakastaminen' on ihmiselle esimerkki siitä, kuinka hänen tulee tahtoa ja tehdä hyvää toisille eli rakastaa heitä. Tämä johtaa radikaaliin rakkauden vaatimukseen, koska 'oman hyvän tavoittelu' merkitsee asettumista esteeksi sille, että ihminen voi toimia Jumalan lahjoittavan rakkauden välittäjänä toisille ihmisille.

Vielä täsmällisempään käsitykseen kultaisen säännön sisällöstä päästään, kun tarkastellaan sitä *moraalisen harkinnan periaatteena*. Se on sovellettavissa sekä ihmisen Jumala-suhteeseen että suhteisiin ihmisten ja muiden luotujen kanssa. Kysyttäessä miten toiseen tulee suhtautua tai mitä hänen hyväkseen voi tehdä, ei ole tarkoitus päätellä suoraan omista tarpeista ja arvoista sitä, mikä on hänelle hyväksi. Kaikissa tilanteissa ei myöskään ole toisen hyvän edistämistä, jos noudattaa välittömästi hänen sen hetkisiä toiveitaan tai halujaan.

Kultaisen säännön mukaisen moraalisen harkinnan lähtökohtana on toisen sijaan asettuminen ja eläytyminen. Jumala-suhteessa tämä merkitsee sen kysymistä, mitä on olla Jumala ja siitä seuraavaa Jumalan kunnioittamista kaiken hyvän lähteenä ja lahjoittajana. Usko siis noudattaa kultaista sääntöä suhteessa Jumalaan pitäessään Jumalaa rakastavana Isänä ja ottaessaan kaiken hyvän vastaan häneltä.

Suhteessa lähimmäiseen kultaisen säännön mukaisesti kysytään, mitä toivoisin itselleni, jos olisin hänen asemassaan tai jos olisin hän. Toisen sijaan asettuminen tarkoittaa näin luopumista omista ennakko käsityksistä toisen hyvästä ja paneutumista hänen todellisiin tarpeisiinsa. Tämä ei kuitenkaan merkitse välttämättä samastumista toisen sen hetkiseen mielentilaan, vaan pyrkimystä edistää hänen parastaan eli Jumalan rakkauden toteutumista hänen elämässään. Toisin sanoen kysymys on siitä, miten Jumalan hyvyys voi saada sijaa ihmisen elämäntilanteessa. Kristillinen ja teologinen lähtökohta tässä harkinnassa merkitsee sitä, että ihmisellä katsotaan olevan sekä materiaalisia ja ruumiillisia että henkisiä ja hengellisiä tarpeita. Toisin sanoen toista kohdellaan Jumalan luomana.

Lain ja evankeliumin asema papiston etiikassa

Edellä kuvattu käsitys kultaisen säännön mukaisesti moraalista harkinnasta ja rakkauden toteuttamisesta sisältää myös luterilaisuudelle ominaisen lain ja evankeliumin välisen erottelun. Kultainen sääntö sellaisenaan on tietysti lakia, joka ilmaisee käskyn ja vaatimuksen, mutta ei tuo mukanaan

kykyä tai voimaa tuon käskyn täyttämiseen. Lakina se on luonnollinen moraalilaki, mikä tarkoittaa, että se on ihmiskuntaa ja koko luomakuntaa yhdistävä moraalinen periaate. Siitä käsin on mahdollista käydä eettistä keskustelua erilaisia uskontoja ja maailmankatsomuksia edustavien ihmisten kanssa. Samalla se on radikaali rakkauden vaatimus, joka osoittaa ihmiselle hänen kyvyttömyytensä Jumalan ja lähimmäisen rakastamiseen.

Evankeliumi tulee mukaan siinä, kun usko kultaisten säännön mukaisesti pitää yksin Jumalaa hyvänä ja ottaa häneltä vastaan kaiken hyvän. Tämä hän tapahtuu juuri sanan ja sakramenttien kautta. Uskon näkökulmasta tarkasteltuna kultaisten säännön noudattaminen ja soveltaminen ei enää ole pyrkimystä lain vaatimuksen täyttämiseen, vaan se

on mukana olemista Jumalan omassa lahjoittavassa työssä. Luther ei kutsu käskyä tästä näkökulmasta enää laiksi, vaan kehotuksiksi, joilla Kristus kutsuu ja houkuttelee kristittyjä seuraamaan häntä ja noudattamaan hänen esimerkkiään. Lain vaatimuksessa Jumalan lahjoittava työ ihmistä kohtaan ei toteudu, koska ihmisessä ei ole uskoa ottamassa vastaan Jumalan lahjoja. Kehotukset ovat sen sijaan sellaista Kristuksen puhetta, joissa hän samalla muo-
vaa ja uudistaa ihmistä itsensä kaltaiseksi.

Tästä seuraa, että kumpikin ja sakramenttien palveluviran etiikassa on samankin ulottuvuus. Etiikka on toisaalta lakia ja vaatimusta, toisaalta se on Kristuksen kutsua ja kehotusta. Eettiset periaatteet ovat kuitenkin samat, kysymys on vain niiden asemasta ja tehtävästä viranhaltijan elämässä.

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

PAPPISLIITTO

Varsinaiset jäsenet

Airola-Topi, Susanna, Helsingin srky/Töölö
Alatalo, Leena, Helsingin srky/Roihuvuori
Ansas-Kuivanen, Satu-Elina, Helsingin srky/Pakila
Hiltunen, Kirsi, Oulun srky/Tuira
Huttunen, Timo, Kerimäen srk
Häkkinen, Janne, Tampereen srky/Messukylä
Hämäläinen, Tuukka, Lahden srky/Joutjärven srk
Häyrynen, Mirita, Kiuruveden srk
Immonen, Kerttu, Iisalmen srk
Jukkola, Sanna, Ylivieskan srk
Kaukinen, Sirpa, Heinolan srky/Heinolan kaupunkisrk
Lämpsä, Sari, Helsingin srky/Tuomiokirkkosrk
Niemistö, Hilkka, Kotkan srky/Kotka
Niiranen, Kati, Anjalankosken srk
Puusaari, Saija, Tampereen srky/Messukylä
Ryytty, Sanna, Espoon srky/Olari
Räsänen, Kati, Tampereen srky/Messukylä
Salmi, Mikko, Nuorten Keskus ry
Satoma, Petri, Oulun srky/Karjasilta
Sivonen, Kaisa, Someron srky/Somero
Tapiola, Kirsi, Valkeakosken srk
Tiira, Mikko, Etelä-Saimaan Ev.lut. Kansanlähetys

Maisterijäsenet

Lihr, Katri, Espoon kaupunki/Pohjois-Tapiolan lukio
Niemelä, Kati, Kirkon tutkimuskeskus
Numminen, Leena, Helsingin yliopisto

DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Andersson-Korhonen, Tarja, Vantaan srky/Vantaan-
 koski
Alanne, Liisa, Suomen Lähetysseura
Aukio, Jussi, Hgin kaupunkilähetys/Nuorten kriisipiste

Grönholm, Susanne, Kårkulla samkommun
Hartman, Anna-Sofia, Vantaan srky/Diakoniakeskus,
Himanen, Marjo, Turun srky/Diak.keskus
Hytönen, Mirja, Hgin srky/Vuosaari
Jäntti, Jaana, Vantaan srky,
Koivuranta, Kirsi, Keravan srk
Kojo, Hanna, Espoon srky/Leppävaara
Kujala, Marjo, Valkealan srk
Lielähti, Tarja, Parkano
Lipponen, Laura, Kirkkonummen srky
Niemelä, Nina, Oulun srky/Karjasilta
Niskanen, Kirsi, Kiimingin srk
Nissinen, Nina, Vihti
Pakkanen, Sanna, Porin srky/Teljä
Pasma, Irina, Riihimäen srk
Paul, Lea, Helsinki
Poussu, Annika, Hgin srky/Huopalahti
Ristola-Niskala, Maija-Liisa, Salo-Uskelan srk
Rouvali, Marja, Salo-Uskelan srk
Soininen, Janne, Myllykallion perhekoti oy
Suikkanen, Heli, Tampereen srky/Aitolahti
Tulonen, Nina, Turun ja Kaarinan srky/Diakoniakeskus
Tourunen, Reetta, Vantaan srky/Hakunila
Tynkkynen, Kari, Turun ja Kaarinan srky
Ylinentalo, Minna, Järvenpään srk
Valtonen, Susanna, Helsingin srky/Mellunkylä
Viitakangas-Kleemola, Jaana, Tampereen srky/
 Tuomiokirkko

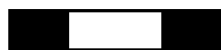
KANTTORI-URKURILIITTO

Aska, Raili, Pellon srk
Hihnala, Sisko, Kannuksen srk
Kronlund, Nina, Borgå svenska domkyrkoförs.
Leinonen, Tiina, Kuusankosken srk
Pulkkinen, Anu, Kuopion srky

Liitot ja opiskelijajäsenyys

Opiskelijatoiminta on osa liittojen järjestötoimintaa. Sen tavoitteena on lisätä kirkon työntekijöiksi opiskelevien työ- ja järjestöelämän tietoutta siten, että ammatillinen järjestäytyminen tulee tutuksi jo opiskeluaikana. Yhtä tärkeää on se, että liitot saavat tuoreita näkemyksiä uusilta akavalaisilta kirkon työhön valmistuvilta sukupolvilta.

PAPPSLIITON OPISKELIJATOIMINTA



Pappisliitto on pappien, lehtorien, teologian maistereiden ja teologian kandidaattien sekä teologian ylioppilaiden ammattijärjestö. Opiskelija voi kuulua liittoon koko opiskeluaikansa maksutta.

Pappisliittoon kuuluu yli 90 % papistosta sekä n. 1000 opiskelijaa. Liitto ajaa jäsenkuntansa ammatillisia, palkkauksellisia, sosiaalisia ja koulutuksellisia etuja. Liitto neuvottelee ja sopii kirkon sopimusvaltuuskunnan kanssa teologien työehdoista – myös teologiharjoittelijan ja kesäteologin työehdoista.

Pappisliitto järjestää ja tukee ulkomaille suuntautuvia opintomatkoja (myös opiskelijajäsenelle voidaan myöntää apuraha liiton järjestämälle opintomatkalle) sekä tarjoaa jäsenilleen vakuutuksia ja Crux-jäsenlehden, jonka saavat myös kaikki opiskelijajäsenet. Crux sisältää mm. saamatekstien selitykset. Lehdessä julkaistaan myös opiskelijavinkkelipalsta.

Opiskelijat ovat aktiivisesti mukana Pappisliiton toiminnassa. Opiskelijatoimikunta kehittää ja ajaa opiskelijoiden omia tavoitteita liitossa. Tämän toimikunnan nimeää Pappisliiton hallitus Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistyksen (TYT) esityksestä. Opiskelijoilla on edustus AKAVAn opiskelijavaltuuskunnassa (AOVA) sekä Pappisliiton valtuustossa ja hallituksessa.

Opiskelijatoimikunnan puheenjohtajana toimii Riikka Turunen ja varapuheenjohtajana Aaro Rytönen. Jäseninä toimivat Lena Hildén, Ville Melanen, Mikko Myllys ja Milla Mäkitalo. Työelämässä mukana oleva toimikunnan jäsen vuonna 2001 on Leppävaaran seurakuntapastori Marko Autio. Liiton edustajana AOVA:ssa on Pekka Uronen ja varajäsenenä Riikka Turunen. Opiskelijaedustajana liiton hallituksessa on Mikko Myllys.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITON OPISKELIJATOIMINTA



Liiton jäseneksi voi liittyä opiskelija, joka opintojensa päätyttyä saa kelpoisuuden Suomen ev.lut. kirkon diakonian virkaan. Diakonia-alan opiskelijalle liiton jäsenyys on maksuton!

Opiskelijajäsenenä saat seuraavat jäsenetuedut:

- liiton toimiston palvelut
- Crux-lehti
- edulliset matkavakuutusopimukset Pohjola-yhtiöissä
- opintorahaston etuudet

Jokaista diakoniaityöntekijöitä kouluttavaa yksikköä varten on valittu *opiskelijatyösihteeri*. Lisäksi yksiköihin on nimetty liiton *yhdysopiskelijat*. Opiskelijoilla on myös oma edustus liiton *valtuuskunnassa*. Liiton opiskelijatyötäideoi *opiskelijatyön ryhmä*, johon kuuluvat Maria Korpi (DIAK/Kauniainen), Marko Pasma (DIAK/Kirstinkatu), Anssi Savonen (Lahden amk/Diakonian Instituutti), Pirkko Saari (opiskelijatyösihteeri) sekä liiton järjestösihteeri. Liiton opiskelijoilla on myös edustus AKAVAN *opiskelijavaltuuskunnassa* (AOVA).

Diakoniaityöntekijöiden Liitto tekee yhteistyötä Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat O'Diako ry:n kanssa.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON OPISKELIJATOIMINTA



Suomen Kanttori-urkuriliiton (SKUL) opiskelijajäseneksi voivat liittyä kirkkomusiikin opiskelijat. Opiskelijajäsen saa Crux-lehden ja liiton muun jäsenpostin. Liiton toimisto neuvoo opiskelijajäseniä työnhakuun ja työsuhteisiin liittyvissä asioissa. Lisäksi opiskelijajäsenellä on mahdollisuus ostaa edullisia Yhteiskustannuksen nuotteja. Liiton puheenjohtajaa ja toiminnanjohtajaa voi kutsua oppilaitoksiin kertomaan kanttorien ammatillisesta ja järjestöllisestä tilanteesta. Opiskelijoiden on mahdollista osallistua läsnäolo- ja puheoikeutettuina liiton vuosittaiseen liittokokoukseen, jossa päätetään liiton toiminnan suuntaviivoista.

Liiton opiskelijatoimintaa ollaan parhaillaan vakiinnuttamassa. Tarkoitus on olla tiiviissä yhteydessä kouluttaviin laitoksiin ja vahvistaa opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia liiton toimielimissä. Opiskelijoiden jäsenmaksu on vielä tänä vuonna 100 mk/v, mutta ensi vuodeksi se on päätetty alentaa puoleen, eli n. 9 euroon vuodessa.

TYÖTTÖMYYSKASSAN JÄSENYYS

DTL:n, SKPL:n ja SKUL:n opiskelijajäsenet voivat jo opiskeluaikanaan liittyä myös liittojen työttömyyskassojen jäseneksi, jos he ovat työssä vähintään 18 tuntia viikossa työehtosopimuksen mukaisella palkalla. Työttömyyskassassa on erillinen jäsenmaksu. Kun työssäoloa ja kassan jäsenyyttä on kertynyt yhteensä 43 viikkoa, valmistumisen jälkeen on oikeus saada ns. ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa, jos joutuu työttömäksi.

AKAVAn koko koneisto

— työkalu pitkälle koulutettujen palkansaajien edunvalvontaan

AKAVA on akateemisten ja muiden pitkälle koulutettujen palkansaajien keskusjärjestö, joka perustamisesta tuli viime vuonna kulu-neeksi 50 vuotta. Akavalaisista kirkon sektorin järjestöistä Suomen kirkon pappisliitto on ollut AKAVAn jäsen alusta asti. Suomen Kanttori-urkuri-liitto ja Diakoniatyöntekijöiden Liitto liittyivät AKAVAn vuonna 1973.

AKAVA koostuu 32 jäsenjärjestöstä, joissa on jäseniä yhteensä 391 000. Akavalaisille liitoille ominaista on järjestäytyminen ammattikunta- ja koulutustaustan mukaan. AKAVA on kolmesta keskusjärjestöstä — kaksi muuta ovat toimihenkilöiden STTK ja työntekijöiden SAK — ainoa, jonka jäsenmäärä on viime vuosina selvästi kasvanut.

Jäsenjärjestöt ovat antaneet AKAVAn huolehdittavaksi yhteisen tulopoliittisen, yhteiskunnallisen ja kansainvälisen edunvalvonnan. Keskusjärjestön tehtävänä on neuvotella työnantajien järjestöjen ja maan hallituksen kanssa, erityisesti ns. TUPO-kierroksella. Tulopoliittisessa sopimuksessa päätetään työntekijöiden työehdoista ja sosiaaliturvasta (yleensä 2-vuotinen sopimus).

AKAVAn toiminnan kehyksistä päättää kahdesti vuodessa kokoontuva liittokokous, johon jäsenjärjestöt asettavat edustajia jäsenmääriensä suhteessa. Liittokokous myös valitsee neljän vuoden välein AKAVAn puheenjohtajan, joka tällä hetkellä on Risto Piekka. AKAVAn toimistossa työskentelee kolmisenkymmentä työntekijää mm. tutkimuksen, aluetoiminnan ja opiskelijatoiminnan parissa.

AKAVA-JS SOLMII VIRKAEHTOSOPIMUKSET

Työnantajien ja työntekijöiden järjestöt ovat jo useamman vuosikymmenen ajan sopineet valtakunnallisista työsuhteiden ehdoista, kuten palkoista, työajoista ja vuosilomista. AKAVAn julkisen sektorin neuvottelujärjestö AKAVA-JS ry neuvottelee valtion, kunnan ja kirkon palveluksessa olevien virka- ja työsuopimuksesta. Ylempien Toimihenkilöiden neuvottelujärjestöllä YTN ry:llä on sama tehtävä yksityisellä sektorilla työskentelevien osalta.

LUOTTAMUSMIES EDUSTAA AKAVALAISIA TYÖPAIKALLA

Tärkeä osa AKAVA-JS:n toimintaa on luottamusmiesjärjestelmän ylläpito. Työntekijät valitsevat luottamusmiehen edustajakseen neuvottelemaan

työnantajan kanssa virka- ja työehtosopimukseen liittyvistä asioista työpaikalla. Luottamusmies toimii AKAVA-JS:n nimissä, ja hänen tulee huolehtia kaikkien työpaikkansa akavalaisen eduista riippumatta siitä, mihin AKAVAn jäsenjärjestöön hän itse kuuluu.

Luottamusmies valitaan työpaikalla järjestettävillä vaaleilla kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Luottamusmiesten määrä riippuu työpaikan työntekijöiden määrästä siten, että yhden luottamusmiehen valintaan oikeuttaa viisi akavalaista, kahteen luottamusmieheen 35 akavalaista ja kolmeen 65. Luottamusmiehen tehtävänä on valvoa virka- ja työehtosopimuksen noudattamista ja työrauhaa sekä välittää tietoa työnantajan, järjestön ja työpaikalla työskentelevien jäsenten välillä.

Luottamusmiehen oikeuksiin luottamusmies-sopimuksen mukaan kuuluu, että hänen asemaansa työssä ei luottamusmiestehtävän vuoksi saa heikentää ja että irtisanomistilanteessa hänet irtisanotaan viimeisenä. Luottamusmies saa työaikana osallistua liittojen järjestämään luottamusmieskoulutukseen.

VAKAVAA JA MUUTA AKAVALAISTA YHTEISTYÖTÄ

Suuri osa akavalaisista järjestöistä on hyvin pieniä vaikkapa SAK:laisiin järjestöihin verrattuna. Useimmilla järjestöillä on jäseniä monilla työnantajasektoreilla, mikä vaatii hyvin laajaa asiantuntemusta. Edunvalvonnan tehostamiseksi AKAVA-yhteisössä tehdään paljon yhteistyötä sekä epävirallisesti että rekisteröityjen yhdistysten muodossa.

Akavalaiset kirkon järjestöt Suomen Kanttori-urkuri-liitto, Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Suomen kirkon pappisliitto ovat solmineet yhteistyösopimuksen, jonka ansiosta esimerkiksi jäsenpalvelua ja tiedotusta voidaan yhdessä kehittää. Tämän lisäksi nämä kolme järjestöä perustivat vuoden alussa AKIn eli AKAVAN kirkolliset ammattiliitot -yhdistyksen. Sen tarkoituksena on toimia jäsentensä yhdyssiteenä, tukea ammatillista ja edunvalvontatoimintaa sekä edistää jäsenjärjestöjensä jäsenten ammatillisia ja sosiaalisia etuja.

Kaikki kolme järjestöä kuuluvat myös Vakava ry:hyn, joka on 13 pienen ja keskisuuren akavalaisen järjestön yhteistyöelin. Vakavassa on jo kymmenen vuoden ajan yhdistetty voimat ja tiedot niin valtion, kunnan, kirkon kuin yksityisen sektorin palveluksessa olevien palkkauksellisten ja ammatillisten tavoitteiden saavuttamiseksi.





PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

Pappisliiton opiskelijajäsenyys

☐ Liityn Suomen kirkon pappisliitto r.y:n opiskelijajäseneksi

Henkilötiedot:

Nimi

Henkilötunnus

							-				
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Osoite

lähiosoite

postinumero ja -toimipaikka

Puhelinnro

_____ - _____

___ / ___ 2001

allekirjoitus

Toimisto

Saapui toimistoon

täyttää:

___ / ___ 2001

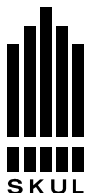
Lähetä liittymislomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.

Vastauslähetys

Sopimus 00520-00139

00003 HELSINKI



Suomen Kanttori-urkuriliitto -
Finlands Kantor-organistförbund ry
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
puh. (09) 1502 446, faksi (09) 2787 177
sähköposti kanttori.urkuriliitto@kolumbus.fi

LIITYN OPISKELIJAJÄSENEKSI SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTOON

YHTEYSTIEDOT:

Nimi _____

Henkilötunnus _____

Lähiosoite _____

Postinro ja
postitoimipaikka _____

Sähköposti _____

Puhelin _____

OPIKESLU:

Oppilaitos _____

Opintojen aloitusvuosi _____

Arvioitu valmistumisaika (kk/v) _____

PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS:

____ / ____ 2001 _____

Opiskelijan jäsenmaksu vuonna 2001 on 100 mk.

LOMAKKEEN LÄHETTÄMINEN: Liitto maksaa puolestasi postikulut eli et tarvitse postimerkkiä, kun lähetät lomakkeen osoitteella Suomen Kanttori-urkuriliitto r. y., vastauslähetys, sopimus 00520-666, 00003 Helsinki

TOIMISTO TÄYTTÄÄ:

Hakemuksen saapumispäivämäärä: _____



DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO RY

Rautatieläisenkatu 6

00520 HELSINKI

Puh (09) 15021/vaihde

Fax (09) 8777397 Sähköposti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi

OPISKELIJAN JÄSENHAKEMUS

Liityn Diakoniatyöntekijöiden Liiton opiskelijajäseneksi.

Henkilötiedot:

Henkilötunnus:

Nimi: _____

Osoite: _____
lähiosoite

postinro ja postitoimipaikka

Puhelin: _____

Sähköposti: _____

Oppilaitos/Yksikkö: _____

Sairaanhoitaja/amk ☐ (diakonissa)

Sosionomi/amk ☐ (diakoni)

Valmistumisvuosi/kk _____/_____

Päiväys ja allekirjoitus: _____

TOIMISTO TÄYTTÄÄ:

Hakemuksen saapumispäivämäärä: _____

Lähetä liittymislomake Diakoniatyöntekijöiden Liiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Vastauslähetys

Sopimus 00520-00319

00003 HELSINKI





Merkittävä osa työstä pääesikunnan kirkollisella osastolla on suunnittelua, jonka piiriin kuuluu myös poikkeusolojen kirkollinen työ.

SEPPO AHONEN

Kirkko on läsnä puolustusvoimissa

Pappeja on ollut suomalaisten sotilaiden mukana 1500-luvulta lähtien. Puolustusvoimien kirkollisen työn »syntymäpäivänä» on kuitenkin pidetty maaliskuun viimeistä päivää 1918, jolloin asessori Hjalmar Svanberg esitteli kenraali

Mannerheimille armeijan kirkollisen työn suunnitelman.

Svanbergistä tuli armeijan esipappi, ja huhtikuun lopulla valmistui kenttäpappien ohjesääntö. Itsenäisyyden myrskyisinä vuosina toisen maailmansodan aikana sotilaspappien työn suuri merkitys tuli käytännössä osoitettua.

Kirkollinen työ ei saa arvoa vain historiallisista syistä eikä se ole vain »pahimman varalta». Sotilaspappien työ on myötäelämistä kaikissa sotilasyhteisön tilanteissa juhlallisista paraateista aina sota- ja leiriharjoituksiin. Jakaessaan sotilasyhteisön arjen ja juhlan sotilaspapin tarkoituksena on tukea hengellisesti ja henkisesti puolustusvoimissa palvelevaa henkilökuntaa, varusmiehiä ja reserviläisiä. Sotilaspapit hoitavat osin kirkollisen työn myös sisäasianministeriön alaisessa rajavartiolaitoksessa.

KAIKKIA VARTEN

Kirkollinen työ on luonteeltaan ekumeenista ja yhteistyöhakuista. Puolustusvoimien palveluksessa on luterilaisia ja ortodoksisia sotilaspappeja, mutta itse työssä palveleaan kaikkia uskontokunnasta ja vakauksesta riippumatta. Yhteistyötä tapahtuu muiden kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä maanpuolustusjärjestöjen kanssa.

Sotilaspapistoa johtaa kenttäpiispa. Päätoimisia sotilaspappeja on 26, osa-aikaisia 13 ja palkkiotoisia 5. Heidän lisäksi kirkollista työtä tekevät varusmiespalvelustaan suorittavat papit, teologian ylioppilaat, nuorisotyönohjaajat, reservin papit ja diakonit sekä YK:n rauhanturvajoukoissa palvelevat papit ja diakonit.

PAPIN TYÖTÄ

Kirkollinen työ jakaantuu kolmeen pääalueeseen, julistukseen, opetukseen ja sielunhoitoon.

Jumalanpalvelukset ja muu hartauselämä ovat

kirkollisen työn keskeinen osa. Jumalanpalvelusten, erityisesti ehtoollisjumalanpalvelusten ja ehtoollisella kävijöiden määrä on lisääntynyt viime vuosina. Koska varusmiesten vapaa-aika on lisääntynyt ja viikonloppuihin sijoittuva palvelus on vähentynyt, jumalanpalvelusten ja hartauksien pitäminen perinteisissä ajankohdissaan on käynyt entistä hankalammaksi. Varusmiesten koulutusjärjestelmän myötä hartauksien pitopaikat ja -tavat ovat monipuolistuneet. Hartauksia pidetään entistä enemmän maasto-olosuhteissa. Hartauselämän tueksi ollaan parhaillaan uudistamassa Sotilaan virsikirjaa.

Oleellinen osa työtä ovat myös kasteet, avioliittoon vihkimiset ja hautaan siunaamiset sekä muut kirkolliset toimitukset. Ne muodostavat kokonaisuudessaan yhä suuremman osan sotilaspappien työstä. Puolustusvoimien henkilökunta ja varusmiehet kääntävät mielellään tutun sotilaspapin puoleen. Sotilaspappi on »perhepappi».

Kirkollisessa opetuksessa annetaan aineksia kristilliseen uskoon ja etiikkaan liittyville pohdinnoille. Käsittelemällä elämäkatsomuksellisia kysymyksiä kirkollinen työ tukee henkilökuntaa ja varusmiehiä elämän eri tilanteiden ja toisten ihmisten kohtaamisessa. Varusmiesten oppitunnit ja mahdollisuus varusmiesriippikoulun käymiseen ovat opetuksen näkyvin puoli.

Tärkeänä osa-alueena kirkollisessa työssä on sielunhoito. Nykyisessä alati muuttuvassa maailmassa sopeutuminen uusiin tilanteisiin ja haasteisiin vaatii usein keskustelukumppania, jonka kanssa voi selkeyttää elämän päämääriä ja ongelmatilanteiden ratkaisuvaihtoehtoja. Vuonna 2000 sielunhoidollisten keskustelujen määrä oli noin 6000.

UUSIA HAASTEITA

Työyhteisön ja -ilmapiiirin merkitys on entisestään korostunut. Työelämän paineet ja jatkuvan muutoksen tuoma epävarmuus sekä varusmiesten koulutusjärjestelmän tuomat vaatimukset ovat lisänneet sielunhoitotyön tarvetta erityisesti henkilökunnan keskuudessa. Työpaikan, joka ei ole kannustava ja työntekijää tukeva, on turha odottaa tehonsa parantuvan. Kannustamisen keinot ovat rajalliset, usein ne luodaan henkilökohtaisilla kontakteilla. Sotilaspapeilla on mahdollisuus ensimmäisten joukossa nähdä, milloin työyhteisö voi pahoin. Sotilaspappi on mukana henkilöstömme työkykyä ylläpitävässä toiminnassa, kuuluu joukko-osaston mielen-terveystyön vastuuhenkilöihin ja debriefing-ryhmään sekä osallistuu henkiseen työsuojeluun.

KANSAINVÄLISTÄ TOIMINTAA

Ensimmäiset suomalaiset lähtivät rauhanturvatehtäviin vuoden 1956 lopulla ja ensimmäinen suomalainen sotilaspappi vuoden 1957 huhtikuussa. Yh-

distyneiden kansakuntien rauhanturvajoukkojen keskuudessa tehtävällä kirkollisella työllä on hyvä ja vakiintunut asema. Sotilaspappeja on ollut rauhanturvajoukoissa mukana noin sata. Tänä päivänä sotilaspappeja on Kosovossa ja Bosniassa.

Kirkollista työtä tehdään käytännössä kaikkien maiden armeijoissa. Perinteisen rauhanturvaamistoiminnan rinnalla kirkollisen työn muut kansainväliset yhteydet ovat lisääntyneet. Viime vuosina tärkeä osa kansainvälistä yhteistoimintaa ovat olleet Pohjoismaiden ja Baltian maiden sotilaspapit.

MUKANA, TUKENA JA VASTAPÄÄTÄ

Sotilaspapiston työllä kokonaisuudessaan on ihmisiä hoitava luonne ja sen tehtävänä on tukea sotilasyhteisön jäseniä. Sotilaspappi elää seurakuntansa keskellä työpaikkapappina, suunnittelee ja toteuttaa vastuualueensa kirkollisen työn sekä osallistuu säännöllisesti puolustusvoimien ja kirkon antamaan koulutukseen.

Työ nousee kansankirkkojen perinteistä ja opetuksesta sekä sodissa muotoutuneiden periaatteiden pohjalta. Kirkko ei voi olla poissa sieltä, missä sen jäsenet elävät. Tulevinakin vuosina kirkollinen työ välittää Jumalan kutsun uskoon ja lähimmäisen palvelemiseen. Tullessaan hoidetuksi suhteessaan Jumalaan sotilasyhteisön jäsen saa samalla tukea ihmissuhteisiinsa ja koko elämäänsä.

Puolustusvoimien kirkkojuhlassa tammikuussa 1998 puhunut arkkipiispa John Vikström totesi: »80 vuoden aikana sotilaspappien työssä on valvottu haavoittuneen, kuolevan, ahdistuneen ja levottoman, kadotusta pelkäävän kanssa. On valvottu vaikeiden ratkaisujen edessä seisoneiden kanssa. On myös oltu läsnä ja kuunneltu niitä, jotka ovat kantaneet huolta omastaan ja joiden oma jaksaminen on ollut vaaka-laudalla. On valvottu, on oltu läsnä. Olosuhteet vaihtelevat, mutta tämä työnäky kestää.»

Lue ja kysy lisää: Kirkollisen työn nettisivut osoitteessa www.mil.fi/paaesikunta/kirk-os



Kirjoittaja on kenttärövästi. Hän työskentelee pääesikunnan kirkollisella osastolla.



Kirjoittaja ja kyytiläiset lähdössä Tansaniasta Ugandaan

PAULI IMMONEN

Kirkon kuljetuspalvelut ja lähetysyhteistyö

Usein kysytään mikä Raamatun kohta on minulle tärkeä. Sellaiseksi on muodostunut kertomus laupiaasta Samarialaisesta ja etenkin hänen aasistaan. Aasissa on työlleni esikuva.

Lasten kuvaraamatussa pappi ja leeviläinen tulevat paikalle kävellen ja jatkavat matkaansa, mutta samarialainen tulee aasilla ja pysähtyy auttamaan. Ehkäpä samarialainen ei ollut parempi ihminen, ehkä hän oli vain matkasta levänneempi ja paremmin aikataulussaan, kun käytti ulkoista kuljetuspalvelua hyväkseen. Edellytykset diakonian harrastamiselle olivat ehkä samarialaisella ulkoisesti paremmat.

MAF-JÄRJESTÖ

Mission Aviation Fellowship (MAF), »lähetyslentäjät» on kansainvälinen yhteiskristillinen lähetysjärjestö, joka perustettiin vuonna 1945. Nykyisin järjestö palvelee 150 lentokoneen kalustolla kirk-

koja, lähetysjärjestöjä ja humanitaarisia avustusjärjestöjä alueilla, missä muuta kuljetuspalvelua ei ole tarjolla. Järjestö ei periaatteessa itse tee julistus- eikä palvelutyötä vaan tarjoaa yhteistyökumppaneille kuljetuspalveluja.

Järjestön Euroopan päämaja sijaitsee Englannissa. Suomalaiset lentäjät ovat palvelleet yleensä Itä-Afrikan alueella, joskin parhaillaan kaksi Suomen Lähetysseuran (SLS) palkkaamaa, MAF:ille lainattua lentäjää, palvelee Mongoliassa. SLS:n kautta on vanhastaan kanavoitunut suurin osa kirkkomme ja sen seurakuntien taloudellisesta tuesta MAF:ille, mutta myös Kansanlähetys on aktiivinen tukija: hedän palkkaamana toimii Nairobiassa avioniikkainsinööri.

TEOLOGIA JA MATKUSTAJAT

Työni vei minut SLS:n syksyn 1995 lähetyskurssin kautta Tansaniaan lentäjäksi ja sittemmin Tansani-

»Liian usein joutui koke- maan olevan- sa rikas mies eikä Lasarus.»

an lentotoiminnan vastaavaksi. Neljän vuoden aikana joutuu työstämään teologiaa saman verran kuin yliopistossa. Ei ole helppoa katsoa ilmasta Ngaran alueen valtavia pakolaisleirejä ja ihmetellä hiljaa siellä olevien satojen tuhansien ihmisten kohtaloita. Jos illaksi meni Sheraton hotelliin syömään kunnon pihvin ja aamulla uimaan Intian valtamereseen, joutui liian usein kokemaan olevansa »Rikas mies» eikä »Lasarus».

Mieleenpainuvien matkustajien oli Luterilaisen Maailmanliiton presidentti Christian Krause, joka matkusti Bukobasta Dodomaan tapaamaan Tansanian presidenttiä. Neuvottelut liittyivät Jubilee 2000-kampanjaan velkojen anteeksiannosta.

MAF JA LÄHETYSYHTEISTYÖ

Kirjoitan tätä juttua nykyisessä toimistossani Helsingin Tähtitorninmäellä. SLS on lainannut minut MAFille projektisihteeriksi. Tehtävänä viiden eri itsenäisen MAF-järjestön yhteistyön kehittäminen ja syventäminen. MAFilla on erilliset pääkonttorit Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Etelä-Afrikassa ja Euroopassa. Kaikilla on sama nimi ja samat työmuodot, mutta muodollisesti ne ovat itsenäisiä. Globalisaation aikakautena yhteistyö on todettu tarpeelliseksi. Hallinnon integraatiokehitys ja yhteistyön kehittäminen tuo merkittäviä säästöjä, taikka teologisesti sanottuna mahdollistaa laajemman palvelutyön samoilla resursseilla.

Paisi että MAF on toiminta-alallaan ainutlaatuinen kristillinen järjestö, ovat sen teologiset taustatkin moninaiset. Historiallisesti järjestö on herätyskristillinen ja evankelikaalinen, joskin etenkin järjestön eurooppalainen »siipi» on »kirkollistunut» vuosien mittaan. Järjestössä palvelee ainakin anglikaaneja, luterilaisia, baptisteja, metodisteja, helluntalaisia ja reformoituja.

OPITTAVAA KIRKOLLEMME

En voi välttää vertaamista kirkkomme ulkolähetystyön organisointia ulkomailla tapahtuvaan kehitykseen. Kärjistäen sanottuna, kun MAFissa seitsemän tunnustuskuntaa toimii yhdessä järjestössä, suomessa seitsemän lähetysjärjestöä toimii samassa tunnustuskunnassa.

Vaikka jumalanpalveluselämän järjestäminen yli tunnustuskuntarajojen on teologisesti ja käytännöllisesti toki vaikeampaa kuin kirkollisen lentotoiminnan, on ikävä todeta, että pappisvihkimykseen viime keväänä osallistunut MAFin hollantilainen (kalvinistinen) johtaja ei kirkkolain mukaan saanut osallistua ehtoolliselle. Kesäkuussa taisi olla Kotimaa-lehdessä kirkkohallituksen edustajan kielteisenpuoleinen kanta Leuenberg-keskusteluun ja

yhteistyöhön. Samanaikaisesti kirkon virallinen lähetysjärjestö tukee taloudellisesti »leuenbergiläistä» lähetysjärjestöä.

Ehkä edellinen esimerkki osoittaa, että kirkon ulkomaantoimintojen teologinen ja käytännöllinen puoli ovat liian etäällä toisistaan. Siihen vaikuttaa varmasti nykyinen kirkkomme ulkolähetysmalli monine järjestöineen ja päällekkäisyyksineen. Malli kaipaisi laajaa ja rohkeata remonttia.

KIRKON LÄHETYSJÄRJESTÖMALLIN ONGELMAT

Nykyisen kirjavan käytännön perusteluna on käytetty joustavuutta. On lausuttu: »Kirkkolähetys tapaisi lähetysten, lähetys hukkuisi byrokraattisuuteen, verorahat tappaisivat hengen».

Edelliset toteamukset vaativat laajempaa huomiota. Jos ulkolähetys, kuten itse sen ymmärrän, on samaa kirkon perustyötä, kastamista ja opettamista sekä lähimmäisenpalvelua, mitä kirkko tekee Suomessa, ei ole mitään teologista perustelua sille, että työn pitäisi olla eri tavalla järjestettyä kun vastaavan toiminnan Suomessa.

Kastaminen ja opettaminen, on toki kirkon perustehtävä, mutta sen ulkomainen osa; ulkolähetystyö, kirkkojen välinen yhteistyö, kansainvälinen diakonia on kirkkomme kannalta eräänlainen selektiivisyys. Voisi kysyä, onko sairaalapappien, sotilaspappien, ulkosuomalaispappien työ huonosti hoidettu kun se hoidetaan verorahoin, onko rippikoulutyö epäonnistunut, kun sitä hallinnoi kirkko ja sen seurakunnat?

Eikö pitkäjänteinen työ, kuten ulkolähetystyö ja nuorien sisarkirkkojen tukeminen ole paljon helpompaa suunnitella, jos rahoitus pohjana on kirkollisvero eikä vapaaehtoinen kannatus. Tuntuisi siltä, että jos lähetysjärjestöt ja työntekijät voisivat keskittyä ydinsäamiseen eli kirkon työhön suomen rajojen ulkopuolella, eikä heidän tarvitsisi huolehtia sen lisäksi työnantajansa jokapäiväisestä leivästä, työ olisi entistäkin tuloksisempaa.

Nykyinen järjestöjen itsenäisyys tuo pakostakin itsenäistä teologiaa, itsenäisiä hallintokäytäntöjä, ja on kokonaiskirkon kannalta kallis. Perustaisiko Nokia tai Nordea seitsemän tytäryhtiötä Suomeen huolehtimaan ulkomaan konttori-, ja myyntiverkostostaan?

KIRKON VASTUU

Mikäli kirkko ja seurakunnat ovat tyytyväisiä nykytilaan, niin näinhän voi toki jatkaa, vaikka teologiset perustelut ontuvat, ulkomaiset yhteistyökirkot ihmettelevät ja rahaa kuluu. Jos taas halutaan saada ainakin osittain toimintoja kirkollisempaan suun-

Yhteistyötä

taan ja kasvatetuksi yksikköko-
koa, tulisi viime kädessä kai kir-
kolliskokouksen tarjota keppiä ja
porkkanaa. Lähetysyhteistyöneu-
votteluja on käyty jo 1980-luvul-
ta, ja tulokset ovat laihat. Vaike-
utena lienee yhdistää toisaalta
koko kirkon palvelujärjestöjä ku-
ten Kirkon Ulkomaanapua
(KUA) ja SLS:aa, sekä lähinnä
herätysliikkeiden palvelujärjestö-
jä kuten SLEY ja SEKL. Pitäisikö
kenties KUA:n ja SLS:n edetä
omia polkujaan vähän kuten
EU:ssa, jossa on nopeammin ja
hitaammin integroituvia maita?

Kirkolliskokous voisi tehdä
kirkon virallisen lähetysjärjestö-
statuksen määräaikaiseksi. Statuk-
sen jatkamiseksi tulisi virallisten
järjestöjen sitoutua syvenevään
yhteistyöhön, sekä erikseen mää-
rättyihin kirkon teologisiin ja hal-
linnollisiin periaatteisiin.

Olisi suhteellisen helppo so-
pia, että kirkon virallisten lähe-
tysjärjestöjen johtokuntiin nime-
tään esimerkiksi kirkolliskokouk-
sen, esispainkokouksen ja kirkko-
hallituksen nimeämät edustajat
vaalilla valittujen lisäksi. Silloin
olisi helpompi puhua kirkon lä-
hetysjärjestöistä.

On kai selvää, että yhdistys-
malli tuo paitsi haittoja myös etu-
ja julkishallintoon nähden. Paras
ratkaisu tuntuisi olevan sellainen,
joka yhdistää molempien hallin-
tomallien edut. KUA tai Kirkko-
palvelut tuntuvat ulkoapäin kat-
sottuna hyviltä malleilta.

LOPUKSI

Unelmani on että voisin palvella
nykyistä aasin virkaani »kirkon
ulkomaanpalvelut» -nimisessä/
tyyppisessä säätiössä/yhdistykses-
sä, jossa noudatetaan kirkon teo-
logisia ja hallinnollisia periaat-
teita, joka saa tulonsa kirkollis-
kokouksen päättämistä seurakun-
tien vuosimaksuista ja valtion
kasvavista kehitysyhteistyömäärä-
rahoista.

*Kirjoittaja on Mission
Aviation Fellowship Europe
(MAF) -järjestön
projektisihteeri.*

Kirkossa puhutaan paljon yhteistyöstä. Yhdessä
tulisi tehdä työtä tavoitellen yhteistä päämäärää.
Kirkon tehtävänä on auttaa ihmistä kokonaisval-
taisesti, mutta erityisesti hengellisissä asioissa, joita varten on
annettu sana ja sakramentit. Voidakseen jollain tapaa onnistua
työssään tarvitsee työtovereiden apua. On puhuttu paljon pappi-
svirasta ja sen välttämättömyydestä. Pappisvirka on välttämä-
tön uskon välittämiseksi, mutta korostettaessa pappisvirkaa ei
pitäisi samalla unohtaa muita kirkon työntekijöitä. Pappienkin
suusta tulisi kuulua kiitosta muita työntekijäryhmiä kohtaan.
Pappi tarvitsee työssään apunaan muita työntekijöitä. Kesäteolo-
gina toimiessani olen huomannut, kuinka tärkeää on olla hyvässä
yhteistyössä viraston väen, emäntien, suntioiden, kanttorien,
nuorisotyöntekijöiden ja diakoniatyöntekijöiden kanssa — pu-
humattakaan vapaaehtoistyötä tekevästä seurakuntalaisista. Kun
puhumme pappisviran välttämättömyydestä, meidän ei tule unoh-
taa totuutta. Teologisessa mielessä vain pappisvirka on välttämä-
tön seurakunnassa, mutta käytännössä ilman muita työntekijöitä
papit olisivat pahassa pulassa, kuin myös seurakunta.

Kirkossa on syytä puhua yhteistyöstä. Kirkossa on helppo
ajautua hankaluuksiin muiden työntekijöiden kanssa. Pappia
voidaan neuvoa teologisissa kysymyksissä ja pappi voi puoles-
taan neuvoa toisia työntekijöitä asioissa, joihin hänen asiantun-
temuksensa ei ehkä riitä. Emme pääse ongelmia pakoon emme-
kä ehkä koskaan pysty selvittämään kaikkia ongelmia. Pyrkimys
hyvään tulee kuitenkin olla. Yhdessä on etsittävä ratkaisuja
yhteisiin ongelmiin. Kirkossa ongelmat ovat yhteisiä. Monen
asian selvittämiseen auttaa peiliin katsominen. Mitä minä voisin
tehdä työilmapiiriin parantamiseksi? Tätä kysymystä jokaisen
meistä olisi hyvä toistaa itselleen. Toinen lähtökohta erityisesti
papeilla voisi olla Kristuksen antamassa kaste- ja lähetyskäsky-
ssä. Siinä käsketään kastamaan ja opettamaan Herran tahtoa.
Erityisesti kirkossa meidän tulee etsiä yhteistä tietä sieltä, mikä
luo kirkon, eli Jumalan sanasta, Raamatusta.

Kirkon Herra antaa meille erilaisia käskyjä, joista suinkaan
vähäisin ei ole lähimmäisen rakastaminen. Se onkin niitä vai-
keimpia käskyjä. Se laittaa meidät kilvoitteluun, jossa usein
onnistumme huonosti. Kunpa
emme kuitenkaan etsisi Raama-
tusta vain käskyjä, vaan ennen
kaikkea Jumalan rakkautta mei-
tä kohtaan. Rakastavan Jumalan
löydämme ristiltä. Emme ole
Kristuksen kaltaisia ja juuri siksi
meidän tulisikin Häntä katsoa.
Seurakuntatyössä on tärkeää yh-
teinen päämäärä niin kuin
muussakin työssä. Eiköhän oi-
kean päämäärän löytymiseen
auttaisi tuijottaminen Kristuk-
seen — yhdessä.



*Ville Melanen
TYT:n työllisyysministeri,
Pappisliiton
opiskelijatoimikunnan jäsen*



Vakava ry

10 VUOTTA

ESKO JOSSAS

MITEN PITKÄLLE VISIOT KANTAVAT?

Kymmenvuotiaalta järjestöltä voi jo odottaa, että se on löytänyt paikkansa ja ilmaissut tavoitteensa. — Vakavan kohdalla tämä ei ole aina ollut itsessään selvää. Kun olen haastatellut vakavalaisia aktiiveja, juttu on useimmin pelkistynyt kahteen kysymykseen: missä mennään ja mihin pitäisi mennä.

Tässä »juhlakirjoituksessa» jätetään sikseen kuljettu kiemurainen polku ja yritetään katsoa eteenpäin. Millaisena vakavalaiset siis näkevät tulevaisuuden? Aineisto on koottu tilanteesta, jossa lakimiehet ja valtiotieteilijätkin vielä sinnittelivät ratilla.

AKAVAN JÄSENEKSI?

Keskusjärjestön sisällä halutaan ennen muuta vaikuttaa. Yhteen liittymällä vaikuttamisen mahdollisuudet paranevat, uskotaan ja toivotaan. Parhaimmillaan niin onkin tapahtunut. On tehty aloitteita ja soudettu ne kotiin.

Tässä yhteydessä joudutaan myös kysymään, miten muu AKAVA noteeraa Vakavan. Vaikuttaminen kun joka tapauksessa on yhteistyötä ja yhteisen tavoitteen hakemista. Vakavan profiilin nouseminen on saattanut herättää muussa yhteisössä myös närää ja puolustautumisen tarpeita.

Vaikka Vakava matalimmillaan olisi vain järjestöllinen väliporras tai vaaliorganisaatio, eräät näkevät tavoitteen ja vision paljon korkeammalla. Ehkä Vakavan pitäisi liittyä keskusjärjestön jäseneksi, ehkä sen pitäisi perustaa yhteinen, kunnolla resursoitu toimisto, ehkä pitäisi rakentaa »Vakava-talo».

UUSI TOIMINTAKULTTUURI

Vakavan lähtötilanne on paljolti pienten järjestöjen yhteistyössä ja aseman parantamisessa. Tiedonkulun ongelmat ja vaikutusmahdollisuuksien epätaisuus on useimmin kuultu valitus.

Tällä kohtaa vakavalainen visio uudesta toimin-

takulttuurista lienee jo hyvin toteutunut. Vuosikymmenen kuluessa on suurella vaivalla löydetty toimintatavat ja -kulttuuri, joka palvelee erisuuruisia ja eri sektoreilla toimivia järjestöjä.

On puhuttu paljon myös vakavalaisista arvoista ja niiden sopivuudesta koko AKAVA-yhteisön toimintaan. Valmista ei tässäkään suhteessa tietysti ole tullut. Sisäisen ja ulospäin suuntautuvan kulttuurin ongelmiin joudutaan palaamaan tavan takaa.

EDUNVALVONTA TAKKUILEE

Etujen valvominen ja kehittäminen tasapuolisesti kaikilla sektoreilla on vakavalainen päähuoli ja miksei myös murheenkryyni. Toisaalta puuttuu resursseja ja vaikuttamisen paikkoja, toisaalta on liikaa eri tason toimijoita ja päämäreitä.

Kirkon sektoria lukuun ottamatta Vakava ei ole dominoivassa asemassa missään neuvottelupöydässä. Ei tietysti tarvitse ollakaan missään sellaisessa asemassa, joka johtaisi liialliseen itseriittoisuuteen ja yhteistoiminnan ylenkatsomiseen.

Siksi kysytään, pitäisikö lähtökohtaisesti profiloitua vain niillä sektoreilla, joilla on todellisia vahvuuden ja vaikuttamisen edellytyksiä.

YHTEISET AKAVALAISET ONGELMAT

Kenellekään AKAVAn piirissä toimineelle edellä olevissa kysymyksissä ei ole mitään uutta eikä tavatonta. Samaa joudutaan koko ajan kysymään myös silloin, kun puhutaan koko keskusjärjestöstämme.

Uusi vuosikymmen avaa eteen monia mahdollisuuksia. Valitulla uralla voidaan jatkaa ja parantaa juoksua. Tai voidaan katsoa, että Vakava on tehnyt tehtävänsä ja voi mennä. Vain kaiken jatkuminen nykyisellään ei ole käypä vaihtoehto.

Kirjoittaja on Pappisliiton toiminnanjohtaja. Hän valmistelelee Tampereen yliopiston järjestökoulutukseen projektityötä Vakavan identiteetistä ja imagosta.



Vakava ry

10 VUOTTA

RAILI PIMIÄ

VIISASTA VAI VAIKEAA VAKAVALAISUUTTA?

Vakava ry on 10-vuotias. Se toimii 13 akavalaisen liiton yhteisjärjestönä ja sillä on oma toimisto Akavatalossa ja korpäiväinen järjestösihteeri. Oma vaaliliitto on mahdollistanut edustuksen akavalaisiin toimielimiin selkeästi paremmin kuin yksittäisten liittojen omat äänimäärät. Asioiden valmistelu eri sektoreiden neuvottelukunnissa on tuostanut edunvalvontatyötä. Samoin on käynyt koulutuksessa ja tiedotuksessa. Periaate — ne päättää, joita asia koskee — on toiminut melko hyvin.

Se, miten saada näinkin monta liittoa toimimaan yhdessä asetettujen tavoitteiden eteen, ei aina ole helppoa. Jokaisella liitolla on oma toimintakulttuurinsa ja sen toteuttajat. Akavalaisessa ajattelussa on myös hieman sitä vikaa, että meidän liitossa asiat tehdään hieman paremmin kuin naapurissa, mikä osaltaan luo jännitteitä todellisen ja aidon yhteistyön tekemiselle.

Vakava ry:n idea on yhdistää pienten ja keski suurten liittojen voimavarat. Liitot kuuluvat suoraan AKAVAan ja Vakavan kautta neuvottelujärjestöihin, joita julkisella puolella edustaa AKAVA-JS ry (Akavan julkinen sektori) ja yksityisellä YTN

ry (Ylempien Toimihenkilöiden Neuvottelujärjestö). Vakavassa toiminta keskittyy sektorikohtaisiin työryhmiin, joita ovat valtio-, yksityis-, kunta- ja kirkkoryhmä. Näihin hallituksen alaisiin työryhmiin on jokaisella jäsenliitolla mahdollisuus nimetä edustajansa tai yhteyshenkilönsä. Yhteistä, myös muille akavalaisille liitoille suunnattua koulutusta organisoii ja toteuttaa hallituksen alainen koulutusryhmä. Pääpaino koulutuksessa on ollut uusissa palkkausjärjestelmissä. Tiedotusryhmä on tuottanut Vakava ry:n esitteen ja joukon kiertoartikkeleita sekä alaan liittyviä koulutustilaisuuksia niin tiedottajille kuin luottamushenkilöille.

Mikään organisaatio ei ole itseisarvo sinänsä, vaan toimijoidensa summa. Se, onko $2 + 2 = 5$ eikä vaan 4, riippuu pitkälti meistä. Haluammeko todella keskittää voimavaramme yhteisten päämäärien eteen ja tehdä työtä niiden saavuttamiseksi? Valitkaamme viisautta, vaikka välillä olisi vaikeaa. Näin meillä on edessämme vielä monia kymmeniä hedelmällisen yhteistyön vuosia.

Kirjoittaja on Vakavan järjestösihteeri.

He saavat levätä

Kosken yläasteen uskonnon lehtori, pastori
Sakari Pulli s. 2.3.1949, k. 25.6.2000.

Vörån seurakunnan eläkkeellä ollut
kappalainen, rovasti **Sven Jakobsson**
s. 18.8.1918, k. 19.4.2001.

Teologian ylioppilas **Tapani Ryyänen**
s. 23.10.1973, k. 18.5.2001.

Porin prikaatin eläkkeellä ollut sotilaspappi
Heikki Sysioja s. 10.2.1946, k. 28.5.2001.

Kokemäen seurakunnan eläkkeellä ollut
kirkkoherra, rovasti **Heikki Rajalahti**
s. 16.3.1923, k. 15.7.2001.

Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan
eläkkeellä ollut lehtori **Katri Ruusuvaara**
s. 7.12.1922, k. 23.7.2001.

Tampereen tuomiokirkkoseurakunnan
eläkkeellä ollut kappalainen, director musices
Eero Veneskoski s. 25.5.1918, k. 28.7.2001.

MISSÄ MENET PERHEMESSU?

Alle kouluikäinen tyttö istui perhemessussa. Oli alkuvirren aika. Tytöllä oli kädessään moniste, jota hän piti käsissään ja lauloi. Sydämensä pohjasta ja kovalla äänellä: »Laalaa laa, laa laa laa». Tytön ääni kantautui kauas. Hymyt häilyivät kirkkovieraiden huulilla. Tytön ilo, osallistumisen riemu tarttui muihinkin. Messu eteni, tytön ääni vaimeni.

Jumalanpalvelusuudistus on tuonut perhemessun ensi kertaa osaksi kirkkokäsikirjaa. »Perhemessu on seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus, jossa otetaan huomioon erityisesti lapsiperheet. Sitä voidaan viettää sunnuntain tai muun pyhäpäivän pääjumalanpalveluksena», lausutaan perhemessun kaavan yleisohjeessa. Vuoden 1983 kirkolliskokouksen väliaikaiseen käytöön hyväksymä perhejumalanpalveluksen kaava sai sijansa seurakuntien jumalanpalveluskäytännöissä ja siitä tuli uuden käsikirjan perhemessun runko.

Perhemessun sävelmät ovat seurakunnissa tutuista tutuimpia. Onko syytä edes kysyä, mitä perhemessulle kuuluu seurakunnissa? Ehkäpä on, sillä esiin on nostettu havaintoja, että perhemessu on jäänyt muun jumalanpalvelusuudistuksen jalkoihin. Perheiden jumalanpalvelusten kehittämisen ei välttämättä ole saanut seurakunnissa niin paljon huomiota kuin messu ja sanajumalanpalvelus. Huolta on kannettu mm. siitä, että joissakin seurakunnissa on luovuttu perhemessun sävelmäsarjasta ja siirtynyt käyttämään samaa sävelmäsarjaa kuin muissakin seurakunnan jumalanpalveluksissa. Käsikirjan tasolla perhemessun toteutukselle annetaan väljyyttä. Perhemessun sävelmäsarja (4a) on vuosien varrella osoittanut kestävyytensä ja olisi sen käyttämisen kannalla perhejumalanpalveluksissa. Mielestäni ydinkysymys ei ole perhemessun sävelmäsarjan valinta, vaan jumalanpalveluksen kokonaisvaltainen ja läsnä olevan seurakunnan huomioonottava suunnittelu.

Kokonaan toinen kysymys on, miten perhemessu saa näkyvyyttä television välityksellä. TV-jumalanpalvelusten yleisilme on usein juhlava, harras ja seurakuntakin melko iäkästä. Voi vain aavistella, mitä iloa, toimintaa ja rukoushiljaisuutta olisi perhemessulla tarjottavana kotonaan jumalanpalvelukseen osallistuvalla kirkkokansalla.



SUUNNITTELUN SUURI MERKITYS

Yhteisen suunnittelun merkitystä ei voi olla korostamatta. Yksittäisen jumalanpalveluksen suunnittelua tukee hyvin tehty jumalanpalveluksen kausisuunnitelma, johon sijoitetaan perhejumalanpalvelukset, mahdollinen kohderyhmä, vastaavat työntekijät ja muut vastuunkantajat. Perhejumalanpalvelusten viettoon ovat vakiintuneet tietyt kirkkovuoden ajankohdat kuten adventti, jouluaatto, kynttilänpäivä, palmusunnuntai, pääsiäinen ja mikkelinpäivä. Uuden evankeliumikirjan erityispyhät antavat uusia mahdollisuuksia perhejumalanpalvelusten suunnitteluun. Luomakunnan sunnuntaita vietetään jonakin touko–elokuun sunnuntaina. Sunnuntain aiheen »Vastuu luomakunnasta» voisi kytkeä esimerkiksi seurakunnan varhaisnuoris- ja partiotyön jumalanpalveluksiin. Perheen sunnuntaina, jonka aiheena on »Perhe, Jumalan luomislahja», voidaan muistaa esimerkiksi avioliiton vihkimisen vuosipäivää. Näin avioliiton ja parisuhteen kysymykset voivat olla erityisellä tavalla esillä. Loppiai-



Esko Jämsä/Credo Imagebank

saikana voitaisiin jumalanpalveluksiin kutsua perheitä, joihin edellisenä vuonna on syntynyt lapsi.

Kun suunnittelu alkaa riittävän ajoissa, on jumalanpalveluksen toteutukseen mahdollista kytkeä seurakunnan eri työmuodot ja muut yhteistyötahot. Samalla on aikaa laulujen opettamiseen sekä tiedotukseen. Valmistelutyöryhmässä olisi hyvä olla sekä työntekijöitä että seurakuntalaisia. Jumalanpalveluksen suunnittelua johtavan teologin vastuulla on pitää esillä jumalanpalveluksen teologista ydintä. Suunnittelussa on tärkeää vastavuoroisuus ja avoimuus, jossa kukin antaa omat lahjansa käyttöön eri tehtäviin. Esimerkiksi saarnan voi kirkkoherran antamalla luvalla pitää konfirmoitu, kristillisestä vakaumuksesta tunnettu ev.lut. kirkon jäsen (KJ 2:6). Pienelle päiväkerholaiselle voi olla tärkeää kuulla saarnassa tuttua lapsityöntekijää.

Kokoontuva seurakunta on otettava huomioon jumalanpalvelusta suunniteltaessa. Näin toteutetaan jumalanpalveluksen kontekstuaalisuutta. Jumalanpalvelus kytkeytyy arjen todellisuuteen ja siitä kasvaa »meidän messu», jossa on ilo olla mukana.

Jumalanpalveluksen perusajatuksena on »seurakunta yhdessä toimittamassa». Lapsille ja aikuisille on tärkeää, että messun kulussa pysyy mukana ja että siinä on riittävästi tuttuja osia. Kaikulaulu auttaa pienimpiä seurakuntalaisia liturgiaan osallistumisessa. Yhdessä toimittamisen ajatukseen sisältyy perhemessuissa toiminnan ulottuvuus. Tämä tarkoittaa lapsen ymmärtämistä kokonaisvaltaisesti yksilönä, joilla on tarve laulaa ja hiljentyä, mutta myös halu liikkua ja toimia. Toiminnallisuutta ovat esimerkiksi kolehdin kantaminen eteen ja ehtoollinen, jotka antavat mahdollisuuden päästä alttarille messun luonnollisissa yhteyksissä.

Perhemessun pituuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Puolentoista tunnin perhemessu on pienelle seurakuntalaiselle liian pitkä. Perhemessun ja perhejumalanpalveluksen suositeltava enimmäispituus on 45 minuuttia. Havaintoni on, että suunnittelutaitoa tarvitaan erityisesti messun kokonaisuuden hahmotukseen. Pitkittymisen vaaralta varjelee teeman valinta, jota silmällä pitäen jumalanpalvelus suunnitellaan. Kun musiikin tehtävä näh-

dään liturgian osana — ei esityksenä, perhemessun rytmi säilyy kiinteänä. Kuorolle voi antaa esilaulajan tehtäviä. Perhemessun kaavaan merkityt sisenetyt kohdat voidaan jättää toteutuksen ulkopuolelle. Ehtoollisavustajien riittävästä määrästä on myös huolehdittava.

Aineistoa perhemessun suunnitteluun on tarjolla: kirkkokäsikirjan teksti- ja rukousaineistot, Helena Lindforsin toimittama virikekirja »Mieltä messuun», virsikirja, sen liiteaineisto sekä muu aineisto (esim. Lasten virret, Laulutuli, Laula kaikki maa ja Nuoren seurakunnan veisukirja).

PERHEET JUMALANPALVELUSKASVATTAJINA

Kirkon kasvatustoiminnan v. 2001–2002 painopisteessä Kaste kantaa — Kasvatus kannattaa on nostettu esiin perheen merkitys jumalanpalveluselämään kasvattajana. »Jumalanpalveluselämä eri muodoissaan ja ehtoollisyhteys ovat pysyvä kiinnekohta kristitylle. Kodin ja seurakunnan tärkeä tehtävä on ohjata uudet sukupolvet näille kristittynä elämisen voimälähteille». Seurakuntien kasvatustyön painopisteiksi on nostettu kasteeseen sitoutuminen, kotien kristillisen kasvatustehtävän tukeminen, perheiden rohkaiseminen jumalanpalveluselämään osallistujina sekä tilan antamisena rukoukselle ja hiljentykselle.

Näkins, että tämä aika vanhemmuuden kysymyksineen on otollinen perheitten kokoamiseen jumalanpalvelukseen, mutta samalla myös haastava. Monille lasten vanhemmille perhekirkot luovat uudelleen yhteyden oman rippikouluajan jälkeen seurakunnan sunnuntaiseen jumalanpalveluselämään. Siksi niiden sisällön ja toteutuksen puolesta kannattaa nähdä vaivaa, että yhteys säilyisi myös jatkossa.

Perheiden ja seurakunnan kerhojen hartauselämä luo pohjaa seurakunnan yhteiseen jumalanpalveluselämään osallistumiselle. Kestekeskustelussa olisi tärkeä tuoda esiin vanhempien merkitys kristillisen kasvatuksen antajina ja kertoa lasten ehtoollisoikeudesta ja seurakunnan perhekirkoista. Kristillistä kasvatusta parhaimmillaan on se, että yhdessä lapsen kanssa hiljennytään iltarukoukseen, viedään lasta seurakunnan tilaisuuksiin ja yhdessä koko perheenä tullaan kirkkoon. Vanhemmat voivat näyttää lapselle myös päinvastaista mallia. Vai mitä kertoo rippikoulua käyvälle nuorelle se, että vanhemmat tarjoavat kyydin jumalanpalvelukseen, mutta eivät itse osallistu siihen?

Eräs perhejumalanpalveluksia koskettava kysymys on, millaista perhemallia ne edustavat; ajatellaanko perheellä ydinperhettä, jossa on lapsi vanhempien tai kenties laajempaa perhettä, johon kuuluu isovanhemmat, lähisukulaiset ja kummit? Minusta perheen ymmärtäminen laajasti tukisi sekä lapsen omaa kehitystä että isovanhempien ja kummien kasvatustehtävää. Itse sain muutama vuosi

sitten kummipojaltani kutsun mikkelinpäivänä vietettävään kummikirkkoon, enkä voi unohtaa hänen iloista ilmettään ristikulkueessa.

JUMALANPALVELUS ERI IKÄVAIHEISSA

Näyttää siltä, että perhejumalanpalvelusten kohdeyhtymänä on varsin usein pienten lasten perheet. Sen sijaan muun ikävaiheen lapsiperheille toteutettuja jumalanpalveluksia on vähemmän. Varhaisnuorille suunnatut jumalanpalvelukset ovat usein erityisjumalanpalveluksia (koulu- ja leirijumalanpalvelukset), joilla on oma tärkeä tehtävänsä, mutta niissä ei useinkaan vietetä ehtoollista, eikä perhe ole koolla. Tämä on saanut aikaan sen, että varhaisnuorten perheet ovat jääneet ehtoollisyhteyden ulkopuolelle. Mielestäni työn käytännöissä olisi etsittävä ratkaisua siihen, miten kouluikäisiä lapsia perheineen voitaisiin koota perhemessuihin.

Jumalanpalveluskasvatus voi olla hyvinkin monimuotoista. Yhtenä mahdollisuutena olisi tarjota lapsen ja perheen elämäntilanteisiin liittyviä jumalanpalveluksia eri ikävaiheissa. Näissä voitaisiin ottaa erityisellä tavalla huomioon lapsen ikävaihe sekä kummien ja isovanhempien merkitys lapselle. Tavoitteena olisi, että seurakunnan normaalien perhejumalanpalvelusten rinnalla olisi lapsen ja perheen elämänvaiheita myötäileviä perhejumalanpalveluksia, jotka yhdessä tukisivat kiinnittymistä seurakunnan elämään. Nämä kohokohdat voisivat olla esimerkiksi:

- kaste ja kutsu jumalanpalvelukseen, jossa rukous kastetun puolesta
- 4-vuotiaana »kummikirkko», jossa kutsutaan seurakunnan kerhoihin ja pyhäkouluihin
- pyhäkoulu lasten jumalanpalveluksena
- 6-vuotiaana koulutielle siunaaminen
- 8-vuotiaana »mummikirkko/pappakirkko», jolloin isovanhempien kanssa jumalanpalvelukseen
- 10-vuotiaana 10-synttärin, jossa perhemessu
- 12-vuotiaana yläasteelle siirtymisen juhla jumalanpalvelus tai perhejumalanpalvelus esim. seikkailuteemalla
- 14-vuotiaana rippikoulun alkaessa jumalanpalvelus
- 15-vuotiaana konfirmaatiomessu

Summa summarum: Perheen eri vaiheet ja kirkkovausi tarjoavat monipuolisen mahdollisuuden jumalanpalveluskasvatuksen kehittämiseen. Seurakuntien jumalanpalveluskasvatuksen suunnitteluun ja perhemessujen toteuttamiseen on kiinnitettävä paljon huomiota, sillä perhemessun osallistujista kasvaa tuleva aikuinen kirkkokansa. Vaivaa kannattaa nähdä, vaikka hedelmät kypsyvät hitaasti.

Kirjoittaja on Lapuan hiippakunnan hiippakuntapastori.

*Kristus ja Paa-
valin käänty-
mys. Kuva on
Pietarinkirkon
pyhästä riemu-
vuoden ovesta.*



KARI KUULA

PAAVALIN TEOLOGIAN KESKUS: YHTEYS KRISTUKSEEN

Apostoli Paavalin tilapäiskirjeet eivät tunnetusti täytä nykyisen systemaattisen teologian tunnusmerkkejä. Tästä huolimatta häntä voidaan kutsua teologiksi ja vieläpä kristinuskon ensimmäiseksi teologiksi. Hänen kirjeistään voidaan nimittäin hah-

mottaa johdonmukainen kokonaiskuva siitä, mitä hän ajatteli Jumalasta ja hänen valmistamastaan pelastuksesta Kristuksessa. Paavalin teologian painopiste sijoittuu soteriologian eli pelastusopin kysymyksiin. Olihan hän apostoli, jonka tehtävä oli taivuttaa ihmisiä ottamaan vastaan sanoma Kristuksesta.



Paavalin teologian kokonaiskuvan hahmottaminen helpottuu, jos voidaan tunnistaa hänen teologiansa keskus tai kantava ajatus, josta käsin hän tarkasteli eri kysymyksiä. Ei liene yllätys, että Paavalin ajattelun keskuksiksi tai kantavaksi ajatuksiksi on esitetty useita eri teemoja. Näitä ovat mm. seuraavat:

1) **Vanhurskauttaminen.** Ihminen vanhurskautetaan uskon kautta Kristukseen, jolloin Jumala lukee ihmisen hyväksi Kristuksen pyhyyden. Vanhurskauttamisen keskeisyyttä korostavat ajattelijat usein painottavat vanhurskauttamisen forensista luonnetta: kyse on ensisijaisesti taivaan foorumilla tapahtuvasta asiasta, vaikka sillä olisikin vaikutuksensa ihmisen elämään.

2) **Kristus-yhteys.** Henkenä läsnä oleva Kristus välittää ihmiselle Jumalan pelastavan läsnäolon, jolloin synnin valta nujertuu ja ihminen siirtyy Kristuksen valtapiiriin. Tässä mallissa pelastus tapahtuu ihmisessä itessään.

3) **Ristin teologia.** Kristuksen kuolema ristillä on keskeinen pelastustapahtuma. Hän kuoli syntiemme tähden ja kristityn elämä on Kristuksen seuraamista nimenomaan siinä mielessä, että hän seuraa Kristusta tämän kärsimystiellä.

4) **Sovitus tai sovinto.** Jumala tarjoaa itsestään vieraantuneelle ihmiskunnalle sovintoa Kristuksen kautta. Sovinnon vastaanottanut ihminen löytää sovinnon myös toisten ihmisten kanssa.

5) **Jumalan voitto.** Jumala taistelee synnin ja kuoleman valtaa vastaan ja Kristuksen kautta vapauttaa ihmiset niistä. Historian lopussa — mikä Paavallille oli aivan pian — Jumala lopullisesti voittaa maailmaa hallitsevat turmiovallat.

6) **Useita keskuksia.** Joidenkin tutkijoiden mielestä Paavalin ajattelusta ei löydy yhtä selkeää keskustaa vaan hänen painopisteensä ovat muuttuneet eri kirjeiden välillä niin, että voidaan puhua Paavalin teologian kehityskaaresta. On esimerkiksi ajateltu, että varhaisissa kirjeissä hallitsee ns. valinta-teologia (1. Tess.), tämän jälkeen pintaan nousee ristin teologia (Kor-kirjeet) ja myöhäisvaiheen kirjeissä apostoli kehittää vanhurskauttamisteologiaa (Gal. ja Room.).

7) **Keskusta ei ole.** Jotkut teologit ovat esittäneet, että Paavalin moni-ilmeisestä teologiasta on mahdotonta ja hyödytöntäkin eristää yhtä keskus-käsitettä tai ajatusta. Hän ammentaa ajattelunsa eri lähteistä ja yhdistelee luovasti VT:n teemoja, traditionaalisia kristillisiä näkemyksiä ja omista kokemuksistaan tekemiään johtopäätöksiä.

Tämä viimeksi mainittu kanta pitää siinä mielessä paikkansa, että Paavalin soteriologinen käsite-

»Hyvä elämä ei synny itsestään, vaan Paavalin mukaan ihmisen on osallistuttava synnin vastustamiseen ja voittamiseen yrittämällä elää Jumalan tahdon mukaan. Kenessä ei tätä halua ole, ei hän vielä ole 'Kristuksessa'.»

varasto on hyvin laaja ja moni-ilmeinen. Hän puhuu vanhurskauttamisesta, Kristus-yhteydestä, Kristuksen rististä, sovituksista tai sovinnoista, pelastuksesta, lunastuksesta, vapauttamisesta jne. Eri yhteyksistä poimittu terminologia ei kuitenkaan tarkoita, että Paavalin ajattelukin olisi kokoelma irrallisia ajatusfragmentteja, joita ei ole mitenkään liitetty yhteen. Kristus-sanomaa julistanut Paavali tiesi, mitä hän puhui. Hän esitti kuulijoilleen johdonmukaisen pelastuskertomuksen Jumalan toiminnasta Kristuksen kautta ja neuvoi, miten se otetaan vastaan niin, että pelastus tulee yksittäisen ihmisen osaksi.

KRISTUS-YHTEYS

Omissa Paavali-tutkisteluissani olen tullut siihen päätelmään, että Kristus-yhteyden ajatus sopii parhaiten Paavalin teologian keskuksiksi. Kristus-yhteydellä tarkoitetaan seuraavaa ajatuskokonaisuutta.

Ylösnousemuksessa Jeesukselle tapahtui kaksi asiaa: Hänet korotettiin Herran asemaan ja hän sai vallan välittää Jumalan itsensä pelastava läsnäolo ihmisille. Tämä merkitsee, että hän muuttui hengen olomuotoon. Niin kuin VT:ssa Jumala ilmestyi ja vaikutti Herran henkenä, niin Kristus vaikuttaa omissaan henkenä. Pelastuksen prosessi alkaa siitä, kun Kristus tulee ihmiseen. Paavalin mukaan Kristus on kristityssä ja vaikuttaa hänessä: »Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa» (Gal. 2:20). Useimmiten apostoli sanoo saman asian toisinpäin; kristitty on Kristuksessa, Kristuksen valtapiirissä: »Mikään kadotustuomio ei kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa» (Room. 8.1).

Kristuksen läsnäolo vaikuttaa sen, että ihminen vapautetaan synnin vallasta. Kun Kristus tulee ihmiseen, synnin valta kumoutuu hänessä: »Te olette kuolleet pois synnistä ja elätte Jumalalle Kristuksessa Jeesuksessa» (Room. 6:11). Kristuksessa olevasta ihmisestä ei tule kertaheittolaa synnitöntä, mutta hän ei jää entiselleenäkään. Voisimme sanoa, että Kristus aloittaa ihmisessä synnin vallan kukistamisen prosessin. Tästä syystä Paavali saattoi esittää, että kristityt tullaan tuomitsemaan tekojen mukaan. Kristittyjen hyvät teot osoittavat, että Kristus todella on heissä ja vaikuttaa heissä.

Esitetyistä Paavalin teologian keskuksista Kristus-yhteyden ajatus sopii monesta syystä parhaiten Paavalin soteriologian kokonaisuuteen. Kristus-yhteyteen viittaava terminologia esiintyy apostolin jokaisessa kirjeessä (»Kristuksessa», »Herrassa», »hänessä»). Sen valossa hän ymmärsi, miten Kristuksen kuolema ja etenkin hänen ylösnousemuksensa

ovat keskeisiä pelastustapahtumia. Kristus-yhteys selitti, miksi pelastus saavutetaan vain ja ainoastaan Kristuksen kautta. Ajatus kristityssä vaikuttavasta Kristuksesta selitti miten pelastuksen prosessi toteutuu yksittäisen ihmisen kohdalla ja miten hänet vapautetaan synnin ja kuoleman vallasta. Kristittyjen voimakas kokemus jumalallisen läsnäolosta avautui Kristus-yhteyden ajatuksesta käsin. Kristus itse vaikuttaa heissä ja heidän yhteisöissään (ns. partisipatorinen soteriologia, pelastus osallisuutena Kristukseen).

Lopulta voisi mainita, että Paavali itse koki ylösnousseen Kristuksen läsnäolon. Hän sai Kristukselta voimaa apostolin työhönsä. Kärsimyksensä ja vastoin käymisensä hän näki merkkeinä siitä, että hän on osallinen Kristuksen kärsimyksiin samalla kun Kristuksen voima vaikuttaa hänessä. (Kristus-yhteyden keskeisyyttä Paavalin soteriologiassa ovat korostaneet mm. A. Schweitzer, W. D. Davies, E. P. Sanders, J. D. G. Dunn, C. Roetzel. Suomen kielellä aiheetta on tarkastellut Riitta Särkiö mainiossa väitöskirjassaan »Sovitus ja sovinto», samoin A. T. Nikolainen teoksessaan »Uuden testamentin tulkinta ja tutkimus». Omassa kirjassani »Paavali — kristinuskon ensimmäinen teologi» teema on esillä eräänlaisena punaisena lankana tai kehyksenä, joka pitää Paavalin teologian koossa).

KRISTITYN HYVÄ ELÄMÄ

Kristus-yhteyden ajatus on erityisesti siitä syystä merkittävä osa Paavalin teologiaa, että sen avulla hän yhdisti etiikan ja soteriologian, eli näkemyksen pelastuksesta, toisiinsa. Pelastuksen tosiasiaa seuraa *väistämättä* elämäntapaa koskeva muutos. Toisin sanoen, etiikan ja soteriologian yhteys on orgaanista. Kristityssä vaikuttaa Kristus vapauttaa ihmisen synnin vallasta ja synnyttää kristityssä Jumalan tahdon mukaista elämää. Hyvät teot eivät siis ole ylimääräinen lisäys kristittyä olemiseen eivätkä ne kuulu mielipide- ja makuasiakysymysten osastoon.

Hyvä elämä ei kuitenkaan synny itsestään, vaan Paavalin mukaan ihmisen on osallistuttava synnin vastustamiseen ja voittamiseen yrittämällä elää Jumalan tahdon mukaan. Kenessä ei tätä halua ole, ei hän vielä ole »Kristuksessa». Apostoli oli vakuuttunut siitä, että koska Kristus on vapauttanut omansa synnin vallasta, he voivat todella antautua palvelemaan Jumalan tahtoa. Hän kirjoitti Rooman kristityille: »Olette päässeet vapaaksi synnin orjuudesta ja palvelette nyt vanhurskautta» (Room. 6:18). Hän sanoi saman asian puhumalla Hengen vaikutuksesta kristityssä: »Jos elätte luontonne (lihanne) mukaan, te kuollette, mutta jos Hengen avulla kuollette syntiset tekonne, te saatte elää» (Room. 8:13). Pyhityksessä eli eettisessä edistymisessä on siis kyse synergiasta tai co-operaatiosta, Kristuksen ja kristityn välisestä yhteistyöstä.

Paavali ei kuitenkaan ollut naiivi tässä pyhitys-

näkemyksessään. Hän näki omin silmin, että joskus vakavamielisetkin kristityt lankesivat syntiin niin omassa elämässään kuin seurakuntayhteisöissäänkin. Siksi hän päätteli, että vapautuminen synnistä ei tapahdu kertaheitolla, vaan Kristus on aloittanut omissaan synnistä vapauttamisen *prosessin*. Hyvässä tapauksessa kristitty kasvaa yhä enemmän Kristuksen kaltaiseksi ja synnin valta heikkenee hänessä jatkuvasti. Voisimme puhua Paavalin kohdalla progressiivisesta pyhityksestä. Ajatus ei ole vieras Lutherillekaan. Ison katekismuksen kasteartiklan mukaan »kun olemme päässeet Kristuksen valtakuntaan, tuon kaiken (paheet) pitää joka päivä vähentää, niin että ajan mittaan tulemme yhä lempeämmiksi, kärsivällisemmiksi ja sovinnoisemmiksi sekä teemme ahneudesta, vihasta, kateudesta ja ylpeydestä yhä selvemmän pesäeron» (IK IV 67).

On syytä panna merkille, että Paavalialla ei vainannut ajatus pelastuksen sitomisesta ihmisen tekoihin ja vaellukseen kristittyinä. Hänelle usko Kristukseen oli uskonkuuliaisuutta evankeliumin sanomalle ja Jumalan tahdolle. Hän olisi pitänyt luonnottomana käsitystä, jonka mukaan Kristuksen omalla olemisellä ei tulisi näkyviin ihmisen eettisessä elämässä. Tästä syystä Paavalin evankeliumin mukainen kristillisuus saikin nopeasti jalansijaa antiikin maailmassa. Kristittyjen eettinen ryhti ja keskinäinen rakkaus herättivät huomiota ja arvostusta-kin ulkopuolisissa.

MITEN TULLAAN KRISTUKSEN YHTEYTEEN?

Paavalin julistuksen niin kuin myöhemmänkin kirkon työn kannalta yksi teologian oleellisimmista kysymyksistä kuuluu: »Miten tullaan Kristuksen yhteyteen, mitä ihmisen on tehtävä, että Kristus tulisi häneen?»

Valitettavasti Paavali ei missään tarjonnut seikkaperäistä selostusta kristityksi kääntymisestä. Asia kun oli selvä hänen lukijoilleen. Voimme kuitenkin muodostaa Paavalin yksittäisten lausumien ja kokonaisteologian pohjalta pääpiirteittäisen kokonaiskuvan siitä, miten apostolin tarjoama pelastus-sanoma otettiin vastaan ja sovellettiin yksilön elämään.

Helpointa on aloittaa kaikkein näkyvimmästä ulottuvuudesta. Kristityksi tullut osallistui seurakuntayhteisön elämään. Kääntyminen merkitsi siis tietoista liittymistä paikallisten kristittyjen yhteisöön. Tämän päivän termeillä sanottuna voisimme sanoa yksioikoisesti, että se ei ole kristitty, joka ei säännöllisesti käy kirkossa tai jossakin muussa vastaavassa kristittyjen kokoontumisessa.

Varhaisimman uskontunnustuksen mukaan »Jeesus Kristus on Herra». Tämä tunnustus valottaa sitä, miten yksilö tuli kristityksi. Hän lausui tämän tunnustuksen Kristukselle. »Jos sinä suullasi tunnustat, että Jeesus on Herra, ja sydämessäsi uskot, että Jumala on herättänyt hänet kuolleista, olet

pelastuva» (Room. 10:9). Jotta »suun tunnustus» koituisi pelastukseksi, sen on kohdistuttava ensisijaisesti Kristukseen. Ihmisen on sanottava Kristukselle: »Sinä olet Herrani, minä sinun palvelijasi, armahda ja pelasta minut!» Toisin sanoen, yhteys Kristukseen alkaa samalla tavalla kuin se pysyy ylläkin. Ihminen kääntyy rukouksessa Kristuksen puoleen ja huutaa häntä avukseen. »Jokainen, joka huutaa avukseen Herran nimeä, pelastuu» (Room. 10:13). Kristus reagoi tähän rukoukseen ja tulee ihmiseen.

KASTE JA KRISTUS-YHTEYS

Mikä on kasteen funktio tässä? On selvää, että kristityksi kääntyneet kastettiin. Mutta oliko kaste se instrumentti, joka siirsi Kristuksen ihmiseen? Tähän kysymykseen vastaaminen on erittäin vaikeaa siitä syystä, että kirkkomme käytäntö on ohjannut ajatuksemme tiettyyn »korkeasakramentaaliseen» suuntaan. Ainakin se on selvää koko varhaiskristillisyyden kohdalla, että aikuisen kastaminen edellytti tietoista uskoa ja sitoutumista Kristus-sanomaan. Mikäli näitä ei ollut, ihmistä ei voitu kastaa. Todennäköisesti tämä käytäntö ohjasi varhaiskristillistä kasteteologiaa. Sitoutuminen Kristukseen ja yhteys häneen syntyi ennen kastetta ja riippumatta siitä. Kaste kyllä kuului kääntymisen yhteyteen. Kun ihminen otti vastaan sanoman Kristuksesta, hän halusi evankeliumille kuuliaisena ottaa vastaan myös kasteen. Mutta vielä tuolloin koko pelastustapahtumien sarjaa — Kristus-sanomaan reagoimista, Kristuksen tulemistä ihmiseen ja ihmisen uudistumista — ei yksiviivaisesti tiivistetty kastehetkeen.

Tämä »tiivistäminen» tapahtui kyllä myöhemmin. Kun lasten kastaminen tuli yleiseksi käytän-

»Yhteys Kristukseen alkaa samalla tavalla kuin se pysyy ylläkin. Ihminen kääntyy rukouksessa Kristuksen puoleen ja huutaa häntä avukseen. Kristus reagoi tähän rukoukseen ja tulee ihmiseen.»

nöksi, ajateltiin, että kasteen toimittaminen välittää ihmiselle uskon, Kristuksen, Pyhän Hengen, syntien anteeksiantamisen ja kaikki muut pelastuslahjat riippumatta tämän ymmärryksestä. Tämä sakramentaalinen kastenäkemyks ei kuitenkaan automaattisesti johtanut siihen naiiviin näkemykseen, että kaikki kastetut ovat autuaita riippumatta siitä, mitä he tietoisesti ajattelevat Kristus-sanomasta. Luther ja Paavali olivat yhtä mieltä siitä, että aikuinen vastaanottaa kasteen siunaukset tietoisella uskolla. »Mutta jos uskoa ei ole, kaste jää pelkästään hedelmättömäksi merkiksi», kirjoittaa Luther (IK IV 73).

Tässä esitetyt näkökohdat mielestäni kehottavat tiettyyn varovaisuuteen ja nöyryyteenkin kasteteologiassamme. Kasteen pelastusfunktion kohdalla kannattaisi mielestäni tyytyä varsin väljäkoihin määritelmiin. Siis mikäli halutaan pitää kiinni protestanttisesta raamattuperiaatteesta ja suostutaan siihen riskiin, että Raamattu voi kritisoida myös meidän traditiotamme.

Kristus-yhteyttä voidaan siis pitää Paavalin soteriologian keskusajatuksena. Tässä kohdassa suomalaisen Luther-tutkimuksen näkemys Lutherin soteriologiasta tulee lähelle Paavalin ajattelua. Paavalin kirjeiden lukija voi helposti koetella tässä esitetyn teesin paikkansapitävyyttä kysymällä, avautuuko apostolin kirjeet paremmin, kun niitä lukee Kristus-yhteyden ajatuksen valossa.

Kirjoittaja on Kuopion Puijon seurakuntapastori.

Kirjoitus on toinen osa kolmiosaisesta

kirjoitussarjasta, joka perustuu hänen kirjaansa »Paavali — kristinuskon ensimmäinen teologi»

(Edita 2001).



Crux internetissä www.evl.fi/jst/pappisliitto/

SANAT SELEVÄÄN TULLOO

Viillämpä mutusteltavaksesi, arvoisa lukija, suikaleen maukkaasta puuhasta, johon viime vuosina olen saanut osallistua, Ruotsin virsikirjan suomentamisesta. Työtä ovat tässä lehdessä jo esitelleet Tomi Valjus, Jarmo Kainulainen ja Pekka Turunen, joten kuvailen vain yhden kypälöimäni virren vaiheet.

Kääntämisen alkuvaiheessa pujahti pöydälleni RVK:n aamuvirsi 182:

218 DAGENS OCH ÅRETS TIDER

182

Text: K. L. Aastrup 1960, Britt G. Hallqvist 1973
Musik: A. Madsen 1962

1 Det ljus-nat sak - ta i - ge - nom dim - ma och skor-stens-nål.
Nu bör-jar da - gen sin förs - ta tim - ma med plikt och stök.

2 En dag som andra
då klockan tickar
om knog och jäkt.
En dag att leva,
en nådegåva
som Gud oss räckt.

3 På väg till verkstad,
fabrik och skola
vi får ett bud
att vi skall tjäna
varann och dela
värt bröd från Gud.

6 Det bleka ljuset
så sakta stiger
och blir till dag.
O Herre, lär oss
att bruka tiden
till ditt behag.

4 Det är Guds vilja
med alla människor
i denna stad.
Hans nåd, hans godhet
är ny var morgon.
Min själ, var glad!

5 Blott sten och asfalt,
och dock en åker
där Herren står
är stadens gator.
Vad skall han skörda
i dag, i år?

Tekijöistä Karl Ludrids Aastrup (1899–1980) toimi Tanskan Odensessa tuomiorovastina. Hänen virsiuotannossaan on nähty vaikutteita Grundtvigilta. Tekstiä ruotsintaessaan muokannut Britt G. Hallqvist (1914–1997), runoilija, kirjailija, kääntäjä ja teologian tohtori kuului aikamme tunnetuimpiin virsirunoilijoihin Ruotsissa. Sävelmän virteen on laatinut tanskalainen säveltäjä ja kirkkomuusikko Axel Madsen (s. 1915).

Aastrupin-Hallqvistin virsiruno kuuluu harvoihin kaupunkiympäristön kielikuvia käyttäviin ja kaupunkilaisen elämää hahmottaviin virsiin — montakaan sellaista ei edes virkeästä RVK:sta löydy. Pohjoismaainenkin virsi runoiliaan yhä maaseudun ja maatalouden maisemaan, vaikka suurin osa väestöstä ja siis virren käyttäjistäkin taatusti asuu ja työskentelee kaupunkimaisessa ympäristössä. En oikein suostu uskomaan, että heidän sielunsa maisemassa aina vain maamies kyntää, kylvää ja korjaa, lampaat määkivät, lehmät märehivät, hukka perii ja kauniisti joka paikkaa koristaa kukkanen. Mah-taisiko kaupungeissa olla tarjolla muunkinlaista elinkeinoa, edes pätikätyötä?

Aastrupin virsi kytkee kyllä sekin toisiinsa kylvämisen, pellon ja kivitukien asfaltin — totta kai, koska se kuvaa Jumalan kylväjäksi — mutta siinä ja muissakin kohdin runo mielestäni vasaran jäljittä, pihien pitämättä suostuu kaupunkimaisemaan. Virsi viljelee — taas yhtenä harvoista — vanhaa kunnan luterilaista kutsumustyön teologiaa, kristittynä elämistä ja Jumalan palvelemista arkityössä, hänen kohtaamistaan lähimmäisissä. Lukija tosin huomaa, että Aastrup kirjoitti virtensä 1960-luvun alussa; tänään, neljä vuosikymmentä myöhemmin, ei ehkä kirjoitettaisi virttä työstä yhtä valoisasti kuin Aastrupin aikaan. Työtä tarjoavan teollisuuden ja sille välttämättömän liikenteen päästöt tuhoavat ympäristöä, teollisuuden keskittyminen autioittaa maaseutua ja kasaa kaupunkieihin sosiaalisia ongelmia. Työttömyys toisaalta ja nuorten työntekijöiden loppuun polttaminen uuden teknologian ammattessa toisaalta kysyvät luterilaiselta virreltäkin, onko mikä tahansa työ sittenkään Jumalan palvelemista. Luther itse sanoi, että uskossa vanhurskautettu ihminen tekee tekoja, joita Aadam ja Eeva olisivat tehneet paratiisissa: viljelee ja **varjelee** luomakuntaa (Luther: Kristityn vapaudesta, 22. mom.).

Se virren sisällöstä. Nyt kääntämisen ongelmiin. 1995 sain aikaan seuraavaa:

1. Yön savu, usva
kaupungin yltä
jo hälvenee.
Näin päivä alkaa,
siis nouse työhön,
mene ja tee!



2. Taas kello mittaa
työpäivän tunnit
niin tarkasti.
Elämän päivän
armossaan Herra
taas lahjoitti.
3. Kun menen töihin
tehtaaseen, kouluun,
tehtävän saan:
palvellen muita
elämän leipää
käy taittamaan!
4. Kaupungin kansaa
Jumala itse
näin kasvattaa.
Armonsa uusii
hän joka aamu.
Siis iloitkaa!
5. Katujen kiveen,
asfalttipeltoon
hän kylvää nyt.
Mitähän tänään
tai tänä vuonna
lie niittänyt?
6. Hämystä hiljaa
jo täysi päivä
on tulossa.
Suo iloksesi
se meidän käyttää,
oi Jumala!

Olin käännökseeni aluksi jotakuinkin tyytyväinen. Mutta työryhmämme kirkkomuusikoiden, Sirpa Lampisen, Jarmo Kainulaisen ja Matti Kolehmaisen koulussa kääntäjien musiikillinen tarkkuus on kasvanut. Parhaillaan muokkaamme varhaisiakin käännöksiämme vastaamaan paremmin sävelmän vaatimuksia. Olemme sopineet tietyistä direktiiveistä — tässä pari:

1. Pitkä tavu pitkälle sävelelle; en siis voi enää sallia 5. säkeistön alkavan »Katujen **kiiii** -veen...», en samassa säkeistössä laulaa »Mitähän **tääää** -nään» enkä viimeisessä »Suo ilokseeee -si».

2. Suomen kielen kaksi- ja kolmitavuisen sanan ensimmäisen tavun osuessa »kohotahdinomaiseen» sävelmän kohtaan sallitaan vain yhden sävelaskeleen hyppy ylöspäin, muuten sanan toinen tavu kammottavasti korostuu; alaspäin hypättäessä vastaavaa ilmiötä ei yhtä voimakkaana synny. Käännökseni 3. säkeistössä ilmiö näkyy. Sävelmä hyppää 3. rivin alussa pienen terassin ylöspäin, sana painotuu: teh - **tä** - vän.

No niin — direktiivejämme totellen riensin korjaamaan kaikkiaan monen kymmenen virren käännöstäni. Lopputulos Aastrupin-Hallqvistin virrestä:

1. ja 4. säkeistö pitivät pintansa.

2. Taas kello mittaa
työpäivän tunnit
niin tarkalleen.
Elämän päivän
armossaan Luoja
suo lapsilleen.
3. Kun menen töihin
tehtaaseen, kouluun,
taas kutsun saan:
palvele muita,
elämän leipää
käy taittamaan!
5. Hän kiveen kylvää,
asfalttipeltoon
ja katuihin.
Satoa saako
hän vuoden päästä
vai tänäänkin?
6. Hämärä haihtuu,
pääsemme päivään
jo heleään.
Oi auta, Luoja,
sinulle päivä
se elämään!

Mielestäni käännöstä kannatti tarkistaa — värkkäsin siinä sivussa 2. ja 6. säkeistöön pitkät lopputavutkin säkeisiin, joissa on pitkä loppusävel. Tuumailen käännöksen kaikkiaan parantuneen — mitä arvellee lukija? Laulaa luikahuttamallaahan tuota voit kokeilla.

Virren sävelmästä en rohkene arvella mitään. Kääntäjän lieneekin kohtuullista noudattaa savoraista periaatetta:

»EehäJ Jumala nuottija vuajikkaak, kuha sanat selevään tulloo.»

Mutta kaiken kaikkiaan: kiehtovaa työtä, rakastettava työryhmä — ja onnellista tutustua Ruotsin kirkon virsikirjaan, joka on omaamme huomattavasti monipuolisempi, avarampi ja teologisesti rohkeampi! Pidän suurena lahjana käännöstyöhön mukaan pääsemistäni.

Siunatuksi lopuksi: ilman Tomi Valjuksen uskottoman ututteraa, perusteellista ja tarkkaa sihteerintyötä koko puuhalle olisi jo aikaa sitten käynyt kuin Jokisen eväille.

*Kirjoittaja on eläkkeellä oleva lukion lehtori
Vantaalta.*

Kaikki kelpaa?

Viime Cruxissa Juha Pessi etsi laajassa artikkelis-
saan sopivaa musiikkia vihkitilaisuuksiin ja kyseli
sitä »kuka viime kädessä määrittelee tilaisuuden
luonteen, arvon ja tyylin?» Ymmärtääkseni hän
vihjasi siihen suuntaan, ettei meillä papeilla aina-
kaan ole oikeutta tehdä sitä. Tämän vuoksi asiasta
on syytä keskustella, ei vain häämusiikista, vaan
yleensäkin kirkollisten toimitusten musiikista, tyy-
litajusta ja varsinkin sen puuttumisesta.

Kerran muuan leski halusi, että kappelissa laule-
taan »Kotkan ruusu». Kun sanoin, että itsekin
pidän tuosta laulusta, mutta en halua kuulla sitä
kappelissa, hän syytti minua ahdasmielisyydestä.
Muistotilaisuudessa sitten Kotkan ruusun oloinen
naisihminen lauloi tuon laulun, mutta sielläkin se
vaikutti mauttomalta. Hietaniemen kappelissa taas
kerran eräs tunnettu laulaja lauloi tangon »Sinitai-
vas». Kun siitä toimituskeskustelussa sanoin, että se
ei sovi hautajaislauluksi kappelissa, niin leski totesi
yksioikoisesti: »Sehän lauletaan siellä». Tangoa ur-
kusäestyksellä, olisin halunnut vajota penkin alle.
Pari viikkoa sitten Malmin kappelissa kuultiin
humpavalssi »Linnut» kasettisoittimelta. Hauta-
jaisissa! Kanttori virnuili urkujensa takana ja kyseli
jälkeenpäin sakastissa: »Miksi et tullut hakemaan?
— tilaahan olisi ollut!» Ei vain tullut mieleeni.

Tosiaankin: mikä sopii, mikä on tyylikästä ja
kuka ennen muuta uskaltaa sanoa: tuo ei käy! Voi-
taisiin yhtä hyvin puhua papiston pukeutumisesta.
En mene shortseissa kappeliin vaan käytän aina
hautajaisissa perinteistä papinpukua. Nykyisin siinä-
kin näkee vaikka millaista käytäntöä. Kollegat tule-
vat kappeliin maihari päällä, siniset housut ja ruskeat
kengät jalassa (aika raju yhdistelmä arkenakin!).
Naispapit ovat kyllä aina asiallisesti pukeutuneita.

Mielelläni jättäisin tässä yhteydessä syvälliset
pohdiskelut pietismistä, niinivaaralaisuudesta yms.
Jonkun täytyy vain ottaa vastuu kirkollisista toimi-
tuksista kokonaisuudessaan. Onko epäselvyyttä sii-
nä keille ammattiryhmille se kuuluu?

Seppo Saaristo

Onko kirkkomuusikko vihkimusiikin asiantuntija?

Pastori Juha Pessin vihkimusiikkiartikkelin (Crux
4/2001) lähtökohta, 'pyhän kokeminen' herättää

kysymyksiä, vaikka artikkelin lopussa olevat johto-
päättökset ja toimintaohjeet osuvatkin kohdalleen:
'Sopivaa musiikkia on sellainen, jota tehdään rak-
kauden hengessä, seurakuntaa rakentaen ja evanke-
liumia eteenpäin vieden.' Pessin arvio keskustelun
tarpeellisuudesta ja työntekijän asenteen merkityk-
sestä on sekin oikea.

Ennen näitä johtopäätöksiä Pessi pohtii pyhän
käsitettä pitkään. Käsite on vaikea, adjektiiveja ei
tahdo löytyä. Pessi päätyy johtopäätökseen, että
pyhä on subjektiivista: pyhää on se minkä itseku-
kin kokee pyhäksi. — Tätä voisi verrata antiikin
solistien moraaliseen relativismiin. — Relativismi
voidaan siirtää myös musiikin puolelle: jos vihittä-
vät kokevat (kirkkomuusikon mielestä maalliset)
musiikkitoiveensa pyhäiksi, ne ovat yhtä pyhiä kuin
kirkkomuusikon ehdotukset. Ja rinnastaen voim-
me spekuloida: jos vihittävät haluavat papin käyt-
tävän heidän laatimaansa vihkipuhetta, sekin on
pyhä, jos se vihittävistä siltä tuntuu. (Eräessä
Kauniiden ja rohkeitten jaksossa pappi vihki Rid-
gen avioliittoon, mutta Ridge piti itse vihkipu-
heen!)

Pyhän määrittelyn vaikeus näyttää kuitenkin
vievän teologeja täysin vastakkaisiin suuntiin. (Te-
kisi mieli sanoa, että vaikka mihin.) Pessin suunta
on hienovarainen keskustelu ja nöyrä suhtautuminen
seurakuntalaisten pyhäkäsityksiin ja toiveisiin.

En voi välttyä ajatukselta, että Pessi kannattaa
sisimmässään jonkinlaista 'yleistä kanttoriutta', jos-
sa maallistuneinkin seurakuntalainen löytää sydä-
mensä ääntä seuraamalla 'pyhältä tuntuvaa' parem-
min kuin teologian ja kirkkomusiikin parissa vuosi-
kausia ahkeroineet.

Artikkelin loppupuolella Pessi tekee kuitenkin
myönnytyksen papin ja kanttorin (inhimillisten?)
toiveiden edessä: papilta ei voi vaatia, että hänen
suhunsa pannaan sanat eikä kanttori suostu juke-
boxiksi.

Ortodoksikirkossakin pyhän ongelma on tuttu.
Ratkaisu on kuitenkin toinen. Esim. musiikin puo-
lella asiantuntijaraati arvioi ehdolla olevan aineis-
ton ja kanonisoi sopivaksi katsomansa materiaalin.
Seurakuntalaisilta ei siinä vaiheessa kysellä eikä
heidän kanssaan neuvotella.

TRADITION MERKITYS

Entäpä jos Pessi olisi pyhän kokemuksen sijasta läh-
tenyt pohtimaan tradition merkitystä vihkimusi-
ikissa. Olisivatko ajatuslinjat ja johtopäätökset sil-
loin samoja? Artikkelissa Pessi siteeraa Erkki Niini-

vaaraa, joka toteaa kuinka Vapahtajan läheisyydessä 'rajat alkoivat tuskallisesta hävitä pyhän ja saastaisen välillä'.

Kenelle Jeesus tuotti tuskaa? Luultavasti eniten traditiota kannattaville asiantuntijoille. On kuitenkin syytä kysyä, onko tämä kahden vuosituhannen takainen malli sellaisenaan siirrettävissä omaan aikaamme. Syntykö uskonnolliseen traditioon aina rajoja, joita pitäisi poistaa? Ovatko rajanvetäjät aina ja ikuisesti väärässä? Eikö kirkon traditio ikinä tule terveeksi?

En olisi näin pessimisti, ja uskallan siksi väittää, ettei vihkimusiikkikeskustelun polttopisteessä olekaan rajanveto pyhyden kokemisessa vaan käsitys kirkon traditiosta.

Kirkkomuusikot ovat pöntänneet parisataa opintoviikkoa teologiaa ja kirkkomusiikkia. Miksi? Opiskelun yhtenä keskeisenä päämääränä on tradition arviointikyvyn kehittäminen. Kirkon musiikki ei ole historian. Harhapoluillakin on käyty, mutta niistäkin on opittu. Tradition ymmärtäminen ja suunnan määrittelevä tältä pohjalta ei luonnollisestikaan ole helppoa. Siitä huolimatta en nosta käsiä pystyyn ja lähtisi noin vain noudattamaan seurakuntalaisten neuvoja ja toiveita.

Koulutuksen seurauksena seurakuntalainen ja kirkkomuusikko eivät yleensä ole tradition arvioimiskyvyssä samalla tasolla. En näkisi siinä mitään ongelmaa. Seurakuntalaisella on kuitenkin mahdollisuus kehittyä. Hienovaraisesti hoidettu vihkimusiikkikeskustelu on yksi näistä tilaisuuksista.

MARKKINAVOIMAT JA VIHKIMUSIIKKI

Lopuksi hiukan uutta näkökulmaa vihkimusiikkikeskusteluun — vaikkapa vihkiparin kanssa. Tuskin mitään on syytelty viime vuosina niin paljon kuin markkinavoimia (eli meitä syntyisiä). Lisäisin vielä yhden moitteen:

Uskonnolliset profiilit ovat tarkoituksellisesti matalat ylikansallisessa viihteessä (elokuviissa ja musikaaleissa) silloinkin kun aiheena on kirkollinen toimitus. Tekstit ovat uskonnollisesti neutraalia maailmanneetosta.

Synä tulee ensinnä mieleen käsikirjoituksen tekijöiden tai laulujen sanoittajien penseä suhtautuminen uskontoon. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole. Käsikirjoittajat ja sanoittajat voivat olla syvästi uskonnollisia. Syyt uskonnollisesti matalaan profiiliin saattavat olla puhtaasti kaupallisia. Tuottajat tietävät, että uskonnollisesti neutraali tuote menee kaupaksi laajemmalla alueella. Esim. selkeän kristillisesti painottunut sisältö saattaa tuntua suorastaan loukkaavalta muslimikatsojasta (-ostajasta) ja päinvastoin.

Näillä näkymin voimme varautua siihen, ettei ylikansallisen kaupallisen viihteen puolella jatkos-

sakaan ole odotettavissa kristillisesti painottunutta vihkilaulua.

Sakari Vilpponen

Pielisensuun srk:n kanttori, Kirkkomusiikki-lehden päätoimittaja

Virkapuku on viesti

Papinpuvun historiasta ja puvun käytöstä annetuista ohjeista oli kirjoittussarja Cruxissa. Nämä kirjoitukset eivät herättäneet vastakaikua ainakaan lehden keskustelupalstalla. Tilanteissa, joissa papit koontuvat yhteen nämä pukuasiat kyllä puhuttavat. Voitaaisiinko keskustelua käydä siten, että päästäisiin joihinkin toimenpiteisiin papin virkapuvun uudistamiseksi?

Virkapuvun käyttö merkitsee sitä, että viranhaltija tunnustetaan. Yhteiskunnan alueella on monia ammattiryhmiä, joissa virkapuvun käyttö on ehdoton virantoimituksessa esim. poliisi ja armeija.

Asiakaspalvelua harjoittavissa firmoissa työntekijöiltä edellytetään virkapuvun käyttöä työssä. Finnair on tästä hyvä esimerkki, heillä on hyvin tarkat pukeutumisohjeet ja työnantaja edellyttää niiden noudattamista. Koska työnantaja edellyttää virkapukeutumista, se myös maksaa virkapuvun kustannukset.

Kirkko työnantajana edellyttää, että papeilla on virkapuku. Piispat ovat varsin yksimielisiä ja mielestäni kiitettävän suoraselkäisiä siinä, että pappisvihkimykseen tulevalle on virkapuku. Virkapuvun käytöstä on annettu ohjeet, mutta esimiehet eivät välitä puuttua työntekijöidensä pukeutumiseen. Meillä vallitsee kulttuuri, jossa pappi haluaa tulla tunnistetuksi enemmän henkilönä kuin viranhaltijana. Seurakuntalaisille tunnistaminen olisi helpompaa virka-asun perusteella. Virka-asun käyttö viestii myös, että työntekijä on sillä hetkellä työssä ja häntä voi lähestyä.

Piispainkokous asetti syksyllä 2000 kolmen hengen virkapukukomitean, puheenjohtajana asessori Seppo Häkkinen, jäsenenä asessori Viljo Juntunen ja sihteerinä Kai Vahtola. Komitea on koonnut virkapukua koskevan ohjeistuksen ja siitä käydyn keskustelun piispainkokouksen käsittelyä varten. Asia tulee piispainkokouksen käsittelyyn tänä syksynä. Nyt toivon mukaan asialle tapahtuu jotakin. Pappisliitossa on asiaa vauhditettu parillakin työryhmällä. Uudistusta tarvitaan. Omana ehdotuksena esitän, että nyt aloitetaan papin virkapuvun uudistus ja papeille tulee yhtenäinen virka-asu, jossa on mallit naisen ja miehen puvuiksi.

Leena Salmensaari

*pastori, Espoo
puheenjohtaja Naisteologit r.y.*

30.9.

Jumalan sanansaattajat

Mikkelinpäivä

Enkelien sunn.

Mt. 18:1–6, (7–9), 10

Virret:

Alkuvirsi 494

Kiitosvirsi 134: 2, 4

Päivän virsi 136

Uhrivirsi 221

Ehtoollisvirsi 228

Päätösvisi 498: 1–3

Enkelien päivä

Vanhan käsikirjan otsikko *Enkelit ja lapset* on uudessa käsikirjassa muuttunut *enkelien sunnuntaiksi*. Näin on hyvä jo senkin vuoksi, että Raamatun tekstit keskittyvät kokonaan enkeleihin. Poikkeuksen tässä tekee evankeliumi, jossa Jeesus kutsuu lapsen ja asettaa hänet uskovan esikuvaksi. Tässäkin on huomattava, että Jeesus ei puhu lapselle vaan lapsesta. Sanoma on tarkoitettu aikuisille, joiden varassa ja armoilla pienimmät ja heikoimmat elävät.

Saarnaajan pohdiskelu siitä onko enkeleitä olemassa, ei ole kovinkaan järkevä ja hedelmällinen lähtökohta. Messun prefaatiossa sunnuntai toisensa jälkeen ylistämme Jumalaa »enkelien ja kaikkien pyhien kanssa». Enkelit kuuluvat uskomme mukaan Jumalan näkymättömään todellisuuteen.

Mitä ovat enkelit ja millaisia? Tämä onkin jo vaikeampi kysymys. Raamattu ei anna enkeleistä

yksiselitteistä kuvaa. He ovat toisaalta Jumalan sotilaita. Joskus he ovat sanansaattajia. Usein heidät kuvataan myös heikon ihmisen suojelijoiksi.

Taiteilijoiden kuvaamat lasten suloiset suojelusenkelit ovat vieraita Raamatun maailmassa. Useimmiten Raamatun enkeli on kuvattu mieheksi, jopa aseistetuksi. Vaikka ei olekaan syytä korostaa näiden Jumalan kosmisten voimien »väkivaltaisuutta», on hyvä muistaa enkelien tämä puoli, jossa korostuu voima ja toiminta hyvän puolustamiseksi.

SUURIN TAIVASTEN VALTAKUNNASSA

»Ellette käänny ja tule lasten kaltaiseksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan» (18:3). Harvoin tulee miettineeksi sitä kuinka suuri ja jopa ylivoimainen vaatimus tuohon Jeesuksen sanaan sisältyy. Jeesus kutsuu lapsen luokseen, mutta ei puhu tälle mitään. Puhe on kohdistettu ympärillä oleville aikuisille. Pienin joukosta aikuisten keskellä täyttää kriteerit, koska hän luonnostaan sitä mitä on. Lapsen kaltaiseksi käännyttään ja nöyryttään (18:3, 4). Jumalan maailma alkaa avautua hänelle, joka rohkenee palata siihen pienuuteen ja luottamukseen, jonka varttuessaan kadottaa. Lapsi tietää ja tunnustaa pienuutensa ja heikkoutensa vahvempansa edessä. Hänelle se on luonnollinen piirre. Meille aikuisille on sen sijaan tyypillistä ja jopa suositeltavaa olla itsenäinen, vahva ja niin kovin tietäväinen. Nämä ominaisuudet eivät auta meitä pääsemään lähemmäs Jumalaa. Lapsi keskellämme opettaa luottamusta ja turvautumista.

VOI VIETTELYKSIÄ!

Varoitukset pienemmän, vähäisemmän ja heikoman viettelemisestä laajentaa sanoman käsittämään muitakin kuin vain lapsia. Tämä tulee esille Jeesuksen pienestä lisäyksestä »...jotka uskovat minuun ...»(18:6). Tuskinpa löytyy Jeesuksen opetuksista toista niin ankaraa varoitusta kuin teosta, jossa pienempi ja heikompi houkutellaan pois Jumalan hyvyyden ja rakkauden piiristä. Tämä kuuluu Raama-

tun katkelmiin, joita ei voi millään selitellä »helppommaksi» vesittämättä sen sanomaa. Meidän aikanamme saarnoissa kuullaan harvemmin varoituksia pahan tekemistä. Pelkäämme, että kuulijat loukkaantuvat ja pitävät meitä uskonnollisina niuhottajina. Mitä mahtoivat ajatella Jeesuksen kuulijat mylynkivistä, joka upottaa viettelijän meren syvyyteen? Uskonpa myös, että kehotus käden tai jalan hakkaamisesta irti sai aikaan melkoisia puistatuksia (18:8, 9). Jeesus palauttaa meidät tämän maailman todellisuuteen. Ei ole yhdentekevää miten kohtelemme pienempiä ja heikompia. Suurella pahuudella ja pienempien hyväksikäytöllä on tekijänsä kannalta joskus suorastaan kammottavat seuraukset.

Tähän yhteyteen Jeesus tuo myös näiden pienimpien enkelit (18:10). Jumalan edestä heidät lähettään pienten ja heikkojen suojaksi. Vaikka teksti ei suoranaisesti anna siihen aihetta, tulee mieleen vielä yksi varoitus. »Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä» — Voitte vielä joutua tekemisiin heidän enkelinsä kanssa!

LAPSET MIKKELINPÄIVÄN MESSUSSA

Olisi varsin suotavaa, että Mikkelinpäivän jumalanpalveluselämässä lapset olisivat näkyvässä asemassa. Vapahtaja kutsui lapsen ihmisten keskelle ja asetti hänet esikuvaksi. Miksemme mekin tekisi näin? Evankeliumi saisi syvyyttä, kun seurakunta näkisi keskuudessaan heitä, joiden kaltaiseksi tulisi nöyrytyä. Lapsikuoron laulu ja lasten siunaaminen voisi myös kuulua enkelien sunnuntain messun ohjelmaan. Mikkelinpäivän evankeliumi muistuttaa siitä, että pienimpiä ja heikoimpia pitää siunata, hoitaa, puolustaa ja suojella. Tätä tehtävää varten Jumalalla on enkelinsä. Samalla se on esimerkki myös meille aikuisille.

Timo Ågren
Porvoon suom. seurakunnan
seurakuntapastori

7.10.

Kristityn vapaus

18. sunn. helluntaista

Lk. 14:1–6

Virret:

Alkuvirsi 186

Kiitosvirsi 128: 2–4

Päivän virsi 415

(Saarnavirsi 514: 2)

Uhrivirsi 272

Ehtoollisvirret 221, 232

Päätösvirsi 191: 7 tai 601: 4–5 tai

525: 5–6

Mykistävä vapaus

»Sapatti» sekä »lainopettajat ja fariseukset»: nämä avainsanat yhdessä vihjaavat jo selvästi siihen, mitä tuleman pitää. Evankelista on jakanut roolit: Jeesus edustaa vapautta, vastapuoli lain orjuutta. Odotettavissa on syytöksiä ja kiistakeskusteluja.

Keskusteluja ennakoi jo se, että itse parantaminen kuvataan äärimmäisen niukasti: kosketti, paransi, lähetti (j. 4). Päähuomion täytyy siis olla muualla. (Vertailun vuoksi: silloin kun Johannes on yhtä lyhytsanainen, pääpaino siirtyy pitkiin kiistakeskusteluihin — äärimmäisenä esimerkkinä Jh. 9.)

Erikoista on kuitenkin tällä kertaa se, ettei mitään kiistakeskusteluja synny. Vastapuoli ei avaa lainkaan suutaan. Ja kuitenkin Jeesus kysyy heiltä kaksi kertaa: ensin suoraan (j. 3), sitten retorisesti (j. 5). Kummallakin kerralla vastauksena on demonstratiivinen hiljaisuus. Ensimmäinen kysymys johtaa vastapuolen umpikujaan: »Onko sapattina lupa parantaa vai ei?» Sapattina ei pidä tehdä työtä. Mutta mitä muuta parantaminen on kuin työntekoa? Niinpä oikeaoppinen vastaus olisi kai »ei» (vrt. suora kommentti synagogan esimiehen suusta paralleelissa Lk. 13:14).

Mutta tämä johtaisi elämälle vieraaseen kasuistiikkaan, kuten toisen kysymyksen esimerkki osoittaa. Siinä missä paralleelit Mt. 12:11 ja Lk. 13:15 puhuvat vain eläimistä (vrt. Qumranin essealaisten Damaskon kirja: »Jos jokin karjaeläin putoaa kairoon tai kuoppaan, sitä ei saa nostaa sieltä sapattina», CD 11, 13–14), päivän teksti menee pitemmäl-

le ja mainitsee jopa oman lapsen hädässä (j. 5). Näin Jeesus kärjistää oikeaoppisuudet seuraukset *ad absurdum*: Kuka jättäisi oman lapsensa koko päiväksi kaivoon odottamaan virka-ajan alkamista? (Tilanne tuo mieleen sen omantunnontarkan miehen, joka putosi satama-altaaseen ja hukkui — ei siksi, ettei hän olisi osannut uida, vaan siksi, että altaan reunal-la luki: »Satama-altaassa uiminen kielletty.«)

Mutta »ei«-vastaus on ongelmallinen jo ilman tätä kärjistystäkin. Erityisesti deuteronomistinen sapattimääräys korostaa humanisuutta ja tasa-arvoa: »Näin sinun orjasi ja orjattaresi saavat levätä kuten sinä itsekkin« (5 Ms. 5:14). Lepopäivän pyhittäminen on ehkä maailman vanhin työaika- ja tasa-arvolaki: sekä ylhäiset että alhaiset saavat pitää joka viikko yhden päivän vapaata, mukaan lukien orjat, muukalaiset ja työjuhdat. Tämä on vallankumouksellinen ohjelma verrattuna siihen, että alhaiset raataisivat tauotta ja ylhäiset nauttisivat ikuisesta lomasta. VT:ssa sapatti on siis selvästi ihmistä varten eikä päinvastoin. Juuri tämän lainopettajat tietävät hyvin. Ja juuri siksi he eivät voi antaa Jeesuksen selkeään kysymykseen yksinkertaista vastausta.

Entä jos he vastaisivat »kyllä»? Silloin he antaisivat Jeesukselle avoimen valtakirjan ja olisivat tukinnastaan selityksen velkaa: miten on mahdollista, ettei parantaminen olisikaan työtä, jos jo tulenteke ja pelkkä kävelykin tulkitaan työnteoksi?

Entä jos vastaus olisi »Emme tiedä», kuten keskusteltaessa Johanneksen kasteen alkuperästä (Mk. 11:27–33 par.)? Siellä »emme tiedä» päästää heidät umpikujasta ja auttaa heitä säilyttämään kasvonsa. Ongelma on tilanteen erilaisuudessa: Johannes on yksittäistapaus, kiistelty profeetta, josta voidaan olla monta mieltä (Jumalan hullu vai muuten vain hullu). Sen sijaan sapatin tulkinnessa kysymys on periaatteesta. Nyt Tooran tuntijoilta kysytään jotakin, joka sivuaa heidän ominta aluettaan. Sellaisessa tilanteessa »emme tiedä» olisi sangen nolo vastaus.

Meidän on hyvä nauraa näille lainopettajille. Evankelistat ovat tehneet heistä pikkusieluja. Kontrastin luomiseksi heidät on maalattu synkemmin värein kuin olisi historiallisesti reilua. Ja mitä itse teemaan tulee: meillehän lepopäivä ei ole suurikaan ongelma. Kauppojen sunnuntaiaukiolo herättää tosin keskustelua, mutta kovin korkeina sen laineet eivät tunnu lyövän. Osaamme suhteellistaa jo valmiiksi. Tietenkään sunnuntaiaukiolo ei sinänsä ole mikään harmiton teema vaan oireellinen ilmiö: on huolestuttavaa, että kaikki alistetaan markkinavoimien ja kulutuksen alttarille ja maailman vanhin työaika- ja tasa-arvolaki tuntuu unohtuvan, kun pyhätyössä olevien myyjien perheiltä riistetään taas uusi osa yhteistä vapaa-aikaa. Mutta kysypä toisaalta: »Onko lupa hakea akuuttiin sairauskohtaukseen lääkettä päivystävästä apteekista sunnuntaina?» Tuskin löytyy sitä, joka sanoisi ei. Sekä sydämen kuunteleminen että järjen käyttö on ehdottomasti sallittua. Tätä periaatetta on joskus kutsuttu myös luterilaiseksi etiikaksi.

Ehkä ylimielinen hymymme lainopettajia kohtaan hyyytyy, kun mietimme, mitä Jeesus kysyisi meil-

tä: Onko sapattina lupa parantaa? Eikä vain parantaa, vaan ylipäänsä tehdä hyvää (vrt. par. Mk. 3:4 // Lk. 6:9)? Eikä vain sapattina, vaan joka päivä? Kuin huomaamatta kysymys muuttaa muotoaan, saa avarammat ulottuvuudet ja hätkähdyttää yksinkertaisuudessaan: *Onko joka päivä lupa tehdä hyvää?*

Tällöin sunnuntain teema »kristityn vapaus» asettuu laajempiin uomiinsa. Todellinen vapaus ei voi olla pelkästään vapautta *jostakin* (lain orjuudesta, kahlitsevista säännöistä, liiasta yrittämisestä...). Se on väistämättä myös vapautta *johonkin* (tärkeinä pitämiini päämääriin, yhteiseen hyvään...). Se on vapautta kekseliääseen lähimmäisenrakkauteen, joka taistelee laiskuuteen houkuttelevia verukkeita vastaan.

Vallankumouksellinen vapaus ei tunne muita rajoja kuin lähimmäisen vapauden ja hänen oikeutensa onneen ja rakkauteen. Oma vapauteni loppuu siinä, missä alkaa lähimmäisen vapaus.

Miten se ukko Luther hahmottelikaan vapauden paradoksia:

Uskossa kristitty on vapaa eikä kenenkään alainen.

Rakkaudessa kristitty on palvelija ja kaikkien alainen.

Mika Aspinen
Helsingin yliopiston raamatuntutkija,
Lausen, Sveitsi

14.10.

Rakkauden kaksoiskäsky

19. sunn. helluntaista

Mt. 22:34–40

Virret:

Alkuvirsi 393: 1–3

Kolminaisuusvirsi 130

Päivän virsi 401

Uhrivirsi 402: 1–

Ehtoollisvirsi 439

Päätösvirsi 428: 1–3

Se, joka rakastaa

Rakkaudesta puhuminen on epämääräisen mukavaa. Pastori puhui taas niin kauniisti! Palautteen varaan tuskin kannattaa saarnaa rakentaa. Monelle ainoa lokero palautteeksi on juuri tuo: kauniisti meni olipa

pastori miehinen mies tai naisellinen nainen. Uskon estetiikka on puhtaimmillaan puheiden palautteen äärellä.

Entä jos pastorilla olisi tänään asiaa? Pastori sa-
nookin tänään näin: Käskyjen noudattaminen on lähimmäisen rakastamista. (Mt 19:19).

Rakkaus on sitä, ettet riko toisen avioliittoa. Rakkaus on sitä, ettet puhu toisesta pahaa tai peräti anna hänestä vääriä tietoja tai levitä valheellisia mielikuvia. Rakkaus on sitä, ettet ota oikeutta omiin käsiisi tai kadehdi toisen omaisuutta tai menestyviä lapsia. Katekismuksen voi väläyttää tässä esille. Pehmeäkantinen kirja ei kovasti satu. Voinee samalla viitata Vanhan testamentin käytännöllisiin harjoituksiin: »Älä kosta äläkä pidä yllä riitaa.» (3. Moos. 19:18).

Jumalan asia on lyhyesti sanottu: »Pitäkää minun lakini ja käskyni.» (3. Moos. 18:5). Sellaisia ihmisiä on. Jokainen tuntee seurakunnassaan jäseniä, jotka näyttävät vaeltavan vuosikymmenten läpi tasaisen varmasti, Jumalaa ja toista ihmistä kunnioittaen. Ei muuta kuin hattua nostamaan! Nämä lampaat ovat tallessa. Vielä varmemmin, jos ovat löytäneet senkin ytimen, että perusasioita noudattamalla ovat saaneet elämänmakuisen elämän.

»Kuka sitten on minun lähimmäiseni?» (Lk. 10:29) Rakkaus on toisaalta itsestään selvää ja toisaalta äärimmäinen salaisuus. Rakkaus ei ole toimimista tunteiden varassa tai tunnelmallisten hetkien luomista. Miten kovaksi kaikki muuttuukaan kun lähimmäiset yrittävät esiintyä hyvinä ja oikeina. Tai kun määrätään, että nyt me kaikki tässä avoimesti kerromme kaiken. Voisiko armottomampaa tilannetta olla!

Mutta varmaan tässä on aiheellista ottaa oma-kohtaiseen tarkasteluun valtakirja säännöllisen kuu-kausimaksun maksamisesta Kirkon ulkomaanavun työhön. Olisiko 50 markkaa kuussa sopiva määrä lähimmäisyyttä? Jos olisin...? Niin. Missä? Vastaanottamassa apua. »Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekävän teille, tehkää te heille.» (Mt. 7:12).

Olisiko nyt sopiva hetki syyllistää kuulijat? Ei. Miten sen sijaan voisin innostaa käytännön lähimmäisyyteen lähetysjärjestön tai ulkomaanavun työn tukemisessa? Pitää puhua rohkean yksinkertaisesti sellaisen kohteen puolesta, jonka saarnaaja tuntee. Kolehti on tänä sunnuntaina lähetystyölle seurakunnan itse nimeämässä kohteessa kirkon lähetysjärjestön kautta. Siispä lähetys sihteeri esittelemään kohdetta ehkä pidemmällekin kuin kirkon eteiseen.

Gideonit ovat viljelleet mallia, että kohteesta voisi kertoa hiukan omakohtaisesti, omin sanoin. Saarna on saarna, kohteen esittely on mainoskatko. Kun esittelyn sillä otteella tekee niin mikseipä sopisi tänä sunnuntaina oman lähetyskohteen esittely kirkonmenoon. »Mutta laki ei rakenna mitään uskon varaan.» (Gal 3:12). Niin. Rakkaus on toisaalta selkeää ja yksiselitteistä. Ihmisten kanssa elämistä ihmisiksi. Ja toisaalta salaisuutta, Jumalaa. Rakasta koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi! Olen yrittänyt mietiskellä mitä ovat minussa sydän ja sielu

ja mieli. Voisiko niihin jotenkin löytää sisäistä otetta? Sisällähän ne ovat.

Perimmältään tässä ollaan vastakkain sen kanssa, mikä on »elämämme tärkein ja perustavin asia». (Katekismus 1) »Herra, meidän Jumalamme, on ainoa Herra.» (Mk. 12:29).

Se kysymys on polttava tuli, jos sen tosissaan ottaa.

Matti Perälä
lääninrovasti, Kuusankosken seurakunnan
kirkkoherra

21.10

Usko ja epäusko

20. sunn. helluntaista

4. rukouspäivä

Mk. 3:31–35

Virret:

Alkuvirsi 539

Kiitosvirsi 334: 5–8

Päivän virsi 314

Uhrivirsi 203: 4–9

Ehtoollisvirsi 227

Päätösvirsi 306: 6–7

Kuka pääsee perheeseen?

Uskon ja epäuskon teemat tulevat esille sekä kirkko-
vuoden ajankohdan mukaisessa pyhässä että neljän-
nessä rukouspäivässä. Usko on kekseliästä, aktiivista
Jeesuksen luo pyrkimistä, epäusko on Jeesuksen tor-
jumista, passiivisuutta kutsun edessä, sitä, ettei näe
Jeesuksen todellista olemusta.

Vuoden 2001 rukouspäivien yleisteema »perhe»
kilpistyy viimeisenä rukouspäivänä kuvaan Jeesuksen
perheestä. Jeesus on jättänyt turvallisen perhepiirin ja
aloittanut toimintansa. Hän opettaa, parantaa ja kier-
telee maata. Kotiinpaluu Kapernaumiin ei merkitse
täyttä lepoa, sillä ympärillä on taas kansaa tungokseen
asti. Jeesus ei pääse edes syömään. Tässä tilanteessa
Jeesuksen omaiset katsovat parhaaksi ottaa Jeesuksen
huostaansa. He ajattelevat, että Jeesus on poissa tolal-
taan. (Mk. 3:20–21) He tahtovat hyvässä tarkoituk-
sessa hillitä hullunmyllyä Jeesuksen ympärillä, tahto-

vat suojella perheen esikoista. Tällaista käyttäytymistä perheenjäseniltä odotetaan. Juuri tällaista vastuunottoa ja huolenpitoa on tänäkin vuonna peräty vanhemmilta, opettajilta, kasvattajilta. Miksi Jeesus sitten torjuu sen niin tlysty?

Jeesus itse ei voi olla tavallisen perhe-elämän mallina eikä mittapuuna. Hänhän on kaikkea muuta kuin tavallinen. Sen tähden 4. rukouspäivän evankeliumi avaakin suuntaa muualle kuin biologisen perheen koossapysymiseen ja perheenjäsenten väliin suhteisiin. Nyt on kyse Jumalan perheestä, Jeesuksen opetuslapsista. Maria oli lapsineen kiinni vanhassa. He ajattelivat, että Jeesus oli seonnut. Heillä ei ollut vielä uskoa Jeesus nasarettilaiseen Jumalan lähettämänä pelastajana, heillä oli ensi sijassa huoli perheen oudosta nuorukaisesta.

Jeesus oli astunut uuteen ja siksi hän niin kovan kuuloisesti torjuu omat perheenjäsenensä. Tuossa tilanteessa hänellä oli kaksi vaihtoehtoa: joko lähteä kotiin jäähyllä tai jatkaa suurta tehtävää. Paluuta kodin turvallisiin ympyryihin ei ollut. Hän tahtoi pysyä juuri aloittamallaan tiellä.

Samalla Jeesus sai mahtavan tilaisuuden opettaa kuulijoitaan. Kansa oli kerääntynyt hänen ympärilleen. Ihmiset kuulivat Jeesuksen viisaita sanoja, vertauksia ja opetusta Jumalasta. Tiedollisesti he ymmärsivät, mitä ymmärsivät — jotkut ehkä lähes kaiken, mutta toiset varmaan vain hitusen. Jeesuksen ihmeellisten sanojen myötä he saivat kuitenkin tuntea, kuinka tärkeitä he olivat Jeesukselle ja kuinka läheinen heidän yhteytensä tähän opettajaan voi olla. He pääsivät Jeesuksen veljeksi ja sisariksi, äideiksi. He pääsivät siis aivan lähelle häntä. Jeesuksen seuraajat olivat yhtä perhettä hänen kanssaan.

Jeesuksen perheeseen kuulumisen lakkasi näin olemasta biologinen asia. Siitä tuli hengellinen, Jumalan tahdon täyttämiseen perustuva asia. Mutta Jeesus ei esitä ehtoja näille ihmisille. Hän ei ryhdy erottelemaan. Ensisanoikseen hän julistaa kaikki ympärilleen kokoontuneet ihmiset lähimmikseen. Vasta sen jälkeen hän selittää tarkemmin: »Se, joka tekee Jumalan tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.» (3:35) Hän siis antaa ymmärtää, että juuri nämä tungeksijat, uteliaat, sairaat, tavalliset galilealaiset ovat toimineet Jumalan tahdon mukaisesti ja kuuluvat perheeseen. Tämä on myös toisen synoptikon, Luukkaan, antama kuva, joka sopii hyvin Luukkaan evankeliumin painotuksiin (Lk 8:19–21).

Matteuksen rinnakkaiskohdassa (Mt 12:46–50) piiri on pienempi. Jeesus nimittää siinä vain opetuslapsiaan veljikkeeseen ja äidikseen, vaikka sanookin lopussa saman ehdon perheenjäsenyydelleen: Jumalan tahdon toteuttamisen. Perheessä näyttää siis olevan tilaa muillekin, mutta aluksi se käsittää vain opetuslapset.

Seurakunnan ja yhteisen jumalanpalveluksen tulisi olla paikka, jossa jokainen saa kokemuksen perheeseen kuulumisesta. Jeesus katsoo siellä juuri meitä ja sanoo: tässä on veljeni, sisareni, tässä on äitini. Me olemme näin rakkaita ja läheisiä Jeesukselle. Mutta samalla Jeesuksen sanat liittäivät meidät toi-

nen toiseemme. Me olemme yhden ja saman perheen jäseniä. Ja silloin pätevät taas biologisenkin perheen keskeiset asiat: keskinäinen välittäminen, huolenpito, samanarvoisuus, anteeksianto.

Riitta Särkiö
Lahden Launeen seurakuntapastori

28.10.

Jeesuksen lähettiläät

21. sunn. helluntaista

Jer. 1:4–10

Virret:

Alkuvirsi 424

Kiitosvirsi 328

(Vastaus 1. lukukappaleen jälkeen:

580: 3–4 tai 270: 2)

Päivän virsi 426

(Saarnavirsi 125)

Uhrivirsi 416 tai 510

Ehtoollisvirret 228, 232, 452

Päätösvisi 419: 3

Profeetta työhönotto- haastattelussa

Jeremia rupeaa estelemään. Siinä hän käyttäytyy melkein samaan tapaan kuin päivän evankeliumin joukko, joka ei tahdo noudattaa kutsua (Mt. 22:5–6; par. Lk. 14:18–20; evankeliumitekstistä ks. Luukkaan paralleelitekstin selitystä Crux 3/2001). Erona on vain se, että tuo väkijoukko jää ulkopuolelle, kun taas Jeremia ei voi pysyä ulkopuolella yrityksestään huolimatta.

Jeremia huokaa niin kuin aloitteleva saarnaaja ainakin: »En osaa puhua. Olen niin nuorikin». Ensimmäinen veruke tuo mieleen kankeakielisen Moosesin (2 Ms. 4:10; 6:12.30). Mooses ei tosin voi vedota nuoruuteensa — Gideon sen sijaan kyllä (Tuom. 6:15), samoin Salomo (1Kun. 3:7). Oma itseään vähättelevät myös Saul (1Sam. 9:21) ja Daavid (2Sam. 7:18).

Kaikki yrittävät samaa »mitäpä miusta» -laulua, mutta aivan suotta. Kutsuja ei kuuntele verukkeita. Hänellä on tehtävä, johon lähettiläs on valittu jo ennen syntymäänsä (j. 4; vrt. Ps. 139:13–16; Jes. 49:1, 5; vrt. myös kiitosvirsi 328:1). Tämä voi tuntua lain miekalta: et voi väistää kohtaloasi. Toisaalta siinä kuuluu myös armon evankeliumi: Minulla, lähetetyllä, on lupa kääntää katse pois itsestäni kohti Lähettäjä. Olen juuri huoannut: »Herra, en ole sen arvoinen...» Kuulostaa hurskaalta, mutta se voi olla myös valepukuun kätkeytyä omaan napaan tuijottamista. Kun katson itseni asemesta Lähettäjä, huomaankin jatkavani: »Omapa on syysi: itsepäähän valitsit tällaisen».

Tehtävä on vaativa: profeetan (ja kai sitten saarnaajankin!) pitää puhua mitä Jumala kääkee. Mutta siihen liittyy myös lupaus: Jumala itse antaa sanat hänen suuhunsa (j. 7, 9). Tämä tehtävä on muotoiltu aivan samoin kuin deuteronomistinen kuvaus tulevasta mooseksenkaltaisesta profeetasta 5 Ms. 18:9–22 (erit. j. 18). Eräänlainen »aitouden tae» siis: oikean profeetan erottaa väärästä juuri se, ettei hän puhu, mitä sylki suuhun tuo, vaan hän on Lähettäjän asialla. Tähän kätkeytyy taas evankeliumi: ei tehtävän suorittaminen olekaan omista taidoistani kiinni. Joku saarnaapas on joskus pukeutunut saman hieman uhkarohkeaan muotoon: huonoja puheita kuulee tämän tästä — mutta huono saarna on teologinen mahdottomuus... (Ehkä teologisesti syvällinen, mutta monimielisyydessään kovin vaarallinen totuus, sanoisin...)

Lähetetty ei jää yksin: »Älä pelkää, minä olen sinun kanssasi» (j. 8). Tässä Jeremian kirjan kirjoittaja asettaa nimihenkilönsä samaan jatkumoon Mooseksen (2 Ms. 3:12), Joosuan (Joos. 1:7–9; vrt. 5 Ms. 31:6,8) ja Gideonin (Tuom. 6:16) kanssa. Heidän kanssaan Jumala lupaa olla, koska heitä kutsutaan johtotehtäviin — Jeremiaa puolestaan kehoitetaan olemaan liikoja nöyristelemättä keidenkään johtajien edessä (j. 10).

Mutta lupaus Jumalan läsnäolosta ei merkitse helppoa elämää. Jumalan lähettiläänä, huutavan äänenä autiomaassa, ei ole aina ihan mukava olla. Kaikista VT:n profeetoista ehkä Jeremia joutuu huomaamaan tämän kaikkein selvimmin. Monta kertaa hän joutuu hengenvaaraan (Jer. 11:18–23; 18:18). Tutuksi käy niin jalkapuu (20:2), vankila (37:15–16) kuin liejuinen kaivokin (38:6).

Mutta juuri vastoinkäymiset ja valitukset — tai tunnustukset (»Confessiones») — tekevät Jeremian hahmosta niin syvästi inhimillisen. Välillä hän kiroaa syntymäpäivänsäkin (15:10; 20:14–18), koska hänen uskollisuutensa lähettäjäänsä kohtaan ei näytä tuovan hänelle muuta kuin huolia ja vaaroja (15:16–18; 17:14–18).

Missä ovat nykypäivän jeremiat, uskonsa tähden ahtaalle joutuvat? Onko heitä länsimaissakin? Vai tarjoutuuko paremmaksi esimerkiksi vaikkapa Kiina, jossa kristittyjen elintila on pitkään ollut varsin kapea? Tuskin tarvitsee matkustaa Kiinaan asti. Onhan lähellänikin jeremioita, jotka ensin ämpyilevät

ja sitten uupuvat vaativan kutsumuksensa alla. Jeremian peruskokemus »miksi juuri minä» lieenee jokaiselle tuttu, ylhäisestä alhaiseen, herrasta narriin.

Entäpä lähimmäiseni jeremiadit? Voisiko teksti kutsua myös eettiseen herättelyyn: jos lähimmäiseni kärsii nälkää, köyhyyttä tai vääryyttä, onko minulla oikeutta sanoa »enhän mie voi mitään tehdä, mie oon niin nuorikin, enkä puhuakaan osaa»?

Jokaisella on tehtävä. Jo pelkästään syntymiseni merkitsee sitä, että minut on lähetetty tähän maailmaan. Mutta mistä tiedän, mihin minua kutsutaan? Ja mistä voin olla varma, kuka minua kutsuu?

Kun profeetta tai kansanjohtaja kutsutaan tehtävänsä, Jumalan kutsua seuraa VT:n kertomuksissa usein jokin erityinen merkki. Mooses näkee palavan pensaan, joka ei kulu (2 Ms. 3), Gideon asettaa viestintuojan kokeeseen (Tuom. 6), Jesajan suuta koskettaa hehkuva hiili (Jes. 6). Kaikki he näkevät jotakin. Jeremia puolestaan ei ensin näe, vaan kuulee: hänelle tulee Herran sana. Siinä mielessä tämä kutsuminen muistuttaa Samuel-kertomusta (1Sam. 3).

Kaikista kutsumiskertomuksista Jer. 1 on ehkä intiimein. Siinä missä Jesaja näkee majesteettisen Jumalan ikään kuin kauempaa (Jes. 6:1), Jeremia kuulee Jumalan kohtikäyvän puhuttelun ikään kuin aivan läheltä. Jesajan huulia koskettaa serafin pitelemä hiili (Jes. 6:6), Jeremian suuta koskettaa Jumala itse, ilman välikäsiä (Jer. 1:9). Erityisen intiimi kutsuminen — erityisen vaativaa tehtävää varten.

Lähes myyttisten kertomusten vastapainona arki tuntuu melko harmaalta ja oma tie on sumun peitossa. Palavat pensaat ovat valitettavan harvinaisia. Aina ei kutsumuksen kumu kuulu, eikä vakaumuksensa vahvuutta vaistoa. Näkymätön armo kaipaisi joskus tuekseen näkyvää merkkiä. Onneksi sellainen on tarjolla ehtoollispöydässä. Siinä Jumala koskettaa huuliamme ja lähettää meidät sen jälkeen maailmaan: »Mene, minne ikinä minä sinut lähetän. Älä pelkää, minä olen sinun kanssasi.» Samaa viestii messun lopputoivotus: »Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.»

Mika Aspinen
Helsingin yliopiston raamatuntutkija,
Lausen, Sveitsi

3.11.

Pyhien yhteys

Pyhäinpäivä

Mt. 5:1–12

Ihmisenä ihmisten ja Jumalan maailmassa

**Pyhäinpäivän jumalanpalvelus
Vanajan kirkossa**

VANAJAN SEURAKUNNAN JUMALANPALVELUSELÄMÄSTÄ

Vanaja on vanha hämäläinen emäpitäjä, joka on toiminut itsenäisenä seurakuntana todennäköisesti 1200-luvulta lähtien. Vanajan nykyinen kirkko on rakennettu 1480-luvulla. Muihin alueen keskiaikaisiin kirkkoihin verrattuna Vanajan kirkolle on leimallista kirkon pieni koko ja alkuperäisyys; rakentamisen jälkeen kirkko on säilynyt jotakuinkin ennallaan. Kirkon alttarilla on lähes kirkon ikäinen Antwerpenissä veistetty alttarikaappi, jonka monet puuveistokset kuvaavat Jeesuksen syntymä- ja kärsimyshistoriaa.

Vanajan kirkossa on monen mielestä oma jäljittelemätön tunnelmansa, ja se onkin kysytty vihkikirkko. »Kauneimmat joululaulut»-tilaisuudet jättävät säännöllisesti suuren osan kirkkovieraista seisomapaikoille, eikä sadan ihmisen osallistuminen tavalliseen sunnuntain jumalanpalvelukseen ole minikäänlainen poikkeus. Hämeenlinnan ja Vanajan seurakuntayhtymällä on viisi sellaista kirkkotilaa, jossa vietetään säännöllisesti jumalanpalvelusta. Näistä Vanajan kirkko on ainoa, jota ympäröi hautausmaa.

Nämä kaikki erityispiirteet tekevät Vanajan kirkosta paikan, joka tuo monelle kirkkovieraille muistoja oman perheen ja suvun vaiheista. Myös monille muualta muuttaneille kirkko on tullut rakkaaksi.

JUMALANPALVELUKSEN RAKENNE

Alkumusiikki J. S. Bach: h-molli- preludi

Alkuvirsi 142: 1–4

Johdantosanat Pyhäinpäivän johdantosanat s. 224

Synnintunnustus s.228, vaihtoehto n:o9

Synninpäästö s. 232, vaihtoehto n:o 1

Päivän psalmi Ps. 89:6–8, 16–19 Kari Rydman (kamarikuoro ja kanttori)

Kyrie litania

Kiitosvirsi 126

Päivän rukous Pyhäinpäivän kollehtarukous (3)

VT:n lukukappaleen vastausmusiikki suomalainen kansansävelmä: Oi Kaanaanmaa (Kamarikuoro)

Päivän virsi 630

Evankeliumi saarnatuolista (S)

Saarna

Nikean uskontunnustus saarnaajan johdolla

Kolehtivirsi 629

Esirukous (seurakunnassa laadittu esirukous

Ehtoollisliturgia

Ehtoollismusiikki: virsi 144, Joonas Kokkonen: Lux aeterna (urut), Piae Cantiones: Ikielon lähtehillä (kuoro)

Ylistysvirsi 142

Siunaus

Loppuvirsi 632: 1–2

Loppusoitto Ilmari Krohn: Koraalifantasia Nyt ylös sieluni

SAARNAN JUURIA

Magneetin tavoin Jeesus vetää syntiset ja syylliset piilopaikoistaan. Kärsivät ja sairaat kerääntyvät hänen ympärilleen. Hän näkee ympärilleen kokoontuvien ihmisten sydämessä toivoa ja odotusta. Vaivat tulevat sinne, mistä toivovat avun löytävän. Vuorisaarnan Jeesus on opettaja. Hän ei opettanut vain historiallisia oppilaitaan, vaan hän on edelleen seurakuntansa ja kirkkonsa varsinainen opettaja.

Amerikkalainen evankelista Benny Hinn on myös magneetti. Helsingin jäähalli täyttyi kahtena iltana, kun kyseinen saarnaaja oli paikalla. Kuuluuko hänen saarnassaan Jeesuksen ääni? Mitä hän opettaa suuren Opettajansa nimissä? »Lakkaa kysymystä, onko Jumalan tahto, että tulen terveeksi. Jokainen ihminen täällä voi tulla terveeksi. Jumalan läsnäolo, joka on tulossa päällemme, on suurempi kuin Betesdan lamikolla.» (Kotimaa 20.7.2001) Menestysteologia lupaa: Jumala tekee kristityn terveeksi ja rikkaaksi. Suuria (ja katteettomia) lupauksia, joiden seurauksena on usein pettymystä, ahdistusta, epätoivoa.

Mitä me opetamme? Mitä me saarnoissamme kuuliaillemme lupaamme? Lupaammeko vähemmän tai ei juuri mitään, etteivät ihmiset pettyisi? Vai lupaammeko sittenkin vielä enemmän? Jos se autuus, jota Jeesus julistaa ei merkitse tai edellytä sitä, että ihmisen elämänolosuhteet muuttuvat sen enempää yhteiskunnallisen uudistuksen tai hengellisten »tatkemppujen» kautta, niin mitä se on? Jos Jeesus ei ole sosiaalinen uudistaja eikä elämän hengellistäjää, niin mikä ja mitä hän on? Miten tulkita Jeesuksen vuorisaarnan alkujakeita? Ketkä ovat autuaita ja miksi?



JUMALA ON LÄSNÄ IHMISTEN MAAILMASSA

Autuaaksijulistamiset eivät ole mikään luettelo »kristillisistä hyveistä». Eivät ehtoja. Eivät lakia. Ne ovat lupauksia siitä, että Jumala puuttuu asioihin. Ne ovat »kuin Jeesuksen tervehdyspuhe, jossa Jeesus toivottaa kuulijansa tervetulleeksi — Jumalan valtakuntaan». (Nikolainen)

Jumalan valtakunta, jota Jeesus julisti oli tulossa. Tuo valtakunta, jota ei silmillä voi nähdä on kuitenkin todellisuutta jo täällä. Jo täällä Jeesus lahjoittaa lohdutuksen ja laupeuden. »Vaikka Jeesus ei esiintynyt yhteiskunnallisena uudistajana, hänen julistamansa valtakunnan kuningas huolehtii myös alaisensa tarpeista». (Nikolainen)

Jumala on läsnä tässä ihmisten maailmassa. Siunaus, jonka hän antaa, on salattunakin todellista. Murheen keskellä Jumalan lohdutus ja apu antaa toivoa ja voimaa.

Paradokseihin sisältyy merkillinen rikkaus. Suurinta rikkautta on hengellinen köyhyys. Köyhä ja pieni löytää taivaan avoimen oven. Siinä ei kysellä ansioita. Tyhjänä ja ansiottomana saa astua sisään. »Jumalan valtakunnan jäsenyys merkitsee suurinta mahdollista omistusta.» (Nikolainen). Kaikki muut autuaaksijulistamiset ovat näille köyhille annetun saman lupauksen toisintoja.

RAKASTAMME JUMALAA IHMISTEN KAUTTA

»Ettei sinua koskettaisi ihmisten murhe, sitä en sinulle toivo» (Zink). Säilyykö ihmisyyteni? Mitä on se kasvu, joka meissä toteutuu? Ihminen elää ihmisenä ihmisten ja Jumalan maailmassa. Jumalaa rakastetaan ihmisten kautta.

»Puhdassydämiset eivät ole mystikkoja, jotka vetäytyisivät yksinäisyyteen pahasta maailmasta, vaan niitä, jotka näkevät Jumalan ja Kristuksen kärsivissä lähimmäisissään.» (Nikolainen). Vuorisaarnan lukija jää etsijäksi.

Paavo Rintalan romaanin Hessu yrittää ymmärtää Vuorisaarnaa niin, että se ei jättäisi häntä vain ulkopuoliseksi tarkkailijaksi. Autuaaksijulistusta voisi koittaa Hessun tavoin ymmärtää katsomalla sitä myös »nurjalta puolelta», ei-autuaana, sisäisesti onnettoman. »Autuaita ovat hengellisesti köyhät. — Sisäisesti onnettomia ovat maailmaansa ja itseään täydet. Meissä ei ole sijaa tulevaisuudelle.

Entä autuaat murheelliset. — Sisäisesti onnettomia ovat murheeseen osallistumisesta kieltäytyjät. Meidän eläytymiskyvyttömyytemme ei suo meille lohtua.

Ja maan siwiät, hiljaiset. — Sisäisesti onnettomia ovat uskonkiikkolla asiaansa ajavat. Hälinä täyttää meidän mielemme eikä sinne muuta mahdu.

Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat totuudellisuutta. — Sisäisesti onnettomia ovat totuudellisuuden monopolisoijat. Ahneutemme kalvaa meitä kuin veden olemus janoista, kuin leivän tuoksu nälkäistä emmekä me koskaan saa kylliksemme.

Autuaita ovat laupiaat. — Sisäisesti onnettomia

ovat itsensä kovettaneet. Läheinenkin kärsimys on meille kaukaista; ja kaukainen vain mielenkiintoisen keskustelun aihe.

Autuaita ovat puhdassydämiset. — Sisäisesti onnettomia ovat kynnikot, toivosta luopuneet. Koin tähden armo ei valaise meitä.

Autuaita ovat rauhantekijät. — Sisäisesti onnettomia ovat tosi arvokkaat, tosi kunnan ihmiset. Syövän tavoin on kunniallisuus ja oikeassa olemisen taakka levinnyt meidän maailmankuvaamme. Eikä kukaan meitä kuunnellessaan voisi enää uskoa että mekin joskus olemme olleet erehtyväisiä syntisiä.

Autuaita ovat vainotut, kärsivät. — Sisäisesti onnettomia ovat häikäilemättä päämääräänsä pyrkineet. Me olemme sinne päässeet.»

Työryhmä: Reijo Sillanpää, Heini Aronkoski, Ismo Savimäki, Terho Asikainen

4.11.

Uskon perustus

Uskonpuhdistuksen muistopäivä

Jh. 4:46–53

Alkuvirsi 176

Kolminaisuusvirsi 181: 5

Päivän virsi 170

Uhrivirsi 173: 1–

Ehtoollisvirsi 224

Päätösvirsi 183: 1

Jumala ei unohda

»Juutalaiset vaativat ihmetekoja, ja kreikkalaiset etsivät viisautta.» (1. Kor. 1:22). Mikäpä maailmassa olisi muuttunut! Yhdet vaativat yhtä, toiset etsivät toista. Mitä etsivät ja odottavat seurakuntalaisemme? Juusiko ehkä sanoa, että nykyään odotetaan näyttäviä kiistoja, skandaaleja, syytöksiä. Viisauden etsimisen sijaan etsitään vikoja. Toisista. Sellaisen kuvan voisi saada julkisuuden perusteella seurakuntien elämästä.

Keväisin käsitellään seurakuntien toimintakertomuksia osana tilinpäätöstä. Syksyisin taas laaditaan toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Vaikea on muotoilla esiin seurakunnan toiminnan ja uskon perustusta. Vaatii taitoa saada tilaa julkisuudessa toiminnan

tavoitteelle talous- ja kiinteistötietojen oheen.

Olisiko uskonpuhdistuksestakin jäljellä lähinnä muistopäivä? Seurakunnallinen arkistonmuodostaja on sijoittanut uskonpuhdistuksen jo päätearkistoon. Merkiksi päivittäisen käytön päättymisestä mutta kylläkin säilytettävien asiapapereiden joukkoon? Professori Teinosesta tähän muistikuva opiskelijasta, joka tarjosi esille käsityksiään. Teinonen sanoi, ettei Teillä voi olla käsityksiä. Vain kirkolla on käsityksiä. Teillä on näkemyksiä.

Näin hienojakoista ei nykyajattelu enää ole. Yksilö on suurinta. Jos pitäisi jonkinlainen gallup-tieto ennustaa, niin arvelen, että viisauden etsijät ovat uskonnollisilla markkinoilla aika lailla vähemmistönä. Ihmetekojen etsintä on suositumpaa. Ajattelin ensin laittaa tämän kirjoituksen otsikoksi: uskonnollinen kasvattaminen ei ole enää mahdollista. Mutta se olisi ollut kielteinen tapa kertoa siitä, miltä tuntuu. Ja se olisi ollut omien tuntemusten julkistamista. Tänäpä on etsittävä Sanaa.

Mitä silmämme saavat nähdä? Mitä oikeastaan varsinaisessa eli uskonnollisessa mielessä odotamme? Kun/jos sanomme, että Herra johtaa meitä, niin mitä tarkoitamme. Että se, miltä tuntuu, on Jumalan tahto? (Jes. 33)

Millaisia ovat Herran mielen mukaiset paimenet, jotka johtavat seurakuntaa viisaasti ja taitavasti? (Jer. 3:15).

Miten johtaa kun on koko ajan vähän jäljessä, perässä? Juoksee toisten sopimien aikataulujen mukaan tilaisuudesta ja kokouksesta toiseen? Millä ajalla pappi mietit, miten jakselee evankeliumin läsnäolo tällä seudulla?

»Jumala omi linnamme.» Uudenvuodenyönä soittokunta soittaa kaupungintalon rappusilla. Kansalaisuskonnon ja kansankirkon juhlahetki. Pappi puhuu, viina virtaa, soittokunta soittaa. Ja Martti Lutherin virsi. Messussa sen käyttöä ehkä vähän aristellaan. Miksiköhän haluaisimme kulkea kirkon seinien sisällä matalammalla profiililla?

Pappi tietää kyllä millaista on lohduttaa surevaa, kuunnella yhtä ihmistä kerrallaan. Tänäpä pitäisi puhua sydämelle, omalletunnolle. Uskon, että profeetan tavoin monet ihmiset etsivät tietä, jossa enää ei kuljettaisi »pahaa ja paatuneen sydämen mukaan». (Jer. 3:17).

Uskon perustus on siinä, että Jumala ei unohda. Loppuun asti varmistelu ja todistelu on uskon asioissa mahdotonta. Jos uskotaan Sanaa niin uskotaan kanssa. Tämän muistavat evankeliumitkin kertoa samoin vaikka muutoin onkin eroa siinä, oliko kysymyksessä kuninkaan virkamies (Jh.) vai sadanpäällikkö (Mt. ja Lk.), oliko poika sairaana (Jh.) vai oliko palvelija halvaantuneena ja kovissa tuskissa (Mt.) vai kuolemansairana (Lk.). Se, joka oli tottunut organisaatiossa toimimiseen ymmärsi tämän Jumalan valtakunnan organisaation pätevimmän lainalaisuuden: Sana pitää.

Ehkäpä ymmärsi myös, ettei tässä omin ratkaisuin lopulta pitkälle pötkitä. Foinikialaisnaisen usko on

sitä, että koiratkin syövät pöydän alla palasia samasta lasten ruoasta.

Jumala ei unohda ketään.

Matti Perälä
lääninrovasti, Kuusankosken seurakunnan
kirkkoherra

11.11.

Antakaa toisillenne anteeksi

23. sunn. helluntaista

Mt. 18:23–35

Virret:

Alkuvirsi 286: 1, 4–7

Kiitosvirsi 728

Päivän virsi 442

Uhrivirsi 278

Ehtoollisvirsi 230

Päätösvirsi 601: 4–5

Velan alta vapaaksi

Uskon ja rakkauden yhteenkuuluminen on itsensä, syntiselle ihmiselle vaikea läksy. Raamatussa on paljon opetusta siitä, että jumalauskon tulisi näkyä rakkautena lähimmäiseen. Toistuvasti meitä muistutetaan siitä, että meitä rakastava Jumala odottaa meidänkin toimivan oikeudenmukaisesti ja rakkaasti toisiamme kohtaan. Tämän päivän evankeliumi on näistä muistutuksista kohtikäyvimpiä.

Velan määrät on tarpeen suhteuttaa Suomen markkoihin silläkin uhalla, että laskelmat ovat vain karkeita arvioita. Jeesuksen vertauksen jättivelka oli 10.000 talenttia eli 60 miljoonaa denaaria. Denaari on yhden miehen päiväpalkka. Suomalaisten miesten päiväpalkat vaihtelevat tietysti suuresti, ja kukin voi tehdä omat laskelmansa. 300 markan päiväpalkkaan suhteutettuna ensimmäisen palvelijan velka olisi suomalaisittain 18 miljardia markkaa. Kyse oli siis absurdin jättimäisestä velasta. Summa sopisi enemmänkin konkurssiyritykselle tai valtiolle kuin yksityiselle ihmiselle. On vaikea kuvitella, miten palvelija oli onnistunut jäämään näin paljon velka isännälleen. Mutta Jeesuksen tarkoitus olikin järkyttää; 10.000 talenttia oli kuulijoiden korvissa määräl-

tään käsittämättömän suuri velka. Toisen palvelijan velkasumma olikin jo järjen rajoissa. 100 denaaria vastaisi edellä mainitulla suhdeluvulla laskettuna 30.000 markkaa. Tällaisten velkojen kanssa moni suomalainen tulee toimeen ja saa ne ajallaan maksetuksi.

Velkasummat osoittavat palvelijoiden puheiden totuudellisuuden. Kun miljardivelkainen palvelustyöläinen väittää isännälleen, että maksaa kyllä kaiken, hän tietää itsekkin valehtelevansa. Niillä ansioilla hän ei koskaan voisi maksaa isännälleen. Hän ei voisi itse vapauttaa itseään. Jälkimmäinen palvelija sitä vastoin saattaisi hyvinkin pystyä maksamaan velkansa. Hän pyytää kärsivällisyyttä, mutta sitä ei tule. Yli ymmärryksen käyvä, jättiarmahdus ei ole tehnyt ensimmäisestä palvelijasta armollista. Hän on kova kuin kivi ja pistää työtoverinsa vankilaan.

Vertaus tiivistää koko kristillisen uskomme ytimen. Me olemme Jumalan edessä mittaamattomassa velassa, synnin alla. Velanmaksuyritykset, itsensä sovittaminen ja hyvään elämään vetoamiset ovat kaikki tuomittuja epäonnistumaan. Emme pysty vapauttamaan itseämme. Silloin herää Isän sääli, hän ei tuomitsekaan meitä, vaan armahtaa meidät kokonaan Kristuksen tähden. Vertauksessakin armahdus on täydellinen: isäntä ei toteuta saneerausohjelmaa eikä aseta minkäänlaisia ehtoja armahdukselleen.

Evankeliumikohta viittaa samalla Isä meidän -rukouksen viidenteen pyyntöön: »Anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkooneet.» Rukouksessa lähestymme Jumalaa tavallaan vetoamalla omaan armahtavaisuuteemme. Asioiden järjestys on siis toinen kuin tämän päivän vertauksessa. Jos keltoton palvelija olisi ensin armahtanut työtoverinsa, hän olisi voinut isännän edessä viitata omaan esimerkkiinsä. Mutta vertaus osoittaa ihmisen raadollisuuden ja Isä meidän -rukouksen kohdan oikean aselman. Herran rukouksessa emme vain pyydä anteeksi Jumalalta, samalla muistutamme itseämme, että meidän tulisi antaa toisillemme anteeksi, jopa pyytämättä. Uudessa katekismuksessa oleva viidennen pyynnön selitys (s. 72–73) tukee erinomaisesti päivän evankeliumin selittämistä.

Uskomme ei hevin muutu lihaksi eli rakkauden teoiksi. Armo pysähtyy usein meihin kuin seinään eikä virtaa eteenpäin. Hengellinen olemassaolomme perustuu kuitenkin Jumalan armollisuudelle ja hänen rakkaudelleen. Meitä ei kristittyinä ihmisinä olisi olemassa, ellei Jumala olisi armahtanut meitä Pojassaan. Luotuina olisimme kyllä velassa Jumalalle, mutta jäisimme velkamme alle. Joku meistä väittäisi riitteliäästi, että »maksaa kyllä vielä kaiken». Moni lyhistyisi pyristelemättä vastaan. Joskus lienee hyvä pysähtyä näin perustavien asioiden eteen ja hakea niistä uutta lähtökohtaa ihmisten väliseen laupeuteen ja armollisuuteen.

Riitta Särkiö
Lahden Launeen seurakuntapastori

18.11.

Valvokaa!

Valvomisen sunn.

Mt. 25:1–13

Virret:

Alkuvirsi 148

Kolminaisuusvirsi 131: 4

Päivän virsi 153

Uhrivirsi 151: 1–

Ehtoollisvirsi 373

Päättövirsi 315: 1–2

Ihminen kotiutuu helposti

Sairausloman alku yhtäkkiä. Tuntui jotenkin kiusalliselta, että sijainen rupeaa katselemaan kaikkea keskeneräistä. Mihin kuntoon työpöytä oikein jäi? Kaikkihan on ihan kesken! Sairausloma on henkissä ja hengellisessä mielessä terveellinen kokemus! Lopultakin. Ei kyllä siltä tunnu sen alkaessa.

Valvomisen sunnuntai on vähän samanlainen. Tutumpaa olisi ehkä juhlia vatvomisen pyhää.

Valvomisessa on jotain Raamatun lopun näkyihin liittyvää. »Nyt on tullut Karitsan häiden aika. Hänen morsiamensa on valmiina.» (Ilm. 19:7).

Ja samalla valvomisessa on jotain tällä hetkellä merkittävää, raitista ja terveellistä, asioita suhteellistavaa, oikeisiin mittoihin asettavaa. Taidanpa saarnassa lukea morsiusneitojen vertauksen ohien tämän Jeesuksen opetuksen:

»Ei jokainen, joka sanoo minulle: 'Herra, Herra', pääse taivasten valtakuntaan. Sinne pääsee se, joka tekee taivaallisen Isäni tahdon. Monet sanovat minulle sinä päivänä: 'Herra, Herra! Sinun nimessäsi hän me profetoimme, sinun nimessäsi me karkotimme pahoja henkiä ja sinun nimessäsi teimme monia voimatekoja.' Mutta silloin he saavat minulta vastauksen: 'En tunne teitä. Menkää pois minun luotani, vääryydentekijät!' (Mt. 7:21–23) Näille annettu vastaus on sama kuin se, joka vertauksessa annetaan tyhmillä morsiusneidoille.

»Monet viimeiset ovat silloin ensimmäisiä, monet ensimmäiset viimeisiä.» (Lk. 13:30). Valvomisen sunnuntain perusidea: Ei ole kyse siitä, kuka olisi eniten ollut rinta kaarella eturivissä vaan siitä, kenellä on odotettavaa Herralta Jeesukselta Kristukselta. Mutta nämä eivät todeu ihmisten laskelmien mukaan. »Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette

aavista.» (Lk. 12:40). Siis sittenkin. Valvo, koska et voi edes aavistaa saati laskelmoida. Käytännön hommissahan pappikin kai useammin nukuttaa kuin valvottaa. Leiripapin arkea on valvoa nukkumaan menemistä.

Miten käytännössä valvotaan, hengellisesti, oikein?

Uskon raikkaudesta on kysymys. Siitä, ettei uskoa aleta rakentaa ihmisiä varten. Kuristavaa ja ahdistavaa on kokea sellaista uskoa, joka mukauteaan ihmisten miellyttämiseen. Ahdistavaa on kun seurapiiriä aletaan sanoa seurakunnaksi. Ja väärää. Onko meillä muusta kokemusta?

Miten mainostajat valvottavat, herättelevät? »Hinnanpuolitus, täysin uusittu, jopa 60 %, upea väri, hullu ale, tavataan!»

Huomion herättämisestä aukeaa valvomisen sunnuntain idea. Ihminen kotiutuu helposti, uinahtaa, lakkaa kysymästä.

Helli itseäsi — nykyajan markkinatietoinen pestushymni — tarkoittaa sitä, että tynnyttä itsestäsi se mikä pyrkisi pintaan. Älä paastoa vaan päästä itsesi kaikesta pahasta pienten välipalojen makeaan maailmaan. Älä turhaan kiusaa itseäsi, mukavaa miestä/naista. Se on valtatie, kaikki muu on kapeaa polkua. Mutta kapeampi polku olisi ilmeisen oikea. Ei muuta kuin naama mutruun ja tiukka »ei» kaikelle hausalle. No ei. Nyt meinaa ilosanoma vääntyä taas vatsahapoille!

Valvomisen sunnuntaihan on viimeisten juhlaa, niiden, jotka osaavat ottaa vastaan jopa evankeliumin lahjan. Ehkäpä tämä on myös mielenlaadun etsintää. Joidenkin mielestä Herra on myöhässä. Mutta ei Hän vitkastele!

Elokuvien maailmassa lopunajan kuvat ovat suositettu ajanviette. Uskon maailmassa lopunajan kuviin liittyy varmuus.

Jumala ei ratkaise asioita väärin. Sitten katoaa sekin keppihevonen, että miksi hyvä Jumala sallii. Sitten kaikki on lopullisesti oikein. Valmistaudu kohtaamaan Jumalasi. (Aam. 4:12) Kristitty on misä tahansa kuin kotonaan. Muttei kotiudu mihinkään.

*Matti Perälä
lääninrovasti, Kuusankosken seurakunnan
kirkkoherra*

25.11.

Kristus, kaikkeuden Herra

Tuomiosunn.

Kristuksen kuninkuuden sunn.

Mt. 25:31–46

Virret:

Alkuvirsi 160

Kiitosvirsi 128: 2–4

Päivän virsi 154

Uhrivirsi 162

Ehtoollisvirsi 228

Päätösvirsi 155: 5–6

Kaikki kansat

Viimeisen tuomion kuvaus on antanut aihetta luukisten kirkkojen seinämaalauksiin. Sillä on herätetty taivaskaipuuta ja helvetinpelkoa. Siinä on nähty ihmiskunnan toivo: lopulta oikeus voittaa, salatutkin vääryydet paljastuvat, hyviä tekoja ei olekaan tehty turhaan, kaikella ponnistelulla on sittenkin tarkoitus. Mutta yhtä lailla siinä on nähty kapeamielistä mustavalkoisuutta: Millaisesta maailmankuvasta viestii se, että ihmisiä jaetaan yksiselitteisesti hyviin ja pahoihin? Onko osa jo etukäteen predestinoitu kadotukseen? Tuomion ajatuksessa on myös nähty uhka uskonvanhurskaudelle, protestantismin kalleimmalle helmelle: jos teot ja tekemättä jättämiset ratkaisevat, mihin unohtuikaan »yksin uskosta»? Ylipäänsä suhtautuminen koko tekstiin jää hieman avoimeksi: Onko tämä lajityypiltään vertaus vai jotakin muuta? Onko se alun perin tarkoitettu otettavaksi kirjaimellisesti vai ei? Entä nykyään, jolloin emme voi enää samastua Raamatun ajan kirjoittajien kolmikerroksiseen maailmankuvaan? Mitä käytöä tällaiselle eskatologiselle utopialle voisi olla?

Viimeinen tuomio ei jätä kylmäksi. Tuomiosunnuntai vyöryttää esille teemoja, joista olisi helpompi vaieta.

Uskon ja tekojen suhteesta Matteus ja Johannes opettavat hieman eri äänenpainoin kuin Paavali. Hieman kärjistäen: siinä missä Paavalille lain teot johtavat vain umpikujaan, Matteus korostaa, että todellinen opetuslapsi täyttää taivaallisen Isän tahdon, ja Johannes muistuttaa uskon ilman tekoja olevan kuollut. Kirkollisessa julistuksessa nämä on yleensä yhdistetty siten, että armon julistus Paavalin tapaan pääsee etusijalle (yksin uskosta; teot eivät pelasta), mutta siihen liittyy kannustus eettisesti oikeaan vaellukseen Matteuksen tapaan (hedelmis-

tään puu tunnetaan; usko näkyy väistämättä hyvinä tekoina). Johannes puolestaan on Lutherin takia saanut aiheettomasti olkikirjeen leiman ja sysätty sivuraiteelle.

Tällä kertaa lukiessani tuttua tekstiä etualalle nousi yksi pieni virke, joka oli aikaisemmin näyttänyt vain sivujuonteelta. »Hänen eteensä kootaan kaikki kansat» (*panta ta ethne*). Näkökulma on uni-versaalinen. Tässä on ensinnäkin oiva lähtökohta helvetillä pelotteluun, jos niin halutaan: tuomiota et vältä, olitpa missä tahansa. Mutta siinä on myös toivon ja tasa-arvon näkökulma: jokainen pääsee Kristuksen eteen; ylhäiset ja alhaiset, »me» ja »muut», ovat samalla viivalla.

Kaikki kansat. »Entäs ne, jotka eivät ole koskaan kuulleet Kristuksesta? Mitä heille käy?» Kysymyksen esittää aina uudelleen ja uudelleen niin vilpittön rippikoululainen, maailman epätasa-arvosta ahdistunut pohtija kuin kristinuskosta loogisia heikkouksia etsivä poleeminen vastaväittäjäkin.

Kysymys on paavalilaisittain ymmärrettävä, mutta Matteuksen kontekstissa siitä ei näytä tulevan ongelmaa. Lampailta ja vuohilta ei tällä kertaa kysytäkään sydämen uskoa eikä edes suun tunnustusta. Jos tuomarin sanat kääntää kysymyksen muotoon, tulos on hätkähdyttävä. Kriteerinä ei olekaan »tunnetko Kristuksen?» Koko teksti on rakennettu alleviivaamaan nimenomaan sitä, että sen paremmin lampaat kuin vuohetkaan *eivät ole tunteneet* apua tarvitsevien kaapuun kätkeytyvää Kristusta, valepukuista Vapahtajaa.

Kriteeri on jotain vielä vaativampaa: »oletko Kristus — lähimmäisesellesi?»

Tästä avautuu vapaus. Tunnenpa itseni vuoheksi tai lampaaksi, minulla on vapaus — vapaus ojentaa

tänään käsi hänelle, joka tarvitsee tukea. Ja siinä tehtävässä kysytään enemmän auttamishalua kuin uskoa tai sen puutetta. Ja jos auttaja sattuisi olemaan jollakin kriteerillä mitattuna »ei-uskova», olisi ehkä paikallaan puhua anonyymistä kristillisyydestä. (Ja kukahan toisen uskoa ylipäänsä kuvittelee mittavansa, vrt. esim. vertaus vehnästä ja rikkaviljasta.)

Kaikki kansat. Aivan samoin sanoin kaikuu Ylösnousseen lähetyuskäsky: »Menkää ja tehkää kaikki kansat (*panta ta ethne*) minun opetuslapsikseni.» Ehkä tässä on Matteuksen vastaus »entäs-ne-jotka»-kysymykseen: jos lähetyuskäsky toteutuisi, myös tuomion kuvaus voisi näyttää toisenlaiselta.

Millaiselta näyttää Kristus, Kuningas, kaikkien kansojen edessä? En näe mielessäni valtaistuinta ja valkopukuista joukkoa, vaan mieleeni tulee jostakin kuulemani kertomus vanhasta puisesta krusifiksista, jonka kädet olivat katkenneet. Krusifiksi päätettiin jättää korjaamatta, koska juuri kädetön Ristiinnaulittu muistuttaa siitä, että Hänellä ei ole muita käsiä kuin meidän kätemme.

Tämän Vapahtajan käsiksi minua kutsutaan tänäänkin. Luojan kiitos, tehtäväni ei tosiaankaan ole jakaa ihmisiä vuohiin ja lampaisiin (ehkäpä raja kulkee joka tapauksessa pikemminkin ihmisten sisällä kuin ihmisten välissä). Tehtäväni on jatkaa matkaa yhdessä toisten vuohien ja lampaiden kanssa. Mää... ja tee sinä samoin.

Mika Aspinen
Helsingin yliopiston raamatuntutkija,
Lausen, Sveitsi

Jäsentietojen muutosilmoitus Diakoniatyöntekijöiden liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos ☐ Jäsenlajin muutos ☐ Eroilmoitus

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, ☐ opinto- tai ☐ hoitovapaalla ajalla: ____/____20____ – ____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Palauta liiton toimistoon osoitteella: **Rautatieläisenk. 6, 00520 Helsinki**
tai Fax (09) 877 7397,

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____
lähiosoite

läh tien _____ postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

☐ Olen äitiyslomalla/hoitovapaalla Mistä lähtien? _____

Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla Mistä lähtien? _____

Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vastauslähetyt/sopimus 00520/00139
Rautatieläisenkatu 6, 00520 HELSINKI

AKAVA-tarjous 4/2001

Etumatkat

Amsterdam 04.10. to-su, ja 12.10. pe-su
-300 mk

Nizza 02.11. ja 08.11. to-su -300 mk

Barcelona 02.11. ja 09.11. pe-ma ja pe-pe
-300 mk

Aurinkomatkat alennus 5 %

Portugali / Albufeira 15.9., 22.9., 29.9.,
6.10.

Finnmatkat alennus 5 %

Kreetta / Agios Nikolaos, viikon matkat
31.8.-5.10. (kaikki hotellit paitsi Apollon,
Candia Park Village)

Espanja / Costa de la Luz, viikon matkat
15.9.-6.10.(kaikki hotellit)

Hertz-Autovuokraamo myöntää akavalai-
sille 5-20% alennuksen normaalihinnois-
ta kohteesta riippuen. Varauksen yhtey-
dessä ilmoitettava Hertz/Akava CDP-nu-
mero 832070.

SMT:n akavalaisille myöntämät alennuk-
set lasketaan aina matkanjärjestäjän esit-
teessä mainitusta aikuisen perushinnasta
ellei muuta mainita ja niin kauan kuin
paikkoja riittää. Akava-jäsenetuhintaan ei
voi kytkeä muita alennuksia (esim. lapsia-
lennus tai ennakkovaraajan etu). Alennus
ei koske pelkkiä lentopaikkoja. Luotto-
korttiasiakkailta veloitamme toimistokulut.
Alennuksen saamisen edellytyksenä on,
että matka varataan Suomen Matkatoimisto
Oy:stä, Kuopion Matkatoimisto Oy:stä
tai Varkauden Matkatoimisto Oy:stä ja,
että jäsen-edusta mainitaan jo matkan ti-
lausvaiheessa. Tämä tiedote kumoo ai-
kaisemmat ja on voimassa 15.08.-
15.10.2001.



SUOMEN MATKATOIMISTO

Puhelinmyynti 010 826 8000 (auki ma-pe 8-19,
la 10-15), World Trade Center Aleksanterinkatu
17 (09)18262065, Seurakuntamatkat
(09)18262310, SLU-matkapalvelu (09)34812480,
Pitäjänmäen Liikematkakeskus (09)613355, Tapi-
ola (09)5259650, Tikkurila (09)8578710, Joensuu
(013)254110, Jyväskylä (014)3340911, Kerava
(09)2748510, Kookola (06)8312766, Kotka
(05)2308310, Kouvola (05)7449411, Lahti
(03)882380, Lappeenranta (05)4119000, Oulu
(08)5338810, Pietarsaari (06)7235277, Pori
(02)6221311, Rauma (02)83874510, Rovaniemi
(016)3210700, Salo (02)7758600, Tampere
(03)3660100, Tornio (016)430991, Turku
(02)2730950, Vaasa (06)3178300, Kuopion Mat-
katoimisto Oy: Kuopio (017)5505500, Iisalmi
(017)8216011, Varkauden Matkatoimisto
(017)5510511



SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS
PRÄSTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 14.1.1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Juha Kauppinen
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti:
juha.kauppinen@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
(019) 387 014 (koti)
s-posti:
esko.jossas@pappisliitto.fi

APULAIS- TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Hannu Ronimus
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
(09) 855 2166 (koti)
s-posti:
hannu.ronimus@pappisliitto.fi

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti:
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

TOIMISTOSIHTEERIT

Jäsenasiat
Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti:
heli.meinola@pappisliitto.fi
Liiton talous
Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti:
anne.taanila@pappisliitto.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00-15.00
fax (09) 148 5875
kotisivu: www.evl.fi/jst/
pappisliitto/
s-posti: suomen.kirkon@
pappisliitto.fi



DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS
FÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
Leena Vanne
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
(09) 502 3465 (koti)
s-posti: leena.vanne@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
(09) 477 3853 (koti)
s-posti: riitta.hiedan-
paa@dtl.inet.fi

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
Ttm Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
09-588 1357 (koti)
s-posti:
raija.pyykkö@dtl.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERI

Minna Lignell
(09) 150 2487 (työ)
s-posti:
minna.lignell@dtl.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00-15.00
fax (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi



SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-
ORGANISTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
Marjukka Andersson
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
(09) 675 248 (työ)
040 513 6235 (GSM)
(09) 679 443 (koti)
s-posti:
marjukka.andersson@
kolumbus.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Valt. maist.
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti:
annamari.jokinen@
suomenkanttori-
urkuriliitto.fi

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi Hely Hietikko
(09) 1502 446 (työ)
s-posti:
hely.hietikko@
suomenkanttori-
urkuriliitto.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo
9.00-15.00
fax (09) 2787 177
kotisivu www.kolum-
bus.fi/skul/
s-posti:
kanttori.urkuriliitto@
kolumbus.fi

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSA

PL 44 / P. Makasiinikatu
6A5, 00131 Helsinki
puh. (09) 2511 1611
ma-pe 9-11,
lisäksi ma, ke, to 13-15
käsitteelijät:
Marita Arjamo, Tarja
Kontkanen, Minna Reina
Kassanjohtaja
Eero T. Anttila
fax (09) 2511 1612
s-posti:
etunimi.sukunimi@patkassa.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
fax (09) 272 1212



Leirillä lomalla — vaiko sittenkin työssä?

Olimme perhetyön pastorin kanssa perheleirillä heinäkuussa. Torstaista sunnuntaihin saimme viettää upeita aurinkoisia päiviä järven rannalla sijaitsevassa leirikeskuksessamme. Leiriläisiä oli mukana 42, vetäjinä lisäksimme lastenohjaaja ja kaksi avustajaa. Leiriläisten palautteesta poimin sanat: paras loma aikoihin, tekemistä oli koko perheelle mukavasti, vapaatkin ihan sopivasti.

Niinpä niin, vapaatkin sopivasti... Leirivetäjänä olen, onneton, oppinut nukkumaan »varpaillani», kuulemaan kaikki risahdukset käytäviltä niin yöllä kuin päivälläkin. Leirien aikana unet jäävät vähiin, vapaata ei ole, vastuu painaa 24 tuntia vuorokaudessa. Vaikka meitä vetäjiä on useampia, en osaa hellittää, vaan lasken laumaa jatkuvasti. Aamupalalla, ruokailuissa, lenkille lähdetessä, aina silmät kulkevat leiriläisestä toiseen, ovathan kaikki mukana. Vapaaehtoistahan ohjelmiin osallistuminen toki on, mutta suurin osa haluaa lähteä mukaan retkille. Olen kyllä kuullut, että joillakin leireillä ohjelma on lähes täysin vapaata, vain ruoka-ajat on merkitty lukujärjestykseen. Mutta mikä leiri se sellainen on? Se taitaa olla lomaa.

Perheleirin ohjelmasta kerroimme jo kirjeessä, että tarkoitus on viettää paljon aikaa yhdessä luonnossa liikkuen, uiden ja leikkien. Niin myös leirin toteutimme. Vain yhtenä päivänä järjestimme vanhemmille vapaan iltapäivän, lapset jäivät kanssamme leikkimään. Palautteessa toivottiinkin seuraavalle leirille vanhemmille vapaatuokioita joka päivälle, oli ollut kuulemma niin ihanaa olla soutelemassa rakkaan puolison kanssa. Otammeko-han haasteen vastaan tulevilla perheleireillä!?

Ongelmaksi leirillä meinasi tulla uiminen. Järvi on kirkasvetinen, mutta syvä. Laiturin päässä erottaa vedessä selvästi pohjan pienet kivet, vaikka vettä on kolme metriä. Tämän asian selittäminen innokkaalle pikku-uimarille ei ollut helppoa, varsinkaan kun ei sitä ymmärtänyt 4-vuotiaan leiriläisen äitikään. Sainpahan uida leiripäivinä aika paljon, sillä yksin ei pientä leiriläistä voinut veteen päästää, eikä varsinkaan laiturin päästä hyppäämään. Jäin kyllä miettimään leirin jälkeen, olinko sittenkin liian avulias. Mutta uimaan ei tämä lapsi olisi ilman vahtia päässyt, sillä äitiä ei veteen saanut helteestä huolimatta.

Kovin usein tänä päivänä toistuu leireillä tilanne, ettei mukana oleva vanhempi (useimmiten äiti) jaksakaan touhuta lasten kanssa. Miten silloin olisi viisasta toimia? Otetaanko lapset mukaan retkille ja leikkeihin ilman vanhempaa? Ongelmallista leirillä on silloin, jos mukana on monta erityistä huolenpitoa kaipaavaa perhettä. Silloin vetäjiä ja avustajia tarvitaan useampia, että leiri saadaan vietyä turvallisesti läpi. Kuka viisas osaisi määritellä leirillä tarvittavan työntekijämäärän?

Perheleireillä vanhemmilla on monenlaisia toiveita ja odotuksia. Yllättävin pyyntö tuli erällä yksinhuoltajaleirillä ruokailujen suhteen. Äidit toivoivat, että lapset voisivat katsoa lastenohjelmaa televisiosta päivällisaikaan, jotta äidit saisivat ensin rauhassa syödä. Sitten jaksaisi ruokkia paremmin myös lapset. Olen kuvitellut, että äideille olisi juhlaa päästä leirillä valmiin pöydän ääreen syömään yhdessä lasten kanssa. Valitettavasti emme voineet toteuttaa toivomusta. Päinvastoin, olin valmis hukkaamaan tv:n kaukosäätimen ja viemään koko koneen pois yhteisestä kokoontumistilasta. Mutta sinne se vielä jäi.

Kolme vuorokautta, mutta neljä päivää, oli perheleirin pituus. Leirin jälkeen olin puhki, vaikka se leiriläisille olikin lomaa. Minulle se oli työtä urakalla, vuorokaudet ympäri, mutta ihanan poikkeavaa arkisesta aherruksesta kaupungissa. Jospa vain saisi nukkua palkkioksi kolme vuorokautta leirin jälkeen, niin jaksaisi sitten jatkaa tätä arkista aherrusta uusin voimin.

2

Hannu Ronimus:

Sinä päätät ketkä päättävät!

3

Esko Jossas: Laadulla voi houkutella

4

Uutisia

14

Jukka-Pekka Fabrin:

Puhtaat aatteet ja ahtaavat puutteet

15–36

42–46

TEEMANA **OPISKELIJA**

37

Juba Kauppinen:

Eettiset ohjeet ovat hyvä peili

38

Eettisten ohjeiden tausta

47

Seppo Abonen:

Kirkko on läsnä puolustusvoimissa

49

Pauli Immonen:

Kirkon kuljetuspalvelut ja lähetyksyhteistyö

51

Opiskelijavinkki *Ville Melanen:* Yhteistyötä

52

Vakava ry 10 vuotta

Esko Jossas: Miten pitkälle visiot kantavat?

Raili Pimiä: Viisasta vai vaikeaa vakavalaisuutta?

54

Eeva Salo: Missä menet perhemessu?

57

Kari Kuula: Paavalin teologian keskus:

Yhteys Kristukseen

61

Pekka Kivekäs: Sanat selevään tulloo

63

Kommentti

65

Tekstin ääressä

79

Terttu Rabko: Leirillä lomalla — vaiko sittenkin työssä?

Pappisliiton valtuuston vaaliasiaa

PAPPISLIITON YLINTÄ PÄÄTÖSVALTAA KÄYTTÄÄ VALTUUSTO. UUDET VALTUUTETUT VALITAAN VAALILLA HELMIKUUSSA 2002. YKSITYISKOHTAISET OHJEET VALITSIJAYHDISTYKSEN PERUSTAMISEKSI JA EHDOKKAIDEN ASETTAMISEKSI LÖYTYVÄT SIVUILTA 8–12. PERUSTAMISASIAKIRJAT TULEE JÄTTÄÄ VAALILAUTAKUNNALLE 31.10.2001 MENNESSÄ.

Papin ammattietiikka

AMMATTIETIIKAN POHTIMINEN, SIITÄ KÄYTÄVÄ KESKUSTELU JA PAPISTON EETTISTEN OHJEIDEN HYÖDYNTÄMINEN OMASSA TYÖSSÄ ON TÄRKEÄ VOIMAVARA. PAPPISLIITON VALTUUSTON HYVÄKSYMÄ ”PAPIN AMMATTIETIIKKA” ON KESKIAUKEAMAN LIITTEENÄ JA SIIHEN LIITTYVÄ OHJEIDEN TEOLOGINEN PERUSTELUOSA ON S. 38–41.

Tervetuloa opiskelijat!

ALKANUT SYKSY MERKITSEE MONELLE OPISKELUJEN KÄYNNISTYMISTÄ. TÄSSÄ NUMEROSSA KÄSITELLÄÄN OPISKELIJOIDEN KYSYMYKSIÄ USEASTA ERI NÄKÖKULMASTA, MM. KUTSUMUSTA JA AMMATTI-IDENTITEETTIÄ, OPISKELIJAN JA SEURAKUNNAN VÄLISTÄ KANSAKÄYMIÄ, KOULUTUKSEN ERI VAIHTOEHTOJA JNE. LISÄKSI ESITELLÄÄN AKAVAN JA SEN KIRKOLLISEN ALAN AMMATTILIITTOJEN TOIMINTAA. LIITTOJEN OPISKELIJAJÄSENEKSI ILMOITTAUTUMISLOMAKKEET OVAT S. 44–46. TERVETULOA JOUKKOON!

Missä menet perhemessu?

PERHEEN ERI VAIHEET JA KIRKKOVUOSI TARJOAVAT MONIPUOLISEN MAHDOLLISUUDEN JUMALANPALVELUSKASVATUKSEN KEHITTÄMISEEN. SEURAKUNTIEN JUMALANPALVELUSKASVATUKSEN SUUNNITTELUUN JA PERHEMESSUJEN TOTEUTTAMISEEN ON KIINNITETTÄVÄ PALJON HUOMIOTA, SILLÄ PERHEMESSUN OSALLISTUJISTA KASVAA TULEVA AIKUINEN KIRKKOKANSA. LAPUAN HIIPPAKUNTAPASTORI EEVA SALON POHDINTOJA AIHEESTA S. 54–56.